

ПРИЛОЗИ ПРОУЧАВАЊУ ЈЕЗИКА

ИЗДАЈЕ:
ОДСЕК ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И ЛИНГВИСТИКУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НОВОМ САДУ

НОВИ САД

34

2003

МНВ. бр. 13250



Чланови редакције:

Др Мато Пижурица, ред. професор
Др Вера Васић, ред. професор
Др Љиљана Суботић, ред. професор
Др Јасмина Грковић-Мејдор, ред. професор
Др Владислава Петровић, ванр. професор
Др Ивана Антонић, ванр. професор

Главни и одговорни уредник: Др Љиљана Суботић
Секретар: Марина Курешевић

За издавача: Проф. др Марија Клеут, декан

На основу мишљења Покрајинског секретаријата за образовање и културу публикација *Прилози истраживању језика* ослобођена је пореза на промет. Штампање овог броја финансирало је Извршно веће Аутономне покрајине Војводине. Захваљујемо на финансијској помоћи.

Штампа: КриМел, Будисава

ИЗ ЛЕКСИКЕ ГЛАСИНЦА

*Рађено под руководством
проф. др Драгољуба Петровића*

САЖЕТАК

У раду се по азбучном реду даје око 1800 лексема с подручја Гласинца у источној Босни, које се налази између Романије, Боговићке планине, Рабра, Црног врха и Копита. Овај говор спада у југоисточне говоре источнохерцеговачког дијалекта. Од пет информатора, који су типични представници овог говора, прикупљена је лексика из материјалне и духовне културе.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: лексика, дијалектологија, источнохерцеговачки дијалекат, источна Босна, Гласинац.

Гласинац је предио омеђен планинама и високим брдима Романијом, Боговићком планином, Рабром, Црним врхом и Копитом. Административни центар ове области, али и простора који прелази ове границе, јесте Соколац, који је центар Гласинца и у географском смислу. Села у непосредној близини Сокоца (од којих су многа и сасвим повезана са њим и окружују га) јесу Вјдрићи, Пдтпећине, Газиводе, Ћаварине, Бјелосављевићи, Принчићи, Подроманија, Сјице, Педише, Нџв Село, Брџковићи. Балтићи и Лазе дио су Сокоца.

Гласинчани су поријеклом из Дробњака (највећим дијелом) и из Пиве. Процес досељавања на Гласинац трајао је од краја 18. вијека до 1878. године, тј. до окупације Босне (Филиповић 1950). Од свог доласка на Гласинац па све до данас, Срби су овдје најбројније (па и једино) становништво.¹

Овај говор спада у југоисточне говоре источнохерцеговачког дијалекта, те се одликује новоштокавском акцентуацијом, тј. четвороакцентским системом са по два силазна и два узлазна акцента и послеакцентским дужинама (*слдџиш, кџжѣ, ѝксѣн, Мѝлкѣ*).

Рад на прикупљању дијалекатске грађе са Гласинца (Сокоца и његове околине) почео је још 1996. године снимањем говора од четири информатора, а то су Рџса Тџмовић (Бјелосављевићи), Слџвка Крстџић (Бабине)², Мѝља Радијѣлац (Соколац) и Ђнђа Сѝмић (Соколац). При томе, прва три информатора нису знали да су снимани. Озбиљнији рад на прикупљању саме лексике почео сам уз помоћ *Упитника за српскохрватски / хрваткосрпски дијалектолошки атлас* у издању Српске академије наука и уметности, за који ми је главни информатор била Ђнђа Сѝмић из Сокоца. Потом, при сваком свом боравку у Сокоцу (или на Сокоцу, како је овдје обичније) биљежио сам све што би ми се учинило занимљивим.

¹ Број муслиманског становништва прије последњих дешавања у Босни и Херцеговини био је занемарљив.

² Овај информатор родом је из Газиводе.

Прикупљена је лексика из домена материјалне културе, највише коларска и сточарска терминологија (за то ми је информатор била и Раденка Савчић из Видрића), терминологија куће и покућства, а има и назива за народне радиности, назива оруђа и алата и друго. Из домена духовне културе истакао бих лексику везану за родбинске односе, називе светаца и сл.

Напомена: Фигура ● после одреднице значи да реч има исто значење као и у стандардном српском језику дато у *Речнику српскохрватског књижевног језика* Матице српске (у шестотомнику).

А

à везн. 'чим' . - Ёто, кáжē, Слáвка, знáш да трèбáш доћи код нáс òдмá à дођēш.

à узв. обично за тјерање оваца. - À, јèбле мáјку, хè хете вáмо!

àбáб абáба м'добар пријатељ . - Мй смо ти абáби откад знáм зà себе.

àбер м'вијест, глас . - Ймá ли àбера за пémзију?

àвáз авáза м'глас уопштè . - Пушти àвáз да те чўјем!

àвèт -и ж' утвара, приказа; веома мршава и обољела особа . - Ја кáкй је, бáш кò да àвèт глèдáш. - Бòже нè дáј, нàкў àвèт ў кући ймати.

àвèтан -тна -тно' који је ограничених менталних способности, неспособан, невјешт . - Јèс àвèтан, нйшта му не бáстá.

авèтиња ж' онај који је аветан . - Авèтињи не вријèдй причати.

авйзати се -ам се свр.' доћи свијести, освијестити се, схватити, разумјети . - Тáј вáкат нијèсам се авйзала.

àвлија ж' двориштè . - Йшћерáј нè òвце из àвлијè.

àвлијица ж' дем. авлија. - Нèка мèни мòјè àвлијицè, мèни дòста.

áдет м' обичај, навика . - Мèни нè трèбáте цйп'ле обўвати бйло кáке, јèбèм ти тáј áдет; вўненè чáрапе навўци и здрáво.

áдетòсом прил.' ради обичаја, ради реда . - А òн свè трпá пàре нà плоску и кад рèкнў дòста је, òндáр тò пријатељ ўзмè, ал нè узмè òн свè, й врáтй мáло пáрá. Врáтй, нè узмè свè. Већ ко èт нàкò áдетòсом тò се спрòводй тàкò.

áдум м' мужјак домаћих животиња са урођено неразвијеним скротумом и због тога полно немоћан (обично за вола и овна); импотентан човјек . - Òвòг шйброњу ху зà вучè òставити кад је áдум.

àжур м' вез на тканини добивен прављењем отвора, шупљина . - Па се àжур извлáчио. Тò је кад извўчèш нèколке жйце.

áйрли 1. прид. непрóm.' честит, ваљан' . - Дá виш што је айрли онò дијèте. 2. прил.' са срећом, срећно . - Нек вам је айрли!

áјам áјма (мн. áјмови)' дио који се ставља коњу око врата оплетен од вуне, огрљак, огрлина . - На кòњима се од вўнè òплетў áјмови - йсплетè се сў трй стрўке ко плетèнице.

àјвáн -ána м' стока, животиња . - Ма рèци тй, рèко, нòјзи, хèвèре, нек òна вйшè, рèко, тò не пòмињè, јер јá нèћу вйшè жйва òставити áјвáна, нèћу.

- ајдѹк** -ука м'онај који је осион, необуздан; препредењак, лукав, подмукао човјек . - Скѹпили се ајдѹци па наку силу показују.
- ајдѹчка трава** в. куница. - Г'орам по ливади колко д'еш ајдѹчкѹ травѹ - бѹри и сѹши.
- ајдѹчки** -а -о'који се односи на хајдуке, својствен хајдуцима` . - Ајдѹчкије п'сл'о'ва - за'срели и' не'ше д'ље па и тѹча избила.
- акшам** м' сумрак, вријеме непосредно послѹје заласка сунца` . - П'купи вѹш прѹје акшама!
- алал** прил. само у изразу: ~ **ти** (му, јој, итд.) (**било**)'нека ти (му, јој итд.) је са срећом; поклоњено ти (му, јој итд) је` . - К'д'лко сам ти дѹжан? - Нѹшта, алал ти б'ло!
- алалити** алалити (не)свр. 1. 'да(ва)ти некоме нешто од срца` . - Ја сам т'о тѹби алалила. 2. 'опростити, опраштати` . - Па, к'ажѹ, д'еш ли ми, б'ба, алалити? О'ћу, ћѹде, алалићу ти.
- алат** м' коњ црвенкасте длакѹ . - Им'о је ћѹд д'бр'р'г алата.
- алат** алата м' . - Б'ба, ћѹ си ми алат 'остав'ла?
- алатка** ж' поједини комад алата` . - За св'акѹ алатку мѹнѹ п'ит'а.
- Алимпѹијевд'ан** м' Преподобни Алимпѹије Столпник - православни празник 9.12` . - Шт'а сл'авѹ? - Алимпѹијевд'ан.
- алка** ж' прстенасти дио ланца` . - Алка ти је ко пр'стѹн на ланцу.
- алѹина** ж 1. 'женско одијело које се носи преко рубља (из једног дијела сукња и блуза), хаљина` . - Кѹпила сам алѹину за свадбѹ. 2. (мн.)'одјећа` . - Што су му ф'ине алѹине! ; ѹкопнѹ ~ 'одјећа коју старији људи припреме и одреде да у њој буду сахрањени` . - И ћѹд ѿ ја им'амо свѹ ѹкопнѹ алѹине.
- алѹинка** ж' било који дио одјеће` . - Кѹпи, б'длан, к'аку алѹинку сѹби од тѹ платѹ.
- алѹинче** -ета с (зб. мн. алѹинч'ад) в. алѹинка. - Д'ајдѹр ми т'о алѹинче да се п'кријем.
- алѹав** -а -о'неуредан, немаран (у одјећи или у послу)` . - И он так'о, в'зда алѹав.
- алѹавуша** ж' неуредна, прљава жена` . - Не м'гу ја од алѹавушѹ м'рса 'кусити.
- ам** ама м' комплетан прибор за упрезање који се ставља коњу на леђа` . - А в'амо ѿст'о д'о в'рата з'вѹ се порамѹница на томѹ аму.
- амбар** м' зграда за смјештање житног зрна` . - На Лазама ст'анов'али прв'о у јѹн'ом амбару, б'дгме, м'ој с'инко, ѹто.
- амица** м' стриц` . - А он из афт'обуса, а амица му се н'апио па не'је д'ље п'ао.
- амо** прил. овам'о . - И ја так'о, с'ад т'амо, с'ад амо, ма Б'дже ти с'ачѹв'ај.
- анате те** (га, је; вас, иг) м'а б'ило (израз)'проклет би'о . - Анате је м'а б'ило, ћѹ ће т'о р'адити.
- анатѹмица** ж' зла, пакосна жена, проклетница` . - Г'дни анатѹмицу од кућѹ!
- анатѹмнѹк** м' зао, пакостан човјек, проклетник` . - Ја к'д'ји је он анатѹмнѹк.

- а̀нђел** м 1. 'анђео` . - А̀нђели га чувају. 2. 'љупка, безазлена особа; добро и послушно дијетè . - На̀кoг а̀нђела нeмa на далeкo.
- анђелчић** м дем и хип. анђел. - Бe су мoји анђелчићи.
- А̀рaнђеловдaн** м 'Сабор светoг архaнгела Михаила - православно празник 21.11` . - За А̀рaнђеловдaн ћeмo у Калиманићe.
- арпа̀цик** м 'ситан црни лук за саћење` . - Имам арпа̀цика за ову гoдину.
- армoника / армyника** ж 'хармоника` . - Однеcoшe ћeдoву армoнику, ћeдoву - Богдaнoву, однеcoшe армoнику. - Свирo на армyнику.
- арсуз** м 'особа склона гњеву, срџби, напрасита, пријeка, раздражљива особa` . - Ја кoји је тo арсуз.
- астaл** -aлa м 'стo` . - Сир, бaш кo oви астaл нeшта тврдо.
- астaлчина** ж аугм. астал. - Штo ћe ти вa астaлчина вoлкa.
- асталић** м дем. астал. - Јa стaвила на асталић и oшла.
- асура** ж 'простирка исплетена од рoгoзa` . - А по кафaнама су бивале асуре.
- aтар** aтра м 'љубав, воља, наклоноcт` . - Теби за aтар ћу ура̀дити.
- aтла ж / aтлез** м 'сјајна свилена тканина, атлас` . - Aтла је oнo caјнo плaтно. - Биле сyкње од aтлеза.
- А̀химијaна** ж 'Свети праведни Јoaхим и Ана - православно празник 22. 9` . - Они слaвe А̀химијaну.
- aфтoбус** м 'аутобус` . - Са̀д прoђе aфтoбус.
- aцo aца** м хип. амица. - Пoкoјнoг aца yфатишe партизaни.
- aшик** м 'момак са кoјим се дjeвoјкa забављa, са кoјим ашикује` . - Пo десет aшикa свaкa цyра ймa.
- aшати** aшaм несвр. 'копати земљу ашовом, риљати` ; в. ашов.
- aшиковати** -ујем несвр. 'забављати се (момак и дjeвoјкa)` . - Јa била цурeтак, пoчeла aшиковати.
- aшов** aшoвa м 'пољoпривредна алатка са дугим дрвеним дршкoм и доњим плoснaтим и зашиљеним гвозденим дијeлoм за копање и риљање земљe` . - Узми aшов и aшaј!

Б

- баја** ж 1. 'буба, инсект` . - Кака је тo баја. 2. 'замишљено зло биће кoјим се плаше дjeца` . - Нe тaмo, eтo бaјe.
- бајaги** прил. (често са кo са истим значењем) 'тобоже; као да` . - Узo бајaги прyт да га тyчe.
- баба** ж 1. 'очева или мајчина мајка; очева или мајчина тетка, стрина, ујна` . - Јe л ти баба кoт кућe? 2. 'старија жена, старица` . - Била нeкa баба што је ткaла кyскуне, кoланe. 3. 'супруга (уколико је и старица)` . - Мeни и мoјoј баби вишe нe трeба.

бабарога ж 'нека измишљена особа страшног изгледа којом се застрашују дјеца . - Седи доље, ето бабарогѐ!

бабѐтина ж пеј. баба (2). - Она бабѐтина свѐ покупи.

бабина рупа потиљак . - Пдогоди га право у бабину рупу.

бабине ж пл. т. (најчешће у акузативу са глаголом *ићи* и приједлогом *на*) 'даривање новорођенчета (прије су се приликом доласка на бабине доносили и велики поклони свим члановима породице гдје је новорођенче и правило се велико славље) . - Ондар је она имала и, сина род'ла и ишли зајено, и на бабине и у пријатеље. Право весѐље било.

бавити се -им се несвр. задржавати се . - Немој се бавити, брзо дођи!

баглама ж 'гвоздени оков помоћу кога су причвршћени за оквир врата, прозорска крила и сл., шарка . - Морам турити новѐ багламе.

бадњак м сирова храстова грана која се ујутро на Бадњи дан доноси из шуме и прислања уз кућу; једна од три главње сирове храстовине које се уносе у кућу уочи Божића и стављају на ватру (после уношења бадњака у кућу се не пушта нико до полазника на божићно јутро) ; в. весѐљак(2). - Немој да касниш, оћемо да уносимо бадњаке.

Бадња вѐче 'вече уочи Божића . - Били смо код црквѐ за Бадњу вѐчѐ.

Бадњи дан 'дан уочи Божића . - На Бадњи дан окрећемо ражањ.

базати базам несвр. ићи без циља, тумарати . - Он сам базѐ, не зна ни кѐ ће, ни шта ће.

баздити -им несвр. испуштати непријатан мирис, смрдјети; заударати (на нешто), баздјети . - Јој, што баздиш на цигаре!

бајрак м барјак, застава . - Поконји Мићо носио бајрак.

бајрактар -ара м онај који носи барјак на свадби, барјактар . - Бајрактар је вѐзда међу првима.

бајта ж 'страћара, колиба као склониште од падавина . - Ђед је правео тамо бајту кад овце чува да се склони.

бак бака м неушкопљен во који се оставља за расплод . - Морамо водити краву под бака.

бака ж хип. баба . - Са ће бака доћи.

баканца ж тешка ципела, цокула . - Немој баканце, тѐшке су ти.

бакдвит прид. (само у м. роду) који је добар за расплод; похотан, снажан, млад (о волу као мушком говечету уопште) . - Имам вола бакдвита.

бакрач -ача м 'котао од бакра са полукружном, покретном дршком . - Туримо у бакрач и кувѐмо.

бакрачић м дем. бакрач . - Пристави бакрачић, дѐсти ће бити.

баксуз м онај који нема успјеха, који доноси несрећу себи и другима . - Он је баксуз, ништа му се не да.

баксузирати -узирѐм несвр. помишљати на невољу, несрећу; слутити да ће се нешто лоше десити . - Ма биће добро, не баксузирѐј!

бактати се б`а`к`ћ`ем се несвр. (нечим, око нечега) мучити се, радити нешто с тешкоћама; имати обавезу око нечега, некога`. - Ч`йтав д`ан се `дна б`а`к`ћ`е ок`д кр`ма`д`и.

б`алавац м` онај који је незрео и неискусан`. - Н`е слуш`ај б`алавца, н`ећеш д`обро пр`оћи!

б`алавица ж` млада, незрела и неискусна женска особа`. - Д`ошла н`е`к`а б`алавица па `ће да нар`еђује.

б`алван м` оборено стабло очишћено од коре и грања`. - В`одио п`ос`о и пр`им`о б`алване.

б`алега ж` коњски или говеђи измет; овчији или козји измет кад није зрнаст као иначе (кад нису брабоњци)`; в. брабоњак. - У`нио ми б`алег`е на `п`анцима.

б`алегав -а -о` упрљан балегом`. - Е`то ти б`алегаве п`антоле д`о кољ`ен`а.

бал`егати -ам несвр. 1. `избацивати измет (о животињама). 2. в. баљезгати. - Б`ољ`е ти је да ш`у`т`иш, да не бал`ег`аш!

б`ало м 1. `који је балав, слинав (најчешће за дијете). - Б`ало један, `бриши се! 2. в. балавац. - Н`е мере т`о б`ало ура`дити.

баљезгати -ам несвр. `говорити бесмислице`. - Ш`т`о баљезг`аш б`ез вез`е?

бандијера ж` бандера, стуб (телеграфски, далеководни итд.). - О`н`а бандијера с`амо што н`ије п`ала.

б`анути б`ан`ем свр. `изненада, неочекивано појавити се`. - М`и в`ећ б`или л`егли кад `н б`ан`у.

б`ања ж` купатило, купаоница у кући`. - О`док у бању да п`ер`ем.

б`ањица ж` велики издужен лимени или пластични суд за купање дјеце или прање рубља`. - Н`аспи в`од`е у бањицу да к`уп`амо дијете!

бар`ака ж` кућа од дасака која служи за привремени смјештај`. - П`ет г`од`и`н`а м`и смо у бар`аци ж`ивљели.

б`ард`ак -а`ка м` земљани суд са дршком и дијелом у облику кљуна, односно цјевчице кроз коју се течност излива (у њега се сипа ракија и служи на слављима). - Д`онесид`ер б`ард`ак да н`асп`ем р`акиј`е.

б`ари узв. (за умиривање немирне овце да би јагње сисало). - Да прим`и`р`и в`и`ч`еш јој б`ари.

б`аскија ж` узана грубо тесана даска, дужа летва која се хоризонтално поставља приликом прављења ограде или покривања куће`. - У`зм`еш дв`ије б`аскије, п`др`еђаш п`армаке, пр`икујеш, и е`то ти пл`есма. - У`дар`иш б`аскије, а `нд`а т`ур`аш пр`ијеп.

баскијати -ам несвр. `прибијати баскије, прибијати летве (обично у кровној конструкцији, хоризонтално прикивати летве на рогове да би се могао стављати цијеп). - Д`анас `емо баскијати, а с`утра `емо т`урати пр`ијеп.

б`астати -а (само безл., с дат.) несвр. `бити у стању, бити способан за нешт`о`. - Б`аст`а т`о н`ему пр`ав`о.

батáлити батáлїм свр. 1. 'покварити, пореметити'. - Пола́ко с тїм, батáли-
ћеш! 2. 'оканити се, занемарити, напустити неку намјеру'. - Она је ба-
тáлила свòју шкòлу, ðће да се ўдá.

баўљати -ам несвр. 'тешко и споро ићи (обично за старе и изнемогле особе).
- Крѣнѣм, па пола́ко, баўљам, штà हु.

бацїкло с'бицикл. - И на ðнò бацїкло би стáвио ðнў тóрбу прѣдá се и ðде.

бáчва ж'велики суд за течност, цилиндричног облика од савијених дасака
стегнутих обручима и са двије кружне површине од којих је једна
ослонац на земљи, а друга има отвор за истицање течности'. - Бáчва ти
је сў двá задна, а гóрњѣ задно їмá рўицу.

бацѣног м'муж женине сестре, пашеног. - Ајде, бòлан, да бўдѣмо бацѣнози.

бáцо м хип. баценог. - Бѣ ми је бáцо?

бàшка прил. 'напосе, одвојено, посебно'. - Ту мàјицу башка опѣри, ðна пòбајá.

бáшта / бáшча ж'земљиште (обично поред куће) на коме се гаји поврће,
цвијеће; врт. - Па ðндá приђе ðнам свòјòј бáшти. - Ёно га кòпá у бáшчи.

бáшча ж'воћнак. - Ђе је воће тò је бáшча.

бѣар м'цвијет на воћкама. - Õвѣ гòдинѣ їмá пўно бѣара.

бѣарка ж'овца бијеле вуне попут бехара. - А што нѣколке бѣарке їмáм сáм
дà виш.

бегѣнисати бегѣнишѣм (не)свр. 'намијенити, намјењивати себи некога по
свом укусу, изабрати, бирати нешто за себе (најчешће дјевојку односно
момка). - Кòју си цўру бегѣнисò?

бѣз бѣза м'жућкасто памучно платно. - Бѣз је ðнај жу́ти матрїјáл, плáтно.

бѣзбел / безбѣли рјечца 'наравно, свакако; сигурно, очигледно'. - Знá ли ðн
тò? - Бѣзбел да знá. - Безбѣли да ће дóћи.

[**беит**] само у изразу: **знати пуно (иљаду, сто итд.) бѣйтá** 'бити способан,
спретан у многим пословима, бити свестран'. - Знáш иљаду бѣйтá, свѣ ти
бáстá, а тò кáном нѣ мереш.

бѣлáј -áја м'мука, јад, биједа, невоља, несрећа. - Њѣга ўвијек нѣкї бѣлáј снађѣ.

белѣгија ж'камен за оштрење косе, брус. - Дáј ми белѣгију да нàоштрїм кòсу.

бѣли рјечца в. безбел. - Пїтáј тòгá свòга сїна ðће ли вáмо дóћи. - Штá јá
знáм. По врѣмену бѣли ће дóћи.

бѣн бѣна м'младеж. - Она је пўна бѣнòвá по лѣђима.

берїћет м'обилан род; срећа, напредак. - Дáј Бòже здравља и берїћета.

берїћетан -тна -тно'плодан, родан; напредан, срећан. - Бїло је кїшѣ, бїће
берїћетна гòдина. - Нѣк вам је берїћетна прїнова!

бѣстїль -иља м'пекмез од шљивá. - Прáвила сам бѣстїља.

бѣшика ж'колијевка, крветић за малу дјецу подешен за љуљање. - Тўрїм
дијете у бѣшику и ðдок нà њиву.

бивá безл. (модална рјечца)'значи, дакле; то јест, односно. - Бивá тї ћеш
ићи? - И тї мѣнѣ слáга - бивá јá мánита.

изр. ко ~' тобоже . - Отишō је ко бивā да радī.

бівати бівām несвр. 'бити више пута, налазити се, дешавати се` . - Тām коферѣнције ђнѣ бівале ко и ѓвдје.

бијел бијела бијело (одр. бијелī бијелā бијелō) 1. ● 2. (у именичкој служби) ж одр.' сиједа влас . - Ђндā дѓћу па ми глѣдају кѓсу, раширују, а у менѣ ни јѣнѣ бијелѣ.

биж бика м' неушкопљен во . - Дāли пѓкѓнѓме Мићу бика јѣнѓг.

билѣси рјечца' штавише, чак . - Трѣпуше му, билѣси, бијѣле.

биљега ж 1. 'особен знак на тијелу . - По биљеги сам знāла да је мѓје дијѣте. 2. 'зарукā . - Ђнū биљегу мѣни дāде.

бисаге ж пл. т. 'двострука торба која се пребацује преко седла или самара на коњу . - Бисаге се стāљају на кѓна с ѓбје стрāне.

бискати бишћѣм несвр. 1. 'тријѣбити уши` . 2. 'дуго пребирати по нечему (најчешће о јелу) . - Не бишћи тѓ, него јѣди!

бјѣгати бјѣгām учест. од бјѣжати. - Бјѣгала пѓ шуми, нѓсила Рāда.

бјегунац -нца м' онај који је од страха, или због тешкоћа однекуд побегаѓ . - Твѓј је тāта бјегунац, твѓј је тāта йздајица.

бјегуница ж 1. 'женска особа бјегунац` . 2. 'жена која побјегне од мужа` . - Да ми кāжū да нīсам мѓгла да слўшāм чѓека и да бўдѣм бјегуница.

бијѣдити бијѣдīm несвр. и учес.' побјеђивати` . - Кѓ бијѣдī?

бјѣлава ж' крава бијеле бојѣ . - Ако је бијѣла - бјѣлава.

бјѣлаћ м' коњ бијеле бојѣ . - Кад је кѓњ бијел, тī му дāш йме бјѣлаћ.

бјѣлна ж' бијела одјећа која се откувава` . - Мѓрām ѓткувати нѣшто бјѣлинѣ.

благосиљати -ѓсиљām несвр.' изрицати коме захвалност са жељом за здравље и срећу . - Пѓчѣ благосиљати Богдāна.

Блāженā Мāрија 'Блага Марија - православни празник 4. 8.` . - Кāд је Блāженā Мāрија?

блāзнара ж' овца која увијек млади по двоје јагњадī . - Нѣма ми блāзнарѣ.

блāзнац -āца м' близанац, мушко дијѣте (или младунче мушког пола од оних животиња које обично рађају по једно) рођено с другим у истом порођају . - Ђни су блāзнаци.

блāзне блāзнѣта с (супл. мн. блāзнāд') близанац без обзира на пол` . - Й прошлѣ гѓдинѣ је ймала блāзнāд.

блāзник -ика м в. близанац. - Јѣднѓг ћу блāзника ѓставити за Бѓжић.

блāзнити се блāзнī се' рађати близанце (обично о овцама и козама) . - Ђвā рўдастā се блāзнī пѣта гѓдина вѣћ.

блāзница ж' близнакиња` . - Вїдī се да су блāзнице.

блокѣја ж' метална плочица полукружног облика за заштиту врхова на ципелама` . - Блокѣја је ѓнѓ жељѣзнѓ по врў цїпїлā.

- бóба** ж 1. 'смреков, клеков плод (ситне тамноплаве бобице) . - Па извади онӯ тӯршију од бóбѣ, шипурка, а оно ужуљутї - и кисї и слáди. 2. 'бомбона` . - Дај баби јѣну бóбу.
- богàрати** -ам несвр. 'грдити некога, псовати спомињући Бога` . - Виђећеш да ће богàрати à видї да нијеси ошõ.
- Богојáвљѣње** с' православни празник 19. 1.` . - Сàд трї дàна нѣ ваљà рáдити: Крстовдàн, Богојáвљѣње и Јòвањдàн.
- богòмајка** ж' Богородица, мајка божја` . - Пољуби, сине, богòмајку (икону).
- Бòжић** м **●** . - 'Остав" му бàр једно нек имà сàм за Бòжића да заколѣ; **Мáли** ~ 'Православна Нова година - хришћански празник 14. 1.` . - Ò Мáлõм Бòжићу прèводїш пòлазнїка .
- бòжићковати** -ујем несвр. 'празновати Божић . - Кàко бòжићковасте?
- бојàно** прил. 'шарено, обојено` . - Имà ли штà бојàно да се пèрѣ?
- бòквица** ж' љековита зельаста биљка, *Plantago`* . - Прївїј бòквицу, проћи ће.
- бòлан** узречица при обраћању особи мушког пола . - Стàни, бòлан, кӯ ћеш!
- бòлѣс** бòлести ж (лок. јед. у болèсти)'болест` . - Рáди док си здрàв, а у болèсти шӯти.
- бòлесан** -сна -сно' болестан` . - Бїõ нѣшта бòлесан.
- бóна** узречица при обраћању особи женског пола . - Шӯти, бóна, нѣ прїчàј свàшта.
- бóрер** м'дио, спиралног облика, који се причвршћује уз бушилицу и којим се буше рупе; бургија (углавном за дрво)`; в. бургија . - Пòнијѣємо бушилицу и онӯ кӯтију з бóрерима.
- босàнац** -нца м'врста бијелог лука` . - Пòсијаћу мàло и босàнца и швáба.
- бòсиок** м'зельаста биљка пријатног мириса, босиљак, *Ocimum basilicum`* . - Тӯриш бòсиока па свà кӯћа мїришѣ.
- бòшча** ж'ткани покривач за храну или за замотавање дарова и дјевојачке спреме; столњак на који се ставља храна и дарови донесени у госте приликом већег слављà` . - Бòшча се ткàла ко пèшкїр, вàкõ сàстaљено двòје, па кад идѣш у руо, рàна да се пòкрије, а ондà прòстрѣш.
- брàбоњак** -њка м'овчији или козји измет зрнастог облика` . - Ёно и у јаслама брàбоњакà.
- брáв** м а.' свака појединачна овца (или ован)` . - Имàмо прèко чѣтерес брáвã. б.'добро угојена, велика овца (или ован)` . - Припрѣмили смо првõ брáва на рáжањ - йспекли òвна вѣликõг.
- брáветина** ж'овчетина` . - Па под сàчом испѣци крметинѣ, брáветинѣ.
- брáдва** ж'тесарска сјекира краће дршке и широке оштрице, сјечива повијеног на десну страну у односу на дршку` . - Кад се шїндра рáдила, брáдвõм се цијѣпало.

бразда ж 'усјек у земљи који раоник остави при орању; усјек, канал на узораној земљи у који се поставља кромпир (обично) при сијању` . - Нёмōј да прѣскāчѣш бразде!

браздати -ām несвр. 'правити бразде на узораној земљи при сијању кромпира (обично) . - Док уздрасмо, па браздај онō, сѣј - пōцркали.

брѣт м ○.

изр. од **два брата** / **ōд двā брѣта (ђѣца)** 'двѣ особе чији су очеви браћа . - Њѣгōв отац и јā смо оѣ двā брѣта.

изр. **јѣдно оѣ брата, дрѹгō оѣ сѣстрѣ** 'двѣ особе код којих су отац једне и мајка друге особе брат и сестра` . - Јā и она јѣдно оѣ брата, дрѹгō оѣ сѣстрѣ.

брѣтић м 'братов син, синовац` . - Ђѣ ми је брѣтић?

брѣтична ж 'братова кћи, синовица` . - Тō ми је брѣтична.

брѣто м хип. брат. - Йшла сам код брѣта Љѹба.

брѣцкѣ прил. 'братски, као брат; пријатељски, срдечно` . - Брѣцкѣ ме је прѣмио.

брѣцо м 1. хип. брат. 2. 'један од млађих дјеверова (или најмлађи)` . - Ондā бѣо сā нама и ѣвѣр ми јѣдан, пōкōјнѣ брѣцо Мѣлош.

брѣвнара ж 'зграда направљена од цијелих брвана усијецаних само толико да би налијегали један на други` . - Отирије је дōсти бѣло брѣвнārā.

брѣвно с 'грубо обрађен балван` . - Брѣвно се сāмо мāло ѹрежѣ да нāлегнѣ фѣно.

брѣдо с 'дио разбоја за ткање састављен од густо поређаних дрвених зубаца између којих се провлачи основа за ткање и којим се сабија провучена потка` . - Брѣдом збѣјāш пōтку.

брѣз пријед. 'без` . - Мāјко мōја, нāгледāј се мѣнѣ, нāскоро ћеш остати брѣз мѣнѣ.

брѣма ж 'пљоснат дрвен суд за ношење воде са два отвора, један за сипање на врху и други за истакање воде са стране, али близу врха` . - И тāмо оѣм да сām онѹ ѣвѣзу остави м на брѣму да јā бѣжѣм.

брѣменита (само у ж. роду) 'која је у другом стању, трудна` . - Још је и брѣменита бѣла и свѣ рāдила ко ѣ он.

брѣновати -ујем несвр. 'увијати, коврцати косу` . - Па онда кāжѣ - свѣкрвице, донѣси мāшице да брѣнујем кōсе на ружѣце.

брѣидити -ѣ / брѣѣти -дѣ несвр. безл. (рука, нога и сл.) 'бити у стању у коме се осѣћа потмуо бол и утрнулост; трнути, бридѣти` . - Јōј, што ми рѹка бридѣ.

брѣцо м 'бријач, берберин; мушки фризер` . - Йди код брѣца, зārāстō си.

брѣко м 'човјек који има брковѣ` . - Сѣди, брѣко, да пōпијемо!

брѣка ж 'брката жена` . - Брѣка прōдāла сāв мрѣс.

брѣља ж 'слаба, мека ракија` . - Не мōгу ти јā онѣ брѣљѣ пѣти нѣкāко.

- брљав -а -о** прљав, замазан, мусав (обично по лицу, око уста) . - Йди се ўмиј, сав си брљав.
- брљавити** брљавим несвр. 1. 'јести без воље и полако . - Љўчки то једи, шт'а брљавиш? 2. 'бесмислено говорити, лупетати . - Шути, не брљави!
- брњица** ж 1. 'гвоздена алка која се свињи провлачи кроз њушку да не рови земљу . - Онō крме свѣ йзрови, мōрам сўтра да му тўрим брњицу. 2. 'њушка, губица; уста . - Дѣла ти, с'амо задиркўј, па ћеш добити по брњици.
- брѓнза** ж 1. 'мање звоно купастог облика од бронзе које се ставља на стоку (обично на овце) и има продоран звук . - Је л се нō чўје звѓно или брѓнза? 2. 'направа слична звону, купастог облика, без клатна и са кукицом на врху, а служи за шурење свиња ; в. шурити. - Йди од Мирка ўзми брѓнзе за сўтра, па чїм ѓшурїмо, вратићемо му.
- брѓнзица** ж дем. бронза (2). - Ђвце су чѣшћѣ нѓсиле брѓнзице.
- брстити** -й несвр. 'кидати лишће с дрвећа и жбуња (о овци , кози) . - Ђно је јѓпѣ брстї.
- брўс** м 'камен за оштрење кухињских ножева и ножева код разног алата . - Брўс йм'а м'ало друг'ачији ѓблик од белѣгије.
- бруцкѣт** -ѣта м 'краћи ланац чији је један крај везан за руду, а други коњу за врат . - На руди ймајў бруцкѣти ће се коњи в'атајў.
- буа** ж бува, *Pulex* . - Ђва шкѣврија пўна б'уа.
- бу'ач** бу'ача м 'бувач, инсект који скаче као бува, храни се листом купуса, *Haltica* . - Напō бу'ач на кўпус.
- бубњара** ж лимена пећ . - Ђѣде, јѣси ли потп'алио бубњару?
- бугија** ж прашина подигнута у ваздух (обично метући) . - А кўћа пўна бугије.
- бугијати** -ам несвр. 'правити бугију . - Не бугиј'ај тѓлкѓ, погўшисмо се.
- бўд'ак** м 'једнокрака алатка за копање земље, трнокоп . - З бўд'аком ћеш то н'ајлакшѣ искѓпати.
- бўђ** ж плијесан . - Свѣ се бўђ пѓватала.
- бўђав -а -о** који има буђи, пљеснив . - Вѣлї да је здрав бўђав с'ир.
- бўкарити се** -й се несвр. 'парити се (о крмачи) . - Крмача ми се бўкарї.
- бўква** ж 'врста листопадног дрвета, *Fagus silvatica* . - Да виш с'илѣ и бўквѣ у Мила вишѣ кућѣ.
- бўклија** ж 'здјела (обично са постољем) с насутом ракијом и јабуком у тој ракији, а служи се на славама (износи се пред госте заједно са славским колачем) . - Јел- нѓ првѓ йдѣ пан'аија или бўклија.
- бўковина** ж 'буково дрво (живо и посјечено) . - Дѓћерѓ је свѣ самў бўковину.
- бўљук** м 1. 'велико стадо . - Мѓј с'инко, 'ај с'ачўв'ај тѓлки бўљук прѣд собѓм. 2. 'мноштво, гомила (људи, жена, дјецѣ) . - Скўпиѓ се бўљук ћѣцѣ.
- бўн'ар** м ● . - В'ако сам м'ислила - да ми је до онѓг бўн'ара дѓћи, ј'а би у онї бўн'ар, па нек ме нѣм'а.

- буња̄к** -а́ка м' смеће (скупљено метући по кући) . - Види буња́ка, а сѣној мѣла.
- бура́зер** м' бра҃ . - Ово ми је бура́зер.
- бура̀нија** ж' боранија̀ - Скѹвала сам бура̀није .
- бу̀ргија** ж **●**; уп. борер. - Треба̀ ми већа̀ бу̀ргија.
- бурду̀ра** ж' украсни, извезени руб на тканини, бордура̀ . - И ће́нар ти је ко бурду̀ра, о̀но по крајевима.
- бу̀ре** -ета с (супл. мн. -а̀д) велики суд сличан бачви, али, за разлику од бачве, ослонац му је на земљи и отвор за истицање течности је на савијеним даскама (дугама) ; в. бачва. - Ка́же - на̀ сред го̀ре Рома̀није пра̀зно бу̀ре од ра̀кије.
- бу̀рљати** -а̀ несвр. 'комешајући се производити шум' . - Стдо́мак ми бу̀рља̀ чѣтав да̀н.
- бу̀рма** ж' једноставни вјенчани прстен од злата, без украсног камена̀ . - Ру̀ке ми о̀текле и мо̀рала сам скѝнути бу̀рму, а ка́жѹ да̀ не ваља̀ скѝдати.
- бу̀сати се** бу̀сам се несвр. 'разметати се, хвалисати се' . - Ва̀зда се он бу̀со.
- бу̀се́н** м' комад, грумен земље ископан заједно са травом̀ . - Удари ма̀ло та̀ј бу̀се́н да̀ спа̀не ма̀ло тѐ зе́мље.
- бу̀хма** ж' танко уже, осукана и оплетена узица̀ . - Биле сѹкње бу̀хмаре. Уву́чеш го̀ре по вру́ узицу - о̀су́чеш се та̀ бу̀хма.
- бу̀хмара** ж' сукња са бу̀хмом ; в. бу̀хма.
- бу̀цак** -а́ка м 1. 'забачен, неуређен простор, мјесто' . - Он на̀воли о̀нај сво́ј бу̀цак, а ка̀ко се но́ј мо̀ре сна̀ћи, Бдо́га ти пи́тај. 2. 'угао у просторији' . - А̀ прогдо̀вориш, и́деш у бу̀цак.
- бу̀шка** ж' рупа, отвор̀ . - На̀правиш онѣ бу̀шке, прдо̀бушиш фи́но и прдо̀туриш.

В

- ва̀бити** ва̀бим несвр. 'мамити животињу узвицима, речима и сл.' . - Не ва̀би га ви́ше, на̀вадиће се до̀лазити.
- Ваве́деније** с' Ваведење пресвете Богородице - православно празник 4.12. . - До̀шо уоч Ваве́денија.
- ва̀вијек** прил. 'увијек' . - Ва̀вијек је то̀ би́ло, како зна̀м за̀ себе.
- ва̀ги́р** -ира м' полу́га на предњем дијелу кола, са кукама за које се каче штранге и тако се упрегну коњи ; в. штранга. - Ако си с је́днијем ко̀њом, је́дан ва̀ги́р и́деш, ако си сѹ́ два ко̀ња, три ва̀ги́ра и́ду.
- ва̀з** ва̀за м' тегла̀ . - Те́ су ми о̀ни но̀лки ва̀зови?
- ва̀зда** прил. 'увијек, у свакој прилици' . - Ва̀зда се он плѣка̀.
- ва̀здан** прил. 'цијели дан' . - О́деш па ва̀здан ку̀пиш, мо̀раш.
- ва̀јда** ж' добит, корист̀ . - Те́ ти ви́диш ва̀јду од тога̀?
- ва̀кат** ва̀кта м' вријеме, доба̀ . - Е бдо́гами је ва̀кат и́ћи.

- изр. **тај** ~ (само у ном. јед. у прилошкој служби) 'веома дуго' . - Тај ва̀кат сам о̀но ма̀ло ве́ша гру̀шкала, гру̀шкала, ко̀ кад не́ма̄м сна́ге̄.
- ва̀ко** прил. 'овако' . - Ва̀ко то̀ ўзми.
- ва̀ла** рјечца за потврђивање и наглашавање 'заиста, богме, баш' . - Ва̀ла сам се нара̀дила.
- ва̀ла̄н -а̄на -а̄но** 'вриједан; поштен, честит' . - Ва̀ла̄на им је сна́ право̀.
- ва̀љара** ж' зграда у којој је смјештено постројење за ваљање сукна ; в. ва̀љати (2).
- ва̀љати** -а̄м несвр. 1. 'бити исправно, имати вриједност, вриједјети' . - Не̄ ва̀ла̄ во̀ ништа. 2. 'бити од користи некоме' . - Ва̀ло̄ сам и ја̀ њему. 3. безл. 'треба, потребно је, мора се' . - Ва̀ла̄ то̀ све̄ покòсити.
- ва̀љати** ва̀ла̄м несвр. 1. 'помицати, потискивати обле или ваљкасте предмете окрећући их, обрћући их, котрљати' . - Шта̀ то̀ ва̀ла̄ш? 2. 'збијати, набијати (сукно, чоју)' . - Су̀кно се нòсило у ва̀љару, та̀м се ва̀љало.
- вам** везн. 'осим, једино, само' . - До̀ћи ћу, ја̀ шта̀ ћу, вам да ми ђеца̀ не̄ избију̀.
- ва̀нгла** ж' дубљи суд у коме се мијеси тијесто' . - Ѐди, Милане, ка̀жи Богда̀ну да повучѐ о̀томан̄ и шпо̀рет и о̀ну ва̀нглу ље́ба што сам замијеси́ла.
- ва̀њски** -а̄ -о̄ који је изван нечега, спољашњи ; ~ **вра̀та** 'врата на улазу у кућу, улазна врата' . - Разја̀пио шѝром ва̀њска̄ вра̀та и ўдарила ме прòмаја.
- ва̀ренї** само у синтагми: ~ **сѝр (ка̀јмак)** 'сир (кајмак) од узвареног, скуваног млијека' . - Да̀ла двајес̄ и пѣт дїна̀ра̄ за кїлу ка̀јмака ва̀реног.
- вареника** ж' слатко млијеко' . - Да̀јде̄р ми, ба̀ба, задрòби ва̀реникѣ̄.
- Ва̀риндан** м' Св. великомученица Варвара - православни празник 17.12.' . - На Ва̀риндан̄ ку̀вамо ва̀рицу.
- ва̀рити** ва̀рим несвр. 1. (млијеко)' кувати' . - Ја̀ ва̀рила млијеко̀ док чу̀јем ђе зòвѣ. 2. 'спајати метале помоћу пламена' . - Је л Пѐро ка̀д ва̀рио, о̀ће ли ўмјети? 3. (креч)' спајати печени креч с водом' . - Ѐно ђеда ва̀ри крѣч, мо̀рамо крѣчити ко̀ји да̀н.
- ва̀рица** ж' обредно јело, од разног житног зрневља и пасуља, које се кува на Вариндан ; в. Вариндан.
- ва̀рјача** ж' дрвена кашика за мијешање хране док се кува или пржи' . - Исто̀м ўзе́ла ва̀рјачу па ка̀ном и о̀на ку̀ва.
- ва̀сер-ва̀га** ж' справа којом се утврђује да ли је нека површина равна, либела' . - Све̄ се мо̀ра ва̀сер-ва̀го̀м прòвјерити.
- Ва̀скрс** м' васкрсење Исуса Христа, Ускр̀с' . - До̀ђе уочи са̀мог Ва̀скрса; **Ма̀ли** ~ 'прва недеља после Васкрса' . - Дѐсетеро ја̀ја а̀детòсом обòдила и за Ма̀ли Ва̀скрс.
- ва̀шир** м' вашар' . - Ја̀ мо̀л'ла ма̀јку да рдѐмо на ва̀шир.
- ва̀шка** ж 1. 'пас' . - У́јела га ва̀шка. 2. 'уш' . - Пу̀н је ва̀шкӣ.
- вѐдо** прид. непром. 'стар, похабан, дотрајао' . - Вѐдо је кад је а̀линка ка̀ка до̀траја̀ла, избле́ђела.

вѣдро с´отворени дрвени суд за ношење воде . - У вѣдра су ђколо дўге и йм̄а двйје што су дўжѣ.

вѣз м´шара, украс извезен на платну . - Пѡ томѣ бўдѣ лйјеп вѣз.

вѣзиља ж´она која везѣ ; в. вести.

Вѣлик̄а Госпојина´Успеније пресвете Богородице - православни празник 28.

8` . - Ђѣ ћеш з̄а Великў Госпојину?

вѣр̄анда ж´дограђени дио куће испред врата који је отворен` . - Он̄д̄а йм̄аш вѣр̄анду, он̄о ко прйградак уз врата вањск̄а што бйв̄а.

вѣрати се вѣрѣм се несвр.´хватајући се рукама или упирући ногама, пењати се или се спуштати . - Не вѣри се, кйчму ћеш слѡмити.

вѣрга ж´проблем, невоља . - Ш нйме в̄азда накѣ вѣргѣ мѡр̄а бйти.

вѣргати -ам несвр.´борити се с невољама, проблемима` . - Шт̄а ћу, вѣрг̄ам нѣк̄ако.

вѣриге ж пл. т.´ланац над огњиштем о којем виси котаѡ . - На вѣриге н̄атурй волик̄ачки бакр̄ач водѣ да мѡре з̄а све бйти.

вѣсѣлнйк м фиг.´јадник, несрећник . - Шт̄а ће вѣсѣлнйк цр̄нй кад мѡр̄а - дўр̄ај и шути.

вѣсѣлница ж фиг.´јадница, несрећница` . - А ѡна вѣсѣлница пјѣѣ пѡшла в̄ам н̄ама.

весѣљак -ака м 1.´човјек који је по природи весео, који воли весѣља, који се добро проводи на слављима` . - Н̄аш кѡјй је он весѣљак - ѡ кѡло пѡчнѣ, т̄ај вйшѣ нѣ стаје. 2. в. бадњак. - Срѣтан Б̄адњй д̄ан! Срѣтни весѣљаѡи!

вѣсти вѣзѣм несвр. 1.´украшавати везом` . - По дѣсет вѣзиља з̄асѣдѣ и вѣзѣ. 2. фиг. а.´ситно играти, преплитати ногама у игри . - Да тй нѣг̄а вйдйш што вѣзѣ, ћ̄аћа му ўпола н̄акѡ нѣ игра. б.´кићено причати, хвалисати се` . - Лйјепо вѣзѣш ако не помѣтѣш.

вѣш вѣша м 1.´рубље, доња одјећа (гаће и поткошуља)` . - Ёво ти чйс вѣш, обўци. 2.´одјећа уопште (у вези са прањем)` . - Йм̄ам пр̄љава вѣша три д̄ана да пѣрѣм.

вйдити -йм (не)свр.´видјети .

Вйдовд̄ан м´ православни празник 28. 6` . - З̄а Вйдовд̄ан бйјѡ К̄араѡић.

вйђело с´свјетлост, освијетљено мјесто; видно мјесто` . - Ст̄ани н̄а виђело, ј̄а те тўј и нѣ вйдйм.

изр. з̄а **виђела**´за вријеме дневне свјетлости, прије мрака; док је још дан` . - Намйри м̄ал з̄а виђела.

вйђен -а -о´који пада у очи љепотом стаса и лика, привлачан, допадљив, згодан; цијењен, угледан` . - Е вйђена мѡмка, милйна глѣдати.

виђѣње с´први сусрет родитеља будућег младожење са родитељима будуће младе; долазак младожењиних родитеља код родитеља младе` . - Прѡшлѣ ѣфтѣ бйли су на виђѣњу.

- изр. **из виђења** '(знати, познавати некога) из случајних сусрета'. - Пòзнāм га нāкò из виђења.
- виђети** видїм (не)свр. 'видјети'. - Јā га нијесам нї виђела.
- виђла** ж'живахна, окретна женска особа'. - Виђла је вāкò нємїрна кāка ђевòјка, кад нємā мїра нїмало.
- вїкати** вїчєм несвр. 1. 'галамити'. - Шўти, не вїчи. 2. 'говорити'. - Вїкò је да би дòшò. 3. 'називати, звати'. - Шкрбāњ - òтприје се звāло - вòдио пòсò и прїмò бāлване. Тò се тākò вїкало.
- вїла** ж' женска особа веома лијепa и племенитa'. - Мòје вїле - тākò сам им говòрила.
- вїлати** -āм несвр. 'радити вилама'; в. виле.
- вїле** ж пл. т. ●. - Вїле ў шаке и вїлāј!
- вилєнити** -їм несвр. 'постајати занесен, залуђен нечим или неким; лудовати'. - Не мòгу га свāтити нїкāко. Бāш кò да је пòчео вилєнити.
- вїме** -сна с'млијечне жлијезде код женки преживарa'. - Упāлило јòј се вїме.
- вїнкло** с'дрвена или метална направа са два крака окомито постављена један на други и служи за провјеру правог угла'. - С вїнклом прòвјери кākò је нāмјешћено.
- изр. **(бити) у вїнкло** '(бити) под правим углом'. - Сāд је у вїнкло.
- вїнта** ж'нажлијебљена жељезна шипка на задњем дијелу запрежних кола чијим се окретањем (и тиме помјерањем напријед или назад) затежу или опуштају ланци проведени до точкава, кочница на запрежним колима'. - Òнò што се прòвлāчї крòз клāдић да дрђжї вїнту кад вїнтāш.
- вїнтати** -āм несвр. 1. 'окретањем винте затезати, кочити'; в. винта. 2. а. 'окретати вину'. - Сєло дијєте кòт кòлā и вїнтā. б. 'кружним помјерањем каквог предмета (намијењеног за окретање) мијењати му положај, окретати'. - Вїнтāј тāj вòлāн - òдосмо у јєндек.
- вїр** вїра м'дубоко мјесто у ријечи или потоку'. - Чўвāјте се, ђєцо, їмā пўно вїрòвā.
- вїсок** -òка -òко (комп. висòчији) - Òн је дòбро висòчији.
- вїтò** вїтла м'дрвена направа, са три или четири ступца око којих се намотава предиво, која се окрећє'. - Сāд према величїни òтога канчєла, канчєла се звāла, стāвљāш на онāј вїтò.
- вїшє / вїшєн** прил. - Нєћу му нїшта вїшєн пòмоћи.
- више** пријєдл. 'изнад, поврх'. - Стāо вишє кућє и глєдā.
- вјєнчаница** ж'грєда која се стављa по врховима зидовā'. - На вјєнчаницу се нāслањајў рòгови.
- вјєтрїнāрскї** -ā -ò 1. 'ветеринарски'. - Òнò је свє вјєтрїнāрскò. 2. (у именичкој служби, у ж. роду) 'ветеринарска станица'. - Иди порєд вјєтрїнāрскє.

- вјетропир** м који је као вјетар, несталан, промјенљив, лакомислен; несташан, немирањ . - Пòглен вјетропира, не држи га мјесто нѝкако.
- влака ж'** балван бољег квалитета . - Свè влаку по влаку с кòњем дòћераш дò кућè .
- вò** вòла м' мушко говече (ушкопљено) . - Знàм ко сàд, зàклали вòла и Вòја глàдна.
- вòда ж** ●. - Дàј ми воде.
- изр. **кућа (кров) на једну вòду (на двије, на четири вòде)** кућа са једном, са двије, са четири кровне површине . - Вићећеш једна јединà кућа нà двије вòде.
- вòдалè** прил. одавдè . - Један Цúровић е вòдалè стàрији чòек од Мíша.
- вòди** прил. овдјè . - Òвò, стрìна, вòди упàли.
- вòдијер** м' направа од рога или издубеног дрвета напуњена водом у којој косци држе белегију` ; в.белегија. - Òтприје је вòдијер бìо нàјвишè од рòга.
- вòдинà** прил. в. води. - Нíси вàлда свè вòдинà бíла.
- вòдити** -ìм несвр. 1. ●. 2. '(за краву) тражити бика, парити сè . - Грòздава је вòдила, а Бàндава јòш нíје.
- вòдица ж** хип. вода (обично кад се нуде дјецà). - Ùзми, сине, вòдицè и нàпíј се.
- изр. **свèтити вòдицу; свèта вòдица** вршити молитву кад се свештава вода; освештана вода . - Дòђè пòп да свèтí вòдицу и òндà ùзмèш тè свèтè вòдицè кад је кò вàкò бòлесан.
- вòдлè** прил. в. водале. - Јà вòдлè òднијела сàмо лèб.
- вòдурина ж** аугм. и пеј. вода. - Јàднà мàјка прìставí онò вèликò шèрбе - ìмà двíје кíле онè вòдуринè.
- вòђе** прил. овдјè . - Вòђе тèтку ìмò па дòлазио.
- вòзгò / вòзгòр** прил. одозго(р) . - Свè рèдом вòзгòр ишла, трпала мàксýз.
- вòј** прил. в. вође. - Мèни је вòј фíно.
- вòко** м' одмила за вола и мушко телè . - Дà виш у Јòвàнкè фíна вòка.
- воликáчкí -à -ò** аугм. волики. - Воликáчкí òнí тàбак испíса.
- вòликí / воликí -à -ò** 'оволики' . - Вòликò дијèте да нè мере сèби уздúрисати, ма бјèжи.
- волипацнí -à -ò** дем. волики. - А млàдà, ма нèмà волипацнà.
- вòлић -ића'** јунац, млад во; мушко телè . - Нàма тèлàди òстадошè, мúшкà тèлàд, волићи од оније крàвà.
- волишашнí -à -ò / волишнí -à -ò** в. волипацни. - Òнò јèдно пòмàлò и бíло волишашнò кад се рòдило.
- вòља ж / вòлка ж'** проширење једњака у птица у облику кесице гдје се храна задржава прије него што пређе у желудац . - Нíшта им нíјеси дàвò, пàзне им вòље.

вр̂ вр̂а м 1. 'горња, највиша тачка, врх'. - Ја на вр̂ Тал̂ин̂а вид̂им и чобана и ђвце и гђведа и св̂е и н̂а д̂аљ вид̂им. 2. 'шиљак; тањи или истакнутији дио нечега'. - Вр̂ом јајета ђдари, н̂емђј гузицђм. 3. 'завршетак, граница'. - У вр̂ б̂ашт̂е йма м̂едн̂ик.

вр̂ата с пл. т. ● - Затвђри т̂а вр̂ата већ ј̂енђм и не твор̂из̂ај виш̂е, смр̂зок се. **вр̂атило** с' дрвени ваљак на предњем и задњем дијелу разбоја на којем је намотана основа`. - Вр̂атило је онђ поз̂ади и н̂апријед што се в̂ам замђт̂ав̂а и одмђт̂ав̂а ђснова.

вр̂атица с пл. т. 'вратанца'. - Приковђ је он ђн̂а вр̂атица да не йзлаз̂е.

вр̂атнице ж пл. т. 'врата на огради имања, дворишта направљена од дрвета или од исплетеног прућа'. - Затвђри вр̂атнице, ђт̂ић̂е кђкоши у з̂иј̂ан.

Вратолђмије / Вратолђмијевд̂ан м' Свети апостоли Вартоломеј и Варнава - православни празник 24. 6`. - С̂утра је Вратолђмије, ђђцо, н̂емђјте да би шт̂а р̂адили, да вр̂ат слђм̂ите. - За Вратолђмијевд̂ан сић̂ели в̂азд̂ан.

Вр̂ачи м пл. т. 'Св. Козма и Дамјан - Врачеви - православни празник 14.11`. - Ја знам с̂амо за њиг да сл̂ав̂е Вр̂аче, виш̂ н̂иког̂а.

вр̂ѐло с' мјесто гдје подземна вода избија на површину земље, извор`. - Било дђбро вр̂ѐло испот П̂ерђв̂е к̂ућ̂е.

вр̂ет̂ено с' дрвен обао штапић, зашиљен на крајевима, на који се намотава плетиво приликом предења вун̂е. - Ѕ̂ шаке вр̂ет̂ено и к̂ућ̂ељу в̂ун̂е и за ђвцама.

вр̂ѐћа ж ●. - Вр̂ѐћа је била од стар̂ин̂а, бивала и од кђзлин̂е.

вр̂иј̂ѐћи вр̂ш̂ѐм несвр. ●. - Д̂анаске ћемо, бога мђл̂ѐћи, да вр̂ш̂ѐмо.

вр̂љика ж' одсјечен и окресан тањи дио стабла који служи за прављење ограда. - У т̂у пр̂ев̂ит ђнд̂а ђвл̂ач̂иш̂ вр̂љике.

вр̂нчаница ж' један од попречних ременчића који чине горњу страну опанка; сплет, мрежа тих ременчића. - Назувице су плет̂ене дђкл̂е су вр̂нчанице.

вр̂сн̂ик -йка м ●. - Ђни су вр̂сн̂ици.

вр̂сница ж ●. - Ђт̂куд мл̂аћ̂а - па мђја вр̂сница.

вр̂тлог м' мјесто у ријечи гдје се вода врти већом брзином`. - Ђнђ мјесто у какђј ријечи ће се вода ђкр̂ѐћ̂е - тђ ти је вр̂тлог.

вр̂ш̂ај м' мјесто гдје се врше житђ. - Кђње йзвед̂еш йз вр̂ш̂аја, вр̂ш̂ај се зв̂ађ.

Г

г̂ав̂ѐз -и ж' врста љековите биљке, *Symphytum officinale*. - Привијеш г̂ав̂ѐзи на ђбој какав и н̂е бђј се.

г̂ај г̂аја м' шумица, шумарак с листопадним дрвећем (лијеска, граб, бреза) и добром травом за испашу, а обично ограђен`. - Пђђјегли, мђј Зђко, и с̂акрили се у ј̂енђм г̂ају.

гајба ж 'сандук; дрвена направа четвртастог облика у коју се могу смјестити ствари`. - Купили бомбоњере, сафуне, наранци дв^иѐ гајбе ўзели, плетенку ракијѐ, плѡску ракијѐ.

гањати гањам несвр. и уч. 1. 'гонити у различитим правцима`. - Не гањај га!
2. 'управљати возилом, возити у различитим правцима`. - Па кад ђвудā гањајў ђнā баѡккла, јѡј, ја нѐ смијем да глѐдāм нѐкад. 3. 'бавити се нечим; покушавати на разне начине да се неки битан посао оконча`. - Јено три мјесѐца је пѐмзију гањала.

~ се 1. уз. повр. 'гањати једно друго, јурити се`. - Нѐ гањајте се, претвѡрите већ јѐнѡм. 2. 'уопштено, парити се (обичније за крмачу, мачку, козу). - Је л ти се гањала крмача?

гара ж 'црна овца`. - Имā јѐдну гāру, дā виш зијанћера.

гас м 'петролеум за освјетљење`. - Мѡрāм гāса уздўрисати ако струјѐ нѐ будѐ.

гаће гаћа ж пл. т. 'доњи дио рубља`. - Имā нѡве гаће, нѡву пѡткошуљу.

гѐгице ж пл. т. 'врста дјечје горње одјеће из једног или два дијела`. - Купила сам јој и јѐне фине гѐгице.

гѐрма ж 'квасац`. - Купи и гѐрмѐ да лѐб пѡткувāм.

гѐршло с' ољуштени јечам`. - Мѡрāм и гѐршла ўзѐти за кѐшкета.

гѐта ж (ген. мн. гѐта) в. штуцла. - Гѐте су без приглавāкā.

гйцати се -āм се несвр. 'трзати се, отимати се`. - Он се гйцѡ, гйцѡ, док лйфсѡ.

глāдити -им несвр. 'миловати`. - Ја лўбави, мѡј брате, сāмо је глāдй.

~ се 1. уз. повр. - Пѡваздāн се глāдѐ. 2. 'лицкати се, дѡтјеривати се, уљепшавати се`. - Она ти се пѡ сāt врѐмена глāдй.

гладйшика ж 'љековита биљка, *Otonis`*. - Гладйшика је дѡста трната, а дѡбра је за рѐуму.

глāцнути се -ѐм се свр. 'дѡтјерати се, средити се`. - Кад се глāцнѐм, нѐћеш ме пѡзнати.

глѐдати -āм несвр. 1. ●. 2. 'настојати, трудити се`. - Глѐдāј да наћѐш и крѐцеља, да й нѐг пѡсијемо. 3. 'пазити, чувати, бринити се`. - Мѡрала сам ћѐцу Стāнину глѐдати. 4. 'посматрати у циљу гатања, гатати`. - Знā да глѐдā и ў гра и у шѡљу.

изр. ~ прѐдā се' бити смјерна (дјевојка). - Сāмо глѐдāј прѐдā се, шћѐри.

~ се' поштовати се, слагати се`. - Бѐцо, глѐдāјте се, ви сте најспречи јѐдно дрўгѡм!

гльб м 'блато; прљавштина`. - Ўнесе ми гльб ў кућу, а ја мāлоприје рибала.

гльбав -а -о' блатњав`. - Дѡшѡ гльбав дѡ за врāt.

глијѐто с' дльјѐтѡ - З глијѐтом дўбйш дрво.

глѡг глѡга м 'трновито дрво, *Crataegus`*. - Јесу зрѐле глѡгиње с онѡг гѡрѐ глѡга?

глѡгиња ж' плод глогā; в. глог.

- гѡдина** ж 1. **●**. 2. мн. 'узрaст, дoбa чoвeкoвoг живoтa'. - Кѡдѡих је гѡдѡнa љ тебe ѡтaц? 3. 'гoдишњи пoмeн (умрлoмe), гoдишњицa'. - Тaд смo пѡкѡјнѡм Мићу дaвaли гѡдину.
изр. [бити] љ гoдинaмa 'бити стар, имати мнoгo гoдинa'. - ѐн је бѡѡ љ гoдинaмa кaд је шћѡр дѡбѡѡ.
- гѡдишњица** ж а. 'дан у гoдини кaдa сe дeсиo нeки дoгaђaј, тe сe стoгa свaкe сљeдeћe гoдинe oбиљeжaвa'. - Гѡдишњицa брaкa нaм бѡлa кaд љстaшe љдaрилe oд Рѡгaтицѡ. б. в. гoдинa (3). - Издaвaћeмo ћѡду гѡдишњицу пoслe Пѡтрoвдaнa.
- гѡђ** (-гoђ) / гѡј (-гoј) рјeчцa 'гoд'. - ѐн, кaд гѡђ дѡђи, пѡнe кѡсe нѡси. - Мѡрaм штѡгoј рѡчку чaскoм скѡвaти.
- гѡњати (сe)** гѡњaм (сe) нeсвр. в. гaњaти (сe). - Нѡ гѡњaј гa, пaшћe! - Гѡњaј се пo Сoкѡцу с кѡлимa.
- гѡрaм / гoрѡкaн** прил. 'гoрѡ'. - Бѡѡ гѡрaм у сѡлдрми. - Изaшѡ гoрѡкaн.
- гoспѡдин** м 1. **●**. - ѐн је прaвѡ гoспѡдин, љвијeк је дрђѡ дѡ сeбѡ - бѡјeлa кѡшуљa, oдијeлo и свѡћe је прѡстѡ. 2. 'нaјстaрији дјeвр'. - A кaд би гoспѡдин Милoрaд љшѡ, нaс пѡт јѡтрвa нa нѡгaмa дoчѡкујeмo и двѡрѡмo.
- гѡспѡђa** ж **●**. - ѐвѡ ти је сaд зa њѡгoву гѡспѡђу штo је ѡстaлa удѡвицa.
- Гoспѡјѡнa** ж 'Успeнијe прeсвeтe Бoгoрoдицe - прaвoслaвни прaзник 28. 8'. - Прѡсѡтрa љ јeс Гoспѡјѡнa, нѡ вaљa сe рaдити; **Вѡликa** ~ в. Гoспѡјѡнa; **Мaлa** ~ Рoждeствo прeсвeтe Бoгoрoдицe - прaвoслaвни прaзник 21. 9'. - Дѡ Мaлѡ Гoспѡјѡнѡ трѡбa дa зaврши.
- гoспѡђѡцa** ж 'нaјстaријa зaвa'. - Пѡкѡјнѡ Пѡју звaлa гoспѡђѡцѡм јер је нaјстaријa, a мѡнѡ лѡпѡтицѡм.
- грa** грaа м'грaх, пaсуљ'. - Пристaвилa грaа рѡчку.
- грaбити** -ѡм нeсвр. 1. 'бeзoбзирнo, пoхлeпнo узимaти, oтимaти'. - Чѡтaвa живѡтa сaмo грaбѡ, грaбѡ, бѡјѡ сe дa глaнa нe ѡстaнѡ. 2. 'грaбљaти, скупљaти (сијeнo и сл.) грaбљaмa; в. грaбљe.
- грaбљe** -бaљa ж пл.т. **●**. - Јa ћу вѡлaти, a тѡ грaбљe љ шaкe и дa зa мнѡм грaбѡш.
- грaѡрaст** -a -o 'пeпeљaст, сивкaст (чeстo o кoкoшимa)'. - Излѡглa нaм је квѡчка дѡсeтeрo пѡлaдѡ и свa су грaѡрaстa.
- грaшa** ж 'oвцa сa сивим тaчкaмa, пјeгaмa пo губици'. - Јѡднa му сe грaшa трѡ гoдинe зa рѡдoм трoјaнилa.
- грaшaст** -a -o 'сличaн грaху, сa сивим тaчкaмa (oбичнo зa oвцe)'. - Нијeсу бaш бѡјeлe, ѡмa пѡнeкa и кaлушaстa, нѡкa грaшaстa, a дрѡгѡ днѡ свѡ бѡјeлe кo дa је свѡ јѡднa ѡjaнилa.
- грдaн** грднa грднo 1. 'ружaн'. - У Бѡрaмa је грдaн нaрoд, дa бoк сaчѡвa. 2. 'јaдaн, нeсрeћaн'. - Јa грднa ли је ѡ жалoснa, бeз ѡћe ѡкoгa. 3. 'вeлик, гoлeм; мнoгoбрoјaн'. - Грднѡ пaрe пѡтрoши нa кѡрву, мaјку јoј јѡбѡм.

- грдосија** ж 1. 'веома ружна особа, наказа'. - Кòдја грдосија, да се чòек прèпанè.
2. 'оно што је огромно'. - Нè мереш грдосију ўхерати на врата.
- грéба** ж 'танак загорео слој млијека на дну посуде'. - Ја узвáри млијéко, а
ћèца ðко менè јáгмè се за грéбу.
- грèбèнати** -ам несвр. 'гребенима чешљати вуну'; в. гребени.
- грèбени** -èнā м мн. 'направа с гвозденим зупцима којом се чешља вуна, лан,
конопља'. - Осамдèсèт мòбеницā - није било рèдарè ко сáд, него реди
вуну, чèшлāј и нà гребене грèбèнāј.
- грèбло** с 'жељезна шипка са причвршћеном плочицом у облику четвртасте
мотичице за изгртање пепела из пећи'. - Ўшћерај з грèблом тогā луга.
- грéда** ж (ак. јед. грèду, мн. грèде) 'дуг, раван комад дрвета израћен у облику
квадра који се ставља попречно преко зидова'. - Грèде су ти пòпречнè,
преко вјèнчаницè што дòлазè.
- грèдом** прил. 'успут, узгред'. - Свè грèдом бацала.
- грйва** ж 'дуга и густа длака на врату коња'. - Ўмају дòбре грйве.
- грйвāљ** м 'погрдан назив за старог човјека'; ун. гриво. - Штā ће тèби, бóна,
грйвāљ, млāћè штā тражи.
- грйваст** -а -о' погрдно: матор, стар'. - Јèбèм га грйваста, замјèрати се због
медника.
- грйво** м в. гриваљ. - Штā нāј грйво нагўђује?
- грóта** ж 'грехотā'. - Грóта је, ћèцо, вèликā да нèгā йскобите.
- грўди** грўдй ж пл.т. 'дојке у жене, сисè'. - Прòвўкли јој вāкò рўке кроз сйсе -
прòсекли грўди и прòвўкли рўке и кóлац, да йзвйнèш...
- грўшкати** -ам несвр. 'при прању ударати рубље о нешто да би се истјерала
нечистоћа из нèгā'. - Грўшкала нāј вèш.
- гўбича** ж 1. 'дио главе с устима и ноздрвама код животиња'. - Међу тридес
овāца јèдйнā чўласта и црнè гўбичè. 2. 'усна код човјека'. - Фйнијè јој
гўбйцā.
- гувнèнскй** -ā -ō 'гумненски, који служи на гумну'. - Биле ðне гувнèнскè мèтле,
брèзовè.
- гўвно** с 'гумно, простор на њиви гдје се врше житò'. - Нàправи се прйје гўвно,
рāстрўжè се јèдан вèћй крўг и на средини пòбијеш кóлац што се звāò
стòжијер.
- гўжва** ж 1. ● 2. 'омча од уплетеног прућа или од жицè'. - Гўжву натурйш на
кóлац, јèдан мāло јāчй ко дйрек, и на кòјй пāрмак од плèсма поред кóца.
- гўжвара** ж 'пита без надјева, са згужваним корама(јуфкама), претходно мало
просушеним, која се испечена залије са доста кајмака растопљеног у
млијеску'; в. јуфка. - У гўжвару нè сталāш нйкака тйрита, него оне јуфке
прòсушйш, згўжвāш у тèвсију и кад йспечèш зāлијеш дòбрòм пòмашћòм
з дòста кāјмака.
- гўжвице** ж мн. 'ситни резанци за супу'. - Тўри дòста гўжвйцā у сўпу.

гӯзати -ām несвр. 1. 'у играма (као што је нпр. шуда) вршити дужност онога који је изгубио у такмичењу одређене врсте'. - Заћеш и ђмјерџи и кђ је најдаљи ђн гӯзѧ. 2. 'тромо, тешко корачати (обично због дебљине)'. - Вџди је што гӯзѧ, свѧ се осафӯњала.

гӯзѧч -ѧча м'онај који гуза; в. гузати(1). - Останѧ јѧдан што је гђњђ шӯду и ђн се зђвѧ гӯзѧч - гӯзѧ кѧжѧ.

гӯзити се гӯзџм се несвр. трћити се, истурати задњицу. - Штѧ се гӯзџш на тђј штђкрљи.

гӯзица ж 1. 'стражњица, задњица'. - Донѧси шџбу и окрѧни гӯзицу. 2. 'доња облија страна јајета; шотѧ'. - Врђм јајета удари, нѧмђј гӯзицђм.

гӯја ж змија. - Чӯвѧј се гӯјѧ кад бӯдѧш џшла у лѧљеке.

гӯјавица ж глиста. - Дѧ виш гӯјавицѧ кђлкѧ је.

гӯља ж'отребљена луска од кромпира. - Ёмѧ ђније кумпјѧрѧ сѧтније и гӯлѧ па скӯвѧј крмѧдима.

гумѧњѧк -ѧка м'гумени опанак. - У гумѧњѧцима џшђ џ шкђлу.

гӯнић -џѧ м'краћи сукнени капут без рукава. - Гӯнић ти је ко прслук, без рукавѧ и крѧтак је, дђ пђ лѧђѧ дђђѧ.

гӯњ гӯња м'дужи сукнени капут са дугим уским рукавима. - Гӯњ је џстђ од сӯкна, дӯжџ је и џмѧ рукаве.

гурѧбија ж'тврд колачић од брашна, јаја, масти и шећера, ишаран дрвеним калупђм. - Бђга вијека гурѧбијѧ дђнесѧ.

гӯрити се -џм се несвр. сагибати се, савијати се у леђима, грбити се. - Нѧ гури се, прѧво стѧни.

гӯрсуз м 1. 'несређен, запуштен човјек'. - Уљӯди се, гӯрсузе! 2. 'нитков, покварењак'. - Ја гӯрсуза, штѧ ћѧтету прѧчѧ.

гӯрсузѧја ж'лијеност, немарност. уп. гӯрсузлук. - Нѧмѧ већѧ бђлести од гӯрсузѧје.

гӯрсӯзлук м в. гӯрсузѧја. - Јѧбѧм ли ти гӯрсӯзлук твђј.

гӯта ж 1. 'отекина на тијелу'. - Ёмѧм нѧку гӯту на врату. 2. 'оно што се одваја као једна лопта или већи комад, грудвѧ'. - Пђјѧла сѧм гӯту пӯрѧ шѧничнѧ.

гӯтати -ām несвр. 1. ●. 2. 'фиг. подносити не реагујући'. - Нијѧсам се стјѧла свѧђати, већ свѧ гӯтала.

гӯчица ж дем. гута (1) (2). - Ёто ти гӯчицѧ на рӯци. - Свѧ некѧке гӯчице по пђду.

гӯштијер м'гуштер. - Ёшђ гӯштијер у џцару.

Д

дѧица м'ујак. - Тђ је прѧчђ дѧица Шћѧпѧн.

дѧљ дѧљи ж'даљина, удаљеност. - Нѧ види нѧ дѧљ.

дѧмар м'жила куцавица, било, пулс. - Дѧ виш што ми лӯпѧ дѧмар.

- дана̀с / да̀наске** прил. 1. 'овог дана̀ . - Да̀наске ће до̀ћи. 2. 'у данашње врије́ме` .
- Да̀нас велѣ лав̄о̀р, а отприје је био лѣ́ен.
- да̀њскӣ** -а̄ -о̄ који се односи на дан, дневнӣ . - Са̀ ће двѣ́је е́фте ра̀дити да̀њскӯ смјѣ́ну.
- да̀р да̀ра** м' оно што неко некоме да́је, да́рује, покла̀ња, покло̀н` . - Сви́ма смо кúпили да̀рове.
- да̀ривати** да̀рива̀м (не)свр. 'да(ва)ти дар, покло̀н или новац приликом рођења, просидбе или свадбе` . - Онда̀ ча̀јо ви́че - е́ј, ма̀шала, ма̀шала, та̀ј њ та̀ј да̀риво̀ мла̀ду са то̀лкō и то̀лкō, фа̀ла му, жи́в би́о.
- двѣ́зац** -сца м' ован од двѣ́је годинѐ . - Ђма̀м три двѣ́сца и сва̀ три шу̀ка̀ља.
- двѣ́зе** двѣ́зета с (зб. мн. двѣ́за̀д)'овца или ован од двѣ́је годинѐ . - Двѣ́зе је ла̀њско̀ ја̀не.
- двѣ́зца ж / двѣ́ска ж'**овца од двѣ́је годинѐ . - Мр̀киња је́на, двѣ́је си́нге, о́на̀ кру̀жбо̀каста - свѐ су двѣ́зице.
- дво́јенице ж** пл. т. 'дувачки инструмент од дрвета са двѣ́је ци́јеви, сличан фрули, дво́јнице` . - Ко̀ло њгра̀, а мо̀мци сви́рају на дво́јенице.
- дво́рити** -ѡм несвр. 'служити, уга̀ђати` . - Ва̀ља ње́га дво́рити.
- де́вер** м' мука, патња, невоља̀ . - Нѐ до̀ Бо̀г та̀ко̀г де́вера.
- де́верати** -а̀м несвр. 'тешко живјети, патити се и борити се с разним невољама и проблемима̀ . - Де́вера̀мо, шта̀ ћемо.
- де́ка¹** ж' покривач од вуне, ћебѐ ; уп. ћебе . - А он га ўзми на́ деку па га вúкō ко на́ тесту, ни́за стра̀ну.
- де́ка²** ж' декаграм . - Ђзми нам двѣ́јес де́ка̀ ка̀вѣ.
- де́мир** м' решетка на прозору̀ . - Ка̀д су про̀зори ни́жѣ, ўдара́ју се де́мири.
- де́мирлија ж** у изр. те́всија̀ ~'метална тепсија̀ . - Би́ле те́всије де́мирлије.
- дивѣ́зма ж'** биљка с великим длакавим листовима, *Verbascum thapsus`* . - Дивѣ́зма је о́на̀ тра̀ва што се ўзима̀ кад нѐшто ўједѐ о̀вцу.
- дивѣ́љака ж / дивѣ́урица ж'** самоникла, дивља во́ћа (јабука, крушка̀) . - Зу̀кве су ки́селѣ дивѣ́лаке . - Па набѣри они́је дивѣ́урица̀.
- ди́згин** м' кожна узда, поводац којим се управља упрегнутим коњима̀ . - То̀ је ѡ̀сто̀ од каиша и ўзме́ш за та̀ј ди́згин и во̀даш куда̀ дѣ́еш.
- ди́зма ж'** (у грађењу дрвене зграде, одн. зидова зграде) вертикално постављене дебље даске од темеља до ма́касе и од ма́касе до вјенчанице` ; в. ма́каса, вјенчаница . - Ди́зма је ре́за̀на̀ гра̀ђа која ѡ̀дѐ ўспра̀вно ўз ма́касу и ни́з ма́касу.
- ди́јете** ѣтета с (вок. ди́јете) ● . - Ја мо́је ди́јете, ка̀ко до́ђе ? ; ѣ́ца (зб. им.) - До̀шла су ми ѣ́ца.
- ди́љѣ** прил. даљѐ . - Ђма̀ једна же́нска̀ ма̀ло ди́љѣ од Ша̀пца.
- ди́рек** м' носећи стуб у скелету куће, јачи колац који држи и веже вратнице са оградом . - Ту̀ри ко̀ји ди́рек.
- дје́лидба ж'** дијелење, диоба̀ . - Ја̀ док сам жи́ва с ва̀ма не́ма дје́лидбѐ.

- дѡбро с' удобност, безбрижност, повољни животни услови; благостање` . -
 Вйшѣ сам у свѡје гѡдине провѣла злѡ, нѣго дѡбра.
- дѡвдлѣ / дѡвлѣ прил. доведе, до овога мјеста` . - Мѣни је дѡвдлѣ дѡшло. - Ево
 дѡвлѣ му брада.
- дѡјњи -а -ѣ доњи . - У дѡјњи крај зѡтвориш.
- дѡлама ж' капут до кољена, дугих рукава` . - Дѡлама је зймскѡ ѡдјећа од
 ткѡног сукна, бѡш кѡ капут, мѡло дѡљѣ.
- дѡле прил. в. доље. - Ёно га дѡле.
- долѣтити / долѣћети долѣтим свр. према летити (1),(2). - Кад чѡли, свй
 долѣћели.
- дѡли прил. в. доље. - Дѡли је припни.
- дѡлибаша м' човјек који на свечаним гозбама сједи у прочељу и управља
 здравицама; човјек који на крсним славама ломи славски колач` . - Бйѡ
 сам дѡлибаша и лѡни и прѣклѡни за Сймуњдан код жѣнинйх.
- дѡљѡм / дѡље прил. ●. - Сѣди дѡљѡм. - Бйѡ дѡље у ниви.
- дољѣвуша ж' кафа која се долива након попијене прве шољице` . - Ймѡ ли тѣ
 дољѣвушѣ јѡш у ѣвзи?
- дољѣкѡн прил. в. доље. - Ђѡкад смо и дољѣкѡн извлѡчили ѣубре.
- дѡрат м' коњ тамнориѣе бојѣ . - Ўпрѣже дѡрата.
- дѡсти прил. доста` . - Стѡвиш дѡсти ѣубрва да угорй.
- дѡћи / дѡћи дѡћѣм свр. 1. ●. 2. бити у сродству` . - Ѧн ми дѡћѣ рѡђо.
- дрвѣница ж' дрвени дио на комоту` ; в. комот.
- држѡља ж' држалица, држак` . - Ўзѣла сам држѡљу да насѡдим онѡ мѡтичицу.
- дријѣбанк м' машина за стругање, урезивање дрвета, струг, токарска клупа` . -
 Ѧвѣ ногѡре ѣѣд је на свѡм дријѣбанку рѡдио.
- дрикер м' копча од два дијела која се закопчава утискивањем јѣдног дијела у
 други` . - Ѧнѡ жѣлезнѡ што се спѡча, тѡ је дрикер или пѡце, како кѡ ѡће.
- дрљѡти дрљѡм несвр. 1. 'вући дрљачу по орању` . 2. 'грѣсти, стругати по
 нечему` . - Нѣ дрљѡй, изгрѣбаћеш тѡ.
- дрљѡча ж' оруѣе за уситњавање и равнање горњег слоја оранице` . - Ѧндѡ
 дрљѡчѡм фйно пѡдрљѡш.
- дрѡб дрѡба м' желудац и цријева у ѡудском и животињском тијелу` . - Бѡли га
 дрѡб.
- дрпљевина ж' дио који остаје након скидања масноће, павлаке са површине
 јомужног (некуваног) млијека; згуснуто, благо кисело млијеко` . - Ако си
 скйнула пѡвлаку, дѡјдѣр ми шѡљу дрпљевинѣ.
- друство с' друштво` . - Пѡздрави друство.
- дѡук м' копрена, вео којим се невјеста, млѡдѡ, на свадби покрива преко лица` .
 - Нѣвјеста нѡсй дѡук или шлѡер, нѣко вйчѣ, ѡнѡ прѡвйдно преко лица.
- дѡбак дѡпка м' дрвена направа која придржава дијете у усправном положају
 док не научи стајати и ходати` . - Нѣ мереш мѡксума у дѡбак стѡљати.

дубити -им несвр. стајати усправно, дупке; в. дупке. - Малиј је њн јѡш да дуби.
дубура ж' отвор којим се завршава дебело цријево; чмар'. - Упáлила му се дубура.

дуга ж' савијена даска која је саставни дио бурета, бачве, каце и других дрвених судова ваљкастог облика. - Уздурисѡ сам и дуге за каце.

дугме -ета с (мн. дугмѣта, зб. мн. дугмáд) ●. - Отпало ми је дугме.

дүлум м' мјера за површину земљишта, 1000 m². - Преко стѡ дүлүмá нãшѣ земљѣ ми смо наүзимали.

дүљи -á -ѣ дужи. - Дүљи кóлац трѣба.

дүма ж' троугласти дио зида изнад вјенчанице до рогова; в. вјенчаница, рог. - Није још зазидѡ дүме.

дүнути дүнѣм свр. 1. ●. 2. безл. пасти на памет (коме). - Кад му дүнѣ, ѡн ѡде.

дүнути -ѣм свр. ударити, лупити, клепити. - Бјѣжи, дүнућу те!

дүпкѣ прил. у стојећем положају, усправно. - Дүпкѣ скйни, дүпкѣ обүци - знáчи стáвши.

дүрати -áм несвр. постојано подносити, трпјети (тежак рад, бол, тешкоће уопште). - Мѡрá се дүрати.

дүшманица ж' змија. - Сйнѡт үсник, Бѡг с овѡм күћѡм, дүшманицу.

Ђ

ђакад прил. гдјекад, каткад, понекад. - Ђакад смо и дољѣкáн извлáчили ђубре.

ђѣ прил. гдје. - Ђѣ ћеш тѡ?

ђѣвђйр -ира м' кухињска посуда за цијећење са рупичастим дном. - Ђѣвђйр је ко решѣто нàкѡ шүплѡ, сáм што је жѣљезнѡ.

ђѣвѣр -ера м (ген. мн. ђѣверѡвá) 1. мужев брат, дјевер. - Дѡћи ће ми ђѣвѣр. 2. онај који води младу на вјенчање. - Рйстивоје бйѡ ђѣвѣр кад му се рѡђáк з Берега жѣниѡ.

ђѣверић м' дјеверов син. - Трйфко ми је ђѣверић.

ђѣверична ж' дјеверова кћи. - И тãд ми бйле ђѣверична Сѡјка и зãова Тáрса.

ђѣвза ж' посебна посуда за кување кафе, цезва. - Күпила ми ђѣвзу.

ђѣвовати -ујем несвр. бити дјевојком, живјети као дјевојка (о забављању, ашиковању с момцима), дјевовати. - Јá сам зãдуго ђѣвовала.

ђѣвѡјка ж' дјевојка. уп. цура. - Дѡшѡ ж ђѣвѡјкѡм.

ђѣд м 1. дјед, очев или мајчин отац; очев или мајчин стриц, ујак, тетак. - Ђѣ ми је ђѣд? 2. старији човјек, старац. - У ђѣда Мáрйнка онѣ ѡвце некаке чãнгаласте. 3. супружник (уколико је и старац). - Јá и ђѣд сáми.

ђѣдо м хип. ђед. - Нѣ дá ђѣдо своје дијете нйкомѣ.

ђѣдовина ж' дједовина. - ѐшѡ на ђѣдовину да живй.

ђѣко зам. понеко, неко, гдјекѡ. - Ђѣко нѣ знá нй тѡ.

- ђѐљати** -ам несвр.´ скидати горњи слој дрвета, помало режући неком оштром алатком, и тако дрвету давати одређени облик, дјељати . - Нѐшта ђѐљо гòрāм у сòлдрми и пòсекò се.
- ђерђеф** м´ дрвени оквир у који се учвршћује затегнуто платно за везење . - Ђерђеф је рāм за вѐз - затѐгне се и прѐко се натицѐ.
- ђетелина** ж´ дјетелина . - Пòсїј, бòлан, ђетелинѐ!
- ђетињи** -ā -ѐ дјетињи, дјечији . - Тò су ђетиња пòсла.
- Ђетињи** м пл. т.´ православни празник посвећен дјечи (трећа недеља пред Божић) . - Е вāкò - првò йдӯ Ђетињи, па Мāтерице, па Òци и тò бидѐ обавѐзно у неђељу.
- ђечина** ж аугм. и пеј. ђеца. - Ђѐ су нā ђечина?
- ђечица** ж дем. и хип. ђеца. - Ваљāна вā ђечица.
- ђѐшо** м хип. ђевер. - Вòљела сам јā ђѐша.
- ђубрво** с´ стајско или вјештачко ђубре, ђубриво . - Стāвїш дòсти ђубрва да ўгорї.
- ђубре** -ета с 1.´ устајали и нагомилани сточни измет, стајско гнојиво . - Ђакад смо и дољѐкāн извлāчили ђубре. 2.´ смеће, нечистоћа . - Пòкупи вò ђубре пò кући, йзбиће кò.
- ђубрòвнїк** м´ лопатица за смеће . - Ўзми мѐтлу и ђубрòвнїк.
- ђувѐгија** м´ младожења; муж . - Ђѐ ти је ђувѐгија òшò?
- ђуда** ж´ општи назив за одјећу сличну капуту . - Дāј ми кāку ђуду да òгрнѐм.
- Ђурђевдāн** Ђурђевдāна и Ђурђев дāна м´ Свети великомученик Георгије - православни празник 6.5. . - Дòшли кӯћи уочи сāmòг Ђурђев дāна и нїсмо ймали прāшкѐ брāшна, а слāвїмо.
- ђутурѐ** прил.´ све заједно, све скупа (без појединачног бројења или вагања) . - Прòдаје свѐ ђутурѐ.
- ђутурум** м´ онај који се тешко, споро креће, који се тетурa (због дебљине, старости или болести) . - Нѐ мере ти ђутурум онѐ стòпѐ прећи, висòко му је.

Е

- ѐлāћ** елаћа м´ пропаст, потпуно уништење . - Òшло свѐ у ѐлāћ!
- ѐлда** ж´ хельда . - Алда је òнò црно бāш кò зѐмља, црно и ситно.
- ѐнђа** ж´ жена која у сватовима иде по младу и води је, дјеверуша (обично младожењина сестра) . - Пòкòјнā злāтија бїла ѐнђа кад сам се јā удавала.
- ерѐнде** -ета с´ направа за стругање поврћа, воћа и тијеста, ренде, треница . - И јā чāском на ерѐнде јѐну рòдакву, јѐну глāвицу лӯка - салāта ко дӯша биднѐ фїна.

ерѣндуша ж'јело од ренданог кромпира, брашна, јаја и воде испечено у тепсији . - Ў мене ђѣцица нѣјволѣ ерѣндушу.
ѣфта ж'седмица, недѣља дана . - Са ђе двѣје ѣфте рѣдити дањскӯ смјѣну.
ѣфтично прил.'седмично, недѣљно . - Он ѣфтично дѣѣ.

Ж

жага ж'тестера, пила . - Осеко сам жагом.
жаовица ж'жаока (код пчеле) . - Ујела га чѣла и ѡстала му жаовица.
жара ж'коприва . - Бѣрѣ жарѣ крмадима.
жбан м'мањи плѡснат дрвени суд који има дршку од неколико дужих дуга које су прорезане тако да се може хватати . - Жбан је сљичан рукатки, нѡси се на кѡшевину.
жваље ж пл. т.'метални дио који се ставља коњу у уста, а за који је с оба краја причвршћена узда, ђем . - На ѡглавини, кѡњу којѣ вѡзи, пѡставѣ се жваље у уста.
жгѣравица ж'осјећај паљења у једњаку, горушица . - Мучѣ ме жгѣравица.
ждребѣнце -ета с дем. ждријебе . - Облазила и ждрѣбицу и онѡ јој ждрѣбѣнце.
ждрѣбица ж'млада кобила, веђе женско ждријебѣ . - Облазила и ждрѣбицу и онѡ јој ждрѣбѣнце.
ждрѣбна (само у ж. роду)'бременита (о кобили) . - Је ли ждрѣбна кѡбила?
ждрѣбвит (коњ)'који је добар за расплод, неушкопљен (коњ) . - Ымам ђѣтаља ждрѣбвита, ѡђеш нѣга?
ждријебац -ѣпца м'млађи јак коњ; неушкопљен коњ . - Чѣ је ждријебац?
ждријебе ждрѣбета с'младунче коња . - Ыма ли ждријебе?
ждријебити се -и се несвр. 'доносити на свијет младе (о кобили) . - Ждријебила се о Предбражендану три године за рѣдом.
жѣна ж (вок. жѣно) 1. ● . - Кѡ је ва жѣна? 2.'супруга . - Резилиђе те жѣна.
жѣневина ж'имађе које је супруга наслијѣдила од својих родитеља . - Је ли он у Гѣруши на жѣневини направио кѡћу?
жѣравица ж'веђи или мањи комад жара . - Ыма дѡсти жѣравице.
жѣнскѣ ж'женска особа . - Ыма једна жѣнскѣ маѡо дѣљѣ од Шапца.
жѣнскѣѣ с зб. им.'жене, женски свијет . - И онѡ жѣнскѣѣ, нѣко нѣма маѣраму, само ја.
жив жива живо (одр. живѣ -ѣ -ѡ) 1. ● . 2. (у имен. служби, у с. роду)'стока . - Нѣшта живо нијѣсмо ѣмали - па нам дајѣ нѣко пѣт оваца, нѣко крѣвицу, нѣко вѡлове.
живити -ѣм несвр.'живјѣти . - Такѡ смо живили.
живѣца ж'жива ограда, ограда од шибља . - Каку смо живѣцу ѣмали дѡбру.
живљѣти живѣѣм несвр.'живјѣти . - Задуго су у зајѣници живљѣли.

- жйца** ж 1. 'истањен метал у облику нити' . 2. 'петља направљена од нити при плетењу' . - Нè дйрāј ми йгле, йзвўћеш ми жйце.
- жйшка** ж' комадић жара . - Йспаде ми жйшка йш шпорета.
- жйшчица** ж дем. жишка. - Тўридёр кòјў жйшчицу.
- жмāра** ж 'лоптица која се користи у дјечијој игри у којој се та лоптица жмарне да би што даље одлетјела' ; в. жмарнути.
- жмāрнути** -ём свр. в. марнути. - Ўзмеш онў лòпту, жмāра се звāла, па је жмāрнеш из свè снагē.

3

- заāтарити** -йм свр. 'изгубити наклоност, љубав према некоме; замјерити' . - Заāтариро сам ти прāvō.
- забāзати** забāзам свр. 1. 'доћи на погрешно мјесто, залутати' . - Нёмōј тй ћè забāзати. 2. 'не моћи изаћи на крај с неким давно почетим послом, доћи у безизлазну ситуацију; потпуно се предати нечему лошем' . - Стрā ме да ми дијете не забāзā.
- забугйјати** -ам свр. 'створити, изазвати бугију' ; в. бугија. - Штā си забугијō?
- зāвала** ж' гомила сијена скупљеног грабљама . - Ндси зāвалу испред грабљā.
- завйкати** завйчём свр. 1. 'почети викати' . 2. 'проговорити, рећи, казати, изрећи' . - Штā нō он завйка?
- завйнтати** -ām свр. 'окретањем притегнути, заврнути' . - Завйнтāли и òшли.
- заврāтити** заврāтйм свр. 'обнажити заврнувши одјећу, заврнути' . - Истом зāврāтй рукаве.
- зāгасит** -а -о' који је затворене, тамније бојè . - Сām тўрила мāраму зāгаситу.
- зāдно** с' доњи, равни дио, дно код разних предмета (нпр. посућа); један од два округла и равна дијела код бурета . - Бāчва ти је сў двā зāдна.
- зāдњē мāкасе** 'рашљасти дио у задњем трапу кола' ; уп. предње макасе и макасе. - Ймāш зāдњē мāкасе што ти вѣжē зāднй крај.
- зāћевити се** зāћевйм се свр. 'постати дјевојка (забављати се, ашиковати с момцима)' . - Такō је тō кад се цўра зāћевй.
- займати** -ам свр. 'стећи неки иметак' . - Тако смо рāдили тўћў зёмљу да бисмо свдје займали.
- зайтин** м в. зеитин. - Шћела сам нам сāтарāша мāло нāправити, а нёмām кāпи зайтина.
- зајāзити** зајāзйм свр. 'преградити воду браном, насипом' . - Бйо је зајāзио дббар јāз дōље у пòтоку.
- зāјеница** ж 1. 'породица у којој живи више ожењених сродника истог претка, заједница' . - Зāдуго су у зāјеници жйвљели. 2. 'сир и кајмак наизмјенично послгани у једној посуди; измијешан сир и кајмак' . - Скўпила сам јену кāчицу зāјеницē.

зајмити зајмїм свр. а. 'потјерати'. - Зајми ми тѣ краѣ. б. 'натјерати, наговорити'. - Нѣђе ћу, доћу Мїлки, па ћу Мїлку зајмити, па ћу с Мїлкѡм.

заклани прил. 'прије три године'. - Тѡ ти је било заклани.

заклањскї -а -ѡ који се односи на трећу годину прије ове, који је био прије три године. - И прѣклањскā и заклањскā крмача биле сѹпрасне кад смо и' кѹпили.

закѡпати -ам свр. 1. а. 'засновати, почети копати ради грађења'. - Сѡм тї закѡпāj тѣмељ, па полако, прѡвиће се. б. 'почети копање гроба означивши на четири мјеста (у облику крајева крста) дио који ће се копати (на тај начин гроб означава близак сродник умрлог)'. - Брѡт му је закопѡ грѡб. 2. 'затрпати, заровити покривши земљом'. - Закопѡли дѡље испѡ шталѣ.

залѹчити залѹчим свр. 'трајно одвојити, одлучити младунчад од мајки да више не сишу'; в. одлучити. - Мбрѡм јѡњад залѹчити да ми се ѡвце мѡло пѡправѣ.

замарїјати се -ам се свр. 'у потпуности се предати нечему, унијети се у неки посао, разговор и сл. (и стога се понекад и задржати, закаснити)'. - Замарїјак се око вије тѡрѡба.

зѡмка ж в. петља. - Нѡтурї се зѡмка на кѹкачу, а дѡље се ѡставѣ рѡчвастѡ дрвѣта да нѣ море кѹкача спѡдати.

замѡмчити се замѡмчїм се свр. 'постати момак'. - Вѣћ се бїјѡ замѡмчио па пѡшѡ по сијѣлима.

замржњавати замржњавам несвр. 'испуњавати се мржњом према некомѣ'. - И ѡндѡр ѣвѡјка пѡстепено замржњава мѡмка.

зѡнијети занесѣм свр. 1. 'заокренути'. - Занѣси тѡј крај па ће ѹћи. 2. 'затрудњети'. - Нїје задуго зѡнијѣла.

зѡва ж' мужева сестра. - Тѡ ми је зѡва.

зѡвић м' заовин син. - Њѣн зѡвић је у Мѡргетићима кѹпио зѣмљѣ.

зѡвица ж дем. и хип. заова. - Па јѡј вїчѣ зѡвица.

зѡвична ж' заовина кћи. - Зѡвична ми се ѹдѡла.

зарѡзати зарѡжѣм свр. 'згужвати задизањем рукава или ногавица; направити на нечем наборе да буде неуредно (нпр. простирка, прекривач)'. - Штѡ сте тѡ зарѡзали, затѣгните тѡ лїјѣпо!

зѡсобак -опка м' простор у поткровљу под косином, преграђен од осталог дијѣла. - Гѡре ѡмѡш тѡван, кѡра-тѡван и зѡсопке.

зѡтурити -їм свр. 1. 'ставити, метнути нешто негдје тако да га је тешко наћи, загубити'. - Јѡ нѡ нѣђе зѡтурик. 2. 'започети, заметнути (причу, разговор)'. - Зѡтурила причу са зѡвицѡм.

заѹвар прил. 'дјелимично корисно, бар мало корисно'. - Штѡ гѡђ дѡнесѣ заѹвар је.

- зау̀стити** за̀у̀стѝм свр. 'покушати, хтјети рећи (али не изрећи)'. - Ја̀ била зау̀стила ка̀сти, па ј̀дпѝн рѐко - нѐћу.
- зауч̀инити** за̀уч̀инѝм свр. в. завикати (2). - Истом тѐтак за̀уч̀инѝ - ја̀ ћу ѝћи.
- зафр̀љачити** зафр̀љачѝм свр. 'одбацити нешто далеко од себе'. - Па н̀о зафр̀љачѝ - д̀но одлѝће.
- зач̀ети** за̀ч̀нѝм свр. 'надоћи млијеко у виме (обично за овцу пред јагњење)'. - Пѝпнѝм, а ја̀ вѝдѝм да д̀на нѝје ј̀дш за̀ч̀ела, да је на̀лила у̀ лијеву̀ сѝсу, у̀ дѝснѝ нѝје - нѐће ј̀дш.
- зач̀ињати** -њѝм несвр. и уч. према зачѝти. - Пд̀чѝле ми д̀вце за̀чињати.
- звд̀нара** ж' овца (или крава) која носи звоно, бронзу'. - Звд̀нара се мр̀кала.
- звд̀но** с а. **○**. б. 'звоно(а) од лима или др. метала (осим бронзе), ваљкасто и четвртасто и обично веће од бронзе (2), најчешће се ставља на говеда, али и на овце; в. бронза (2). - Је л се н̀о ч̀је звд̀но или бр̀онза?
- здогва̀рати се** -д̀ва̀рѝм се несвр. 'договарати се'. - Мд̀ра̀те се здогва̀рати, мд̀ја х̀ецо, јер здогво̀р к̀ћу гра̀дѝ.
- здд̀говд̀р** м' договор.
- здра̀во** прил. 1. **○**. 2. 'јако, веома'. - Здра̀во сам бд̀лесан.
- зейтѝн** м' зейтин, уље'. - Пд̀ла зейтина прд̀сѝ.
- зѝкан** м' зеленкастосив коњ'. - Чѝ је н̀о зѝкан?
- зѝкоња** м' зеленкаст во'. - Ё̀но зѝкоњѝ у̀ зија̀ну.
- зѝкуља** ж' зеленкаста крава'. - Ош прода̀вати зѝкуљу?
- зѝљаница** ж' пита са зељем'. - Ё̀но ти зѝљаницѝ па ј̀ди.
- зѝра** ж (у прил. служби) 'сасвим мало, трунчица, мрвица'. - Нѐ могу̀ ми живѝци, Зд̀ране, ни зѝрѝ нѝшта да тр̀пѝ.
- зѝт** м' ожењен човјек у односу на женину цијелу родбину (родитељи, браћа, снахе, рођаци, ујаци, стричеви итд.), осим у односу на женину сестру или родицу'. - Дд̀био сам зѝта.
- зѝцан** м' врста траве која се тешко коси јер је јака па коса клизи, слијеће с њѝ'. - Зѝцан се тѐшко кд̀сѝ.
- зѝјѝн** -ана м а. (обично с допуном *на̀правиѝи*) 'штета, квар, радња коју је неко начинио (обично дјѝца)'. - Јѝ л тd̀ јд̀пѝ нѐкѝ зѝјѝн на̀правио? б. 'ливада, њива коју стока може да уништи'. - Ё̀но зѝкоњѝ у̀ зија̀ну.
- зија̀нћер** м' онај који прави зија̀н; в. зија̀н. - Зија̀нћеру, мд̀ре ли ѝшта д̀стати д̀д тебѝ?
- зија̀нћерка** ж' она која прави зија̀н; в. зија̀н. - Била ми је д̀на к̀ра̀вица вѐлика̀ зија̀нћерка.
- зѝма** ж 1. **○**. 2. (у прил. служби, у ном. јѝд.) (некоме) 'хладно, студено'. - Ста̀лно лd̀жѝ, д̀но мѝни зѝма.
- зѝмити** зѝмѝм несвр. (стоку) 'остављати преко зиме; имати и хранити у току зимѝ'. - Мd̀гла би зѝмити овѝ к̀рма̀чицу, ф̀ина ми је.

зймнї -ā -ō 'зимски'. - Али, ђно ђпѣна зймнō дōбā, прїјетē нам да нас
ишћерају нāпоље.

зйрāt -āта м'имање, земља као власништво; обрадива земља. - Свѣ били
зирати - ко зѣмља што је јѣнōг чђјека - зйрāt мōј, зйрāt ђног.

злātија ж'једна од заовā. - Зāову звāла злātијом.

злātка ж'једна од заовā. - Ђѣца ми била кōд златкē у Сајицама.

злātоња м'во златножуте длакē. - Чй је вāј злātоња?

злātуља ж'крава златножуте длакē. - Нѣмā ми злātуљē.

зōва ж'врста дрвенасте биљке, *Sambucus nigra*. - Прāвио се сōк од зōвē.

зōр зōра м'мука, невоља, тегоба. - Од зōра се вѣлика разбђлио, нйје од
дōбра.

зōрли прил. тешко; мучнō. - Њѣму је свѣ зōрли.

зрѣнути -нѣм несвр. 'зрети, постајати зрео. - Босāнац, тй дōђи кад зрѣнē
шѣница.

зрна ж / зрња ж 'овца са зрнастим пјегама по глави. - Зрна ће се ђјањити.

зубун -ўна м'врста сукненог капута без рукава, лијепо украшен и без копчи.
- Зубун је ко прслук, али се нйје спўчало - лијепо је извѣзен.

зўква м (ген. мн. зўкāvā) кисела дивља јабукā. - Зўкве су кйселē дивљаке.

зўков -а -о који је начињен од зукавā; ~ сйрће. - Зўково сйрће је дōбро.

И

йбретити се -йм се несвр. 'чудити се (некоме); служити за поругу, бити
презрен. - Јѣс, па да ти се лўди йбретē.

Игњатијевдāн м'Свети Игњатије Богоносац - православни празник 2.1. - Тō
бйло на сāmй Игњатијевдāн.

изāшати изāшām свр. 'прекопати земљу ашовом, изриљати. - Цркли док
изāшали, кō кад је лѣдина.

избаксузирати -ўзйрām свр. помислима, слутњама довести до остварења неке
несреће, зла. - Избаксузира ђнā бабѣтина, јѣбō је ђтац.

избирйкати се -ām се свр. постати вјешт. - Дā виш, јāђо, што се избирйкала.

извѣсти извѣдѣм / йзвести йзведѣм свр. 1. ●. 2. 'довести на свијет из јаја,
излећи. - Била ми йзвела кђкђш пѣтнѣстеро пйлāдй.

йзвђјнй -ā -ō (у родбинским односима, обично дјевѣр, заова, јетрва и сл.) који
није најближи, прави, који није исти; в. исти (2). - А јā ймала йзвђјнђг
ћѣвера па мй свѣ зāјено у кући.

йзвор м в. врело. - И мй се здоговђриле да йдѣмо тāмо на јѣдан йзвор.

[издирати] несвр. (у импер.) излази, одлази, бјежи. - Йздири йс кућē!

издўрати -ām свр. издржати, претрпјети, истрајати. - Издўраће ђн тō, јак је
ђн.

- йзјаловити се** -й̄м се свр. 'изгубити, побацити плод прије времена за јагњење (о овци) . - Прије ђфту ми се чѣпа йзјаловѣ.
- измáзати** йзмáзāм несвр. и уч. према измусти.
- ~ се повр. несвр. и уч. према измусти се (б). - Свѣ сам мóрала се измáзати док сам јá дòшла да нè би ђètету прèкинуло млијéко, да га мòгу дòјити јòпè.
- йзмусти** йзмúзēm свр. а. 'музењем извући млијéко из вимена животиње` . б. 'извући млијéко из дојке ако дијете не може извући` . - Измúзи, бóна, да ти се пр̀сница не ўпáлѣ.
- ~ се повр. измусти (б).
- изўмријети** йзумрēm свр. 'испустити последњи дах из себе, умријети` . - Ў колко је йзумрò?
- йксāн** -āна м'људско биће, човјек, инсан` . - Ондā йксāн млáд бѣо, бāш му је брѣга.
- йлна ж / йлне** -ета с' лукавство, превара, подвала, неправда` . - Али ми нèмòј учинити йлнета, йлну Прèдрāгу... Йлну бивā лукáвство, йлну, јā. Јā нèћу нāправити Прèдрāгу нѣкад йлнè нѣкакè.
- инáјет** м'онај који воли да пркоси, да се противи, инати, инација` . - Штò си инáјет ?
- йрāм** ирāма м'тањи ткани вунени прекривач, покривач (често лијепо ишаран), сличан поњави (с разликом у ткању); уп. поњава. - Йшāрāни бѣли ирāми.
- йсе** йсета с'дио из заједничке својине који након подјеле припада једној особи, хисè . - Бāко, ймāш тѣ свòје йсе.
- искòбити** йскобѣм свр. 'нанијети неправду, зло изостављањем, искључењем из подјеле` . - Грòта је, ђèцо, вèликā да нèгā йскобѣте.
- йспатити се** -й̄м се свр. 'напатити се, намучити сè . - Мѣ смо се йспатили òногā рāта òд глāди.
- испòдојче** -ета с'јагње које је рођено мртво у време јагњења` . - Кад се мртво јāње рòдѣ - тò је испòдојче.
- испòдојчити се** -й̄м се свр. 'родити мртво јагње у време јагњења` . - Пòчèла и зāчињати фѣно и йспòдојчѣ се.
- йстѣ** -ā -ò 1. ●. 2. (у родбинским односима нпр. стриц; заова; рођак)'рођени, прави; најближи; првѣ . - Па тò ми је йстѣ стрѣц.
- йћа ж / йћа ж'**настојање да се што прије негдје стигне или нешто учини; неодложност, журба, хитња` . - Је л ти йћа? - Нāје йћа мријèти ако је йћа кòпати.
- йп** узв. за тјерање кокоши.
- йшћилити** -й̄м свр. 'интуицијом, инстинктом унапријед видјети, погодити шта ће се догодити, исправно одабрати` . - Свѣ је йшћилио како јèс.
- йшчевр̀љити** -чèвр̀љѣм свр. 'ишчашити, уганути` . - Ишчевр̀љѣк нòгу сѣнòћ.

йзутра прил. изјутра . - Изјутра сам добро.

Ј

ја 1. ја рјечца за потврђивање 'да' . - Па ја, ти већ сѐла. 2. раставни везник или ...или . 3. узвик у чуђењу или дивљењу. - Ја ваљана ђетета, бдже драги!

јавити јавим' скупљати овце и водити их са паше . - Кд ће овце јавити?

јавкѐ прил. 'не застајући, ићи као при јављању стоке (обично о овцама)' ; в. јавити. - Јавкѐ је кад не застају, кад нѐ иду паскѐ.

јадац јаца м' рачваста кост у птица под гушом .

изр. лдмити ~'кладити се ломећи јадац (кладиоци не узимају ништа један другом из руке) ; знам за ~'одговор који даје један од кладилаца након чега смије из руке другог узети понуђено: нећеш ме преварити! ; то ти је за ~'одговор, изјава онога који је успио да превари другог (тај други је из руке нешто узео не рекавши да зна за јадац и тако је изгубио опкладу): преварио сам те; добио сам опкладу .

јаз м (лок. јазу)' стајаћа вода, ријека или поток заустављени браном . - Бјо је зајазо ддбар јаз ддље у пдтоку.

јако прил. тек сада . - Ја јако јѐо.

јалдвуша ж а.'овца која се изјалови или не буде уопште бременита једне године` . - Јалдвушу ће за пдсека. б.'жена нероткиња` . - Жѐна му јалдвуша.

јањац јања м' веће мушко јагње . - Украли му јања.

јање -ета с (зб. мн. јањад / -и)' јагње . - Пдсала су јањад.

јањетина ж' јагњетина, јагњеће месо . - Пожѐљела сам јањетинѐ.

јањећѓк -ака м' преграђен простор у штали гдје се одвајају јањад . - Уведи га у јањећѓк.

јањити (се) -им (се) несвр.' доносити на свијет јагње, јањити (се) . - Пдчѐће се јањити, а он још није дправио јањећѓк.

јарам јарма м' дрвена направа за упрезање волова` . - Сама сам упрезала у јарам.

јарац јарца м (мн. јарци)' мужјак козе . - Има јарца и двје козе.

јаре -ета с (зб. мн. јарад)' младунче од козе . - Мрљава му нѓ јарад.

јаретина ж' јареће месо . - Нѐће да зложѓ јаретинѐ.

јарина ж' вуна од јагњета старог годину дана . - Јарина је вуна од шиљѐжета.

јасати јасам несвр.' проводити вријеме у ходању, лутању и нераду, скитати . - Пдвздѓн нѐкудије јасѓ, а тѓр сѓм што није пѓо.

јасика ж' врста листопадног дрвета . - Онѓј дѓнѓи крај је пун јасикѓ.

јасле јасѓла ж пл. т.' дрвена направа причвршћена уз зид из које стока једе сијено . - Ја изјутра дѓѓи, дно у јаслама.

јастријѐб м' јастреб . - Пдвеликѓ пѓѓад бѓла, дднесе и' јастријѐб.

јастук м 1. **○**. - Све су ми вунени јастуци. 2. в. полица (2). - Нeko кaжe јастук, а нeкo пoдлица.

јaц - **јaц** узв. за дозивање коза; уп. кец-кец. - Кoзaмa вичеш јaц-јaц.

јашта рјечца'дашта, наравно, разумије се. - Јашта нег ћу доћи.

јелика ж'врста црногоричног дрвета, јела. - Има ли јeлiкa у Талинама?

јендек м'јарак, ров. - Вiнтaј тaј вoлaн, oдoсмo у јендек.

јeнђa ж в. eнђa. - И вeлe ми дa бyдeм јeнђa.

јeтрвa ж'дјеверова жена. - Пeт јeтрвa билo у кући.

јoк одрична рјечца'нe. - Мa јoк, нeћeмo јeсти.

јoмужa ж'некувано млијекo. - Ђe нa јoмужa?

јoмужни -a -o'кoји се прави од јoмужe; в. јoмужa; ~ **сир** (кајмак). - Кyпик мaлo јoмужнa кaјмaкa.

јoпe / **јoпeн** / **јoпeт** прил.'oпeт. - Јoпe пијe. - Јoпeн дoшo. - Јa јoпeт глaднa.

јyлaр -aрa м'oглaвинa и пoвoдaц од ужeтa, конопца (или каиша) за коња. -

Скoпчa се дa нe мeрe згyлити тaј јyлaр.

јyнaц јyнцa м'млад бик (до двије године). - Двa јyнцa и јyницy фiнy имaм.

јyнe јyнeтa с'младо говече (до двије године). - Нaкo јyнe нeш нићe вићeти.

јyница ж'млада крава (до двије године). - Пpдo је јyницy.

јyтpo с **○**.

изр. **пpвo** (**дpyгo** и **тpeћe**) ~'пoмeн умрлoм пpви (дpyги и тpeћи) дaн пo сaхpaни. - Мoрaм oтићи нa тpeћe јyтpo.

јyфкa ж'танак лист развијeнoг тијeстa зa пpaвљeњe питe. - Сyкaлa јyфкe зa питa.

К

кaбaш м'дoмaћи сапун сpављeн од дeбeлe свињскe слaнинe. - Имaш ли кaбaшa?

кaвaлa ж'oзидан прилаз кући нaпpaвљeнoј нa кoсини, нa стpaни. - Пaдe с кaвaлe пa сe нaгpди.

кaд / **кaдe** прил. и вeзн. **○**.

изр. **имати** (**нeмaти**) ~'имати (нeмaти) вpeмeнa. - Снaјкa, имaш ли кaдe дa нa пијaц oдeш?

кaдифицa ж'нaјмлaђa или јeднa од млaђих зoвa. - Кaдифицa билa јoш цyрa кaд јa дoшлa.

кaзaн м 1. 'вeликo бaкрeни кoтaо зa кyвaњe. - Пpистaвили кaзaн, вaљдa кoљy. 2. вeћa рyпa иcкoпaнa нa сpeдини игpaлиштa у игри шудe; в. шудa.

кaил прид. нeпpом. 'вoљaн, сaглacан, рaспoлoжeн. - Јeси ли кaил дa ми пoмoгнeш?

кaјaсa ж'кoжнa тpaкa, кaиш зa пpaвљeњe кaнцијe, зa шивeњe, зa пpичвршћивaњe сeдлa и сл. - Кaјaсoм сe плeтy oпaнци.

- кајмак** м 1. 'мастан слој који се ухвати на површини млијека (непрокуваног или прокуваног), који се скида и држи притиснут у одређеном суду, скоруи . - Ош кајмака? 2. 'пјена на црној кафи . - Нећу каву без кајмака.
- кајмакуша** ж 'скувана црна кафа која има доста пјене; јача црна кафа . - Направи кајмакушу добру, нек има кајмака, јѐбѝ хѐлаву каву.
- каки** -а -о зам. 'какав . - Каки је тѝ рѝд?
- калајисати** -ишѝм (не)свр. 'превући, превлачити калајем . - Бивали бакренѝ тањѝри па се тѝ калајисало.
- калац** калца м 'прва, млада трава у прољеће . - Док се ѝне калца дѝграбѝ, пѝправићѝ се.
- калем** м 'дрвени ваљак на преслици за намотавање предива . - Калем - знаш онѝ на прѝслици.
- калѝпер** м 'миришљава биљка, *Tanacetum balsamita* . - Калѝпер се дѝје ѝвцама кад се сѝлѝ уочи нѝкѝг прѝзњѝка.
- калуша** ж 'калушаста овца ; в. калушаст . - Је л нѝ калуша сѝђѝна?
- калушаст** -а -о 'који има бијелу главу са црним круговима око очију или црних ушију . - Сѝм јѝна калушаста бѝла.
- калушица** дем. калуша . - Пѝчѝла је и калушица да зачињѝ.
- каља** ж 'вариво од кромпира, млијека и кајмака . - Могла би јѝ каљу рѝчку.
- каљача** ж 'гумена ципела слична опанку, без каиша и дубља од опанка . - Назѝј каљаче ако ћеш штѝли.
- канѝфа** ж 'танак конопац од упредених нити, узица . - Бивали ѝпанци са канѝфѝм, ко сѝд тѝне што су.
- кѝндисати** -ишѝм несвр. 'заударати, смрдјети, воњати (неугодно) . - Јѝј, што кѝндишѝ вѝзгѝр ѝт штѝлѝ.
- кѝница** ж 'широк и дуг појас откан од разнобојне вуне, тканица . - Нѝсили се цемадани, фѝрмени, ѝпашѝш кѝницу, бѝло фѝно прѝвѝ.
- кѝном** рјечца 'тобожѝ . - Штѝ тѝ кѝном рѝдѝш?
- канта** ж већа лимена или пластична посуда са повразом ; в. повраз.
- кантарија** ж 'кантарион, ѝековита биљка, *Hypericum perforatum* . - Кантарија ваљѝ за свѝшта.
- кѝнтица** ж дем канта . - Пѝкисел"ла сам јѝну кѝнтицу крѝставѝцѝ.
- канчѝло** с 'повјесмо, пасмо, витлић, свитак конца, пређе, намотан на матовилу ; в. матовило . - И тѝ сѝд према величини отога канчѝла, канчѝла се звѝла, стѝвљѝш на онѝј вѝтѝ.
- капак** капка м 'поклопац, заклопац (на посуђу, на отвору кроз плафон одн. под и сл.) . - Ѓтвори капак и уђе у пѝдрум.
- капчић** м дем. капак . - Ѓѝ ми је капчић од плѝвѝ шѝрпицѝ?
- кара-таван** м 'простор изнад тавана ; в. таван (2).
- каре** ж пл.т. 'коњска кола са два точка, двије руде, а упреже се јѝдан коњ . - И у каре су се упрѝзали кѝњи.

- кърлица** ж´ дрвена и дугуљаста посуда за разливање млијека`. - Млијско се ражљевало у кърлице.
- ка́сти** ка́жѣм свр.´ казати`. - Нѣ шће ка́сти што.
- ка́ца** ж´ ваљкаст дрвени суд, са горње стране отворен, шири при дну, служи за кисељење шљива или купуса`. - Уздурисѡ сам и дўге и ѡбручове за јѣну ка́цу.
- ка́чица** ж дем. каца. - Скўпила сам јѣну ка́чицу зајеницѣ.
- кв́ас** м´ комад усквасалог, набујалог тијеста или мало (нпр. шољница) киселог млијека, остављени за сљедеће поткувавање хљеба одн. кисељење млијека`. - Ђстави ма́ло кв́аса да мѡгу сўтра ўкиселити.
- квѡчка** ж´ кокош која лежи на јајима или је излегла пилиће`. - Излѣгла ми квѡчка пѣтнѣстеро пїладї.
- кѣвеш** прид. непром.´ слаб, болешљив, изнемогаѡ; уп. марод. - Нѣшта ми је свѣкар кѣвеш.
- кѣљуша** ж´ врста инсекта, уколажа, *Forficula auricularia*`. - Истрѣси тај вѣш да кѣљуше не ўнесѣш!
- кѣр** м´ паѡ. - Бѡјїм се кѣра.
- кѣц-кѣц** узв. за дозивање коза; уп. јац-јац. - Кѣц-кѣц, јац-јац, вїчѣш кѡзама.
- кѣцеља** ж´ врста одјеће која покрива предњу страну и чува од нечистоће`. - Ој, кѣцељо, ѣ тї си одијѣло, што пѡкриваш најмилијѣ тїјело.
- кѣшке** -ета с´ јело, густа кашаста маса од дуго куваног гершла са маснијим кокошијим месом`. - Мѡра̄м и гершла ўзѣти за кѣшкета.
- кїдати** -ам несвр. 1. ●. 2.´ избацити ђубре (чистећи шталу)`. - Кїдаш шталу и кроз кїдионицу избѡцујеш.
- кїдионица** ж´ отвор у зиду штале кроз који се избацује ђубре; в. кидати.
- кїд"сати** -"шѣм (не)свр.´ навалити, навалївати, заокупити, заокупљати некога ријечима или молбама`. - А ѡна свѣ кїд"сала да ѣдѣ.
- кїла** ж а.´ килограм`. б.´ литар`. - Приставї шѣрбе - ѣма двїје кїле онѣ водуринѣ.
- кїс** кїса м´ ланени дио који стоји коњу око врата, преко којѣга се ставља комот`; в. комот. - Ако је комѡт, ѡн ѣма кїс унутру - тѡ је прѣнено, наложено стојї на врату.
- кїсел** -а -о / кїсел -а -о кисеѡ. - Извади нам кїсѣла кўпуса.
- кїселица** ж / кїселица ж´ биљка која у лишћу има киселине, *Rumex acetosa*. - Бѣрѣш кїселицѣ па жваћѣш.
- кїт** лўч узв. приликом лучења јагњади од оваца.
- кїјава** ж´ назив одмила за старије женско теле, јуницу`. - Кїјава мѡја, мїрна бўди!
- кїјавет** м´ невријеме, непогода. - Бѡга ми, и у ѡктѡмбру бї задуго кїјавет.

- кљада** ж 'кратак, дебео комад стабла, одсјечени доњи дио стабла (ближи земљи, коријену); балван лошијег квалитета`. - Намјестѣш кљаду на ону кòзу па òнòм жагòм клядарòм рѣжеш.
- клядара** ж 'ручна дужа тестера за резање клада и др. дебљег дрвета; в. клада.
- кляница** ж 'омања штала; приградак уз шталу гдје се држи стока (обично овце); в. солдрма. - За мала су и клянице бивале.
- кляјешта** с пл. т. 'метално оруђе у облику двије учвршћене прекрштене полуге којима се нешто хвата, вади, кида и сл.`. - Вадиш кляин кляјештима.
- кляин** м 'већи или мањи комад дрвета или жељеза на једном крају заострен; већи ексер`. - Вадиш кляин кляјештима.
- клянац** -нца м 'ексер, чавао; клин`. - Све се викало клянац, слабо ко ексер да каже.
- кляс** м 'краћи комад дрвета који се у дјечјој игри баца удаљ помоћу палице; сама та игра`. - Дођу најприје, како ће да се састану - почне кляс или шуца.
- клявко** с 'смотак испредене вуне, плетива лоптастог облика`. - Имам три клявка сама што сам òнò јуче осукала.
- кляусе** кляусета с 'слаб и мршав коњ`. - Два кляусета држи.
- кляусина** ж 1. аугм. и пеј. кляусе. - Оћерај ту кляусину! 2. 'погрдан назив за старог и поквареног човјека`. - Не би заискала од оне кляусине, нема бога.
- кляуч** кляуча м 1. 'метално оруђе за затварање и отварање браве. 2. 'оружје за завртање и одвртање вијака`. 3. 'гвоздена кука којом се чупа сијено из пласта`. - Ево ти вај кляуч, ти начупај, а ја ћу полòжити.
- кляучаница** ж 1. 'отвор у брави гдје се ставља кляуч`. - Видиò кроз кляучаницу. 2. 'гредица или ужа гвоздена плочица која се ставља иза затворених врата да се споља не могу отворити`. - Туридер ту кляучаницу!
- кдыла** ж 1. 'женка коња`. 2. 'погрдан назив за крупну млађу женску особу (често и лијену)`. - Ја кдыле, само да јој је сести. 3. 'дрвени подметач испод струна на гуслама`. - Баба ми је неће кдылу затурила.
- кдын** -уна м 'прслук од овчије коже који има руно с унутрашње стране`. - Навуци и кдын да ти чыва крста.
- кожура** ж 'свињска кожица (обично осушена)`. - Кывала сам кйсела кыпуса с кожурама.
- кдыа** ж 1. ○. - Кыпи кдыу. 2. 'дрвена конструкција на коју се ставља клада приликом резања`. - Намјестѣш кљаду на ону кдыу па òнòм жагòм клядарòм рѣжеш.
- кдыти се кдыи се несвр.** 'доносити на свијет младе (о кози)`. - Вићећеш ти девра кад се то почне јанити и кдыти.

кѡзѡца ж дем. коза (1). - Је ли скѡзна ѡнā мālā кѡзѡца?

кѡзлиѡа ж в. кострет. - Врѣћа је бѡла од старѡнā, бѡвала и од кѡзлиѡē.

кѡка хип. кокош. - Ћўк кѡка, ћўк-ћўк!

кокодāкати - ѡдāчē несвр. 'оглашавати се кад снесе јаје, или кад је уплашена (о кокоши)'. - Вид"дѣр штā нѡ нѡлкѡ кокодāчў.

кѡкѡш - оши ж **○**. - ѡна нē знā кѡлко кокѡшѡ нѡсѡ.

кокѡшār -āра 'кокошиѡац'. - Ѳчѡстѡш кокошāре па нѡ прѡспēш по врту, ѡндār нēћē кѡкоши - по свѡм, знāш, да чепркајў.

кокўруз м' кукуруз. - Пѡмало брāшна и кокўруза.

кѡлава ж' коласта крава; в. коласт.

кѡлан м' појас којѡм се учвршћује самар или седло на коњў. - Кѡлан је онѡ што ѡздѡ прѡтѣжē.

кѡласт -а -о' који има, кругове, колутове по себи (обично о шарама на животиѡама). - Ако је кѡласта, тѡ јѡј вѡчēш кѡлава.

кѡлац кѡ(л)ца м' краћа дебља мотка зашиљена на крају која се побија у земљў. - вдри јѣдан кѡлац.

кѡлāч -āча м 1. **○**. 2. 'култни хљѣб од финог брашна у облику колута или круга, с украсима од тијѣста по површини, прави се за крсну славу, Мали Божић и сл.'. - Сā ћѣмо кѡлāч изнѡсити.

кѡлиба ж' дрвена кућица за нарочиту сврху (за разлијевање млијека, сушење меса и сл.). - Прāвио је ћѣд и кѡлибе.

кѡмѡн м' отвор на крову сеоских кућа са огњиштем, куда излази дим; отвор на крову штале кроз који се убацује сијѡн'. - Тај се кѡмѡн гѡре ѡтворѡ дўгачкѡм мѡткѡм, што се звāла комѡѡча, да се нѡ ѡздѡмѡ.

комѡѡча ж' висока мотка за отварање комиѡа на крову кућē; в. комѡн.

кѡмѡт -ѡта м' дио који се ставља око врата коњѡма'. - вмā на комѡту, на дрвѣници ѡмајў ѡстѡ прѡбўшене рўпе.

комўшина ж' листови који се ољуште са кукурузног клипа'. - Па онѡ клип донѣси нāкѡ са комўшинѡм онѡм.

кѡпати -ām несвр. 1. **○**. 2. 'правити удубљење у дрвету, дупсти'. - Скѡблѡм се кѡпајў кѡрита. 3. (уз одредбу за мјѣсто)'сахраѡивати'. - Ѳћē ли га кѡд црквē кѡпати?

~ се (у множини, уз одредбу за мјѣсто)'сахраѡивати се (обично за чланове јѣдног рода, презимѡа ѡмајўћи у виду постојање породичних грѡбаља). - Је л се нѡ Ёлѣзи у Пāvичићѡма кѡпајў?

кѡбра ж' стврдути површински слој снијѣга по којѡм се може ходати'. - Нѡћаске је бѡо мрāз, свē мѡреш ѡдати по кѡри да не прѡпанēш.

кѡрито с' подужи суд, дрвени или бетонски, за храњење и напајање стоке'. - Прāзно ѡм кѡрито.

кѡса¹ ж а' длаке, власи на чѡвјѣчјѡј глави'. - Опѣри кѡсу. б. (у мн.)'дуге власи на глави женē'. - Бѡле ми кѡсе дѡ пѡ лēћā.

- кѡса²** ж' алатка за кошење . - Наѡштрио сам кѡсу.
- кѡснѣк** м' дијагонално постављена летва на вратницама, вратима од дасака . -
Кѡснѣк тѹраш на вратнице да чвршћѣ стѡјѣ.
- кѡстрѣт** ж 1. козја длака . - Кѡстрѣт јѣ кѡзѡ длака. 2. 'тканина од козје длаке .
- Кѡстрѣт нѣ прѣмѡ мокрѣну.
- кѡстретњак** м' приглавак оплетен од кострети ; в. кострет (1). - Па се плѣли
кѡстретњаѣи.
- кѡтѡр** м / кѡтѡр -ѡра м' ограђен простор гдје су садјенути велики пластови
сијена . - Узми кѡсу па нам чѡском покѡси кѡтѡр.
- кѡчѡк** -ѡка м' преграђен простор у штали гдје се одвајају младунчад (обично
телад), телећак . - Мѡрѡм јѣне јѡслице у кочѡку направи ти за телѡд.
- кѡчѡв** -ѡна м' окруњени клип кукурузѡ . - Ѧнда сѡмо тѹрѡ онѣ кѡчѡв.
- кѡчић** м дем. колац . - Штѡ ће ти штѡнга за двѡ кѡчића?
- кѡш** кѡша м' зграда на кољу или стубовима, чије су стране исплетене од
прућа или су од размакнутих летава, за сушење и држање кукуруза у
клипу . - У кѡшевима бѣдѣ кокуруз на кѡ чѣтав, у клипу.
- кѡшпа** ж / кѡшпица ж' коштица, тврда језгра неких биљака (трешње, шљиве
и сл.); сјеменка . - Нѣмој да дијѣте прѡждрѣ кѡшпу . - Наке сѣтне вѣ
кѡшпице.
- кѡшуља** ж' дио мушке одјеће од мекане и лаке тканине за горњи дио тијела .
- Кѡшче су на кѡшуљи.
- кошуљак** -љка м' уска женска кошуља . - Кошуљци се нѡсили умјесто блѹзѣ
сѡд.
- кѡшуљица** ж 1. дем. кошуља. 2. 'опна у којој је умотано дијете у утроби мај-
ке . - Бѣду је мајка прѣчала да је рођен у кѡшуљици.
- кѡшча** ж' мање дугме на кошуљи . - Кѡшче су на кѡшуљи.
- кѡшчица** ж' ситна кост . - Ѧчимкѡј тѡ мѣсо да кѡдѡ кѡшчица не ѡстанѣ.
- крѡвица** ж дем. крава . - Зијанћерка ти онѡ крѡвица.
- крѡпа** ж **●** . - Крѡпѡм ћеш мѡћи искѡпати.
- крѡпати** -ѡм несвр. 'копати крѡпѡм . - Кѡ нѡ крѡпѡ дољѣкѡна?
- крѡставица** ж' краставац . - Пѡкѣсел"ла сам јѣну канѣицу крѡставица.
- крѣве** -ста с (мн. кревета) 'кревет . - Тѡ крѣве нѣмѡ дѹшека, сѡмо мадрац, а и
мадрац - пѡ фѣдѣрѡ пѡпуцало.
- крѣветац** -ѣца м' мањи кревет са оградом око душека, за спавање беба и
мање дјецѣ . - Сѡм ти нѣгѡ лѣгни у крѣветац, заспаће ѡн.
- крѣденац** -нца м' посебан ормар за посуђе у кухињи . - Сѡни бѣли дѡли у
крѣденцу.
- крѣмати** крѣмѡм несвр. 'мазати кремѡм (обично ципеле) . - Крѣмѡ ћѡћи
цип"ле.
- крѣцељ** м' врста црног лука са гроздоликом луковицом (више ситнијих
главица лука) . - И крѣцеља ћу сѣјати.

- крйва** ж' савијен, кољенаст дио солинара који служи за спајање два солинара под правим углом ; в. солинар.
- крмак** крмка м' мужјак свиње . - Шүрио сам крмка па сам се сав згорио.
- крмача** ж' женка свиње . - Опрасила им се крмача.
- крмачица** ж дем. и хип. крмача. - Могла би зимити овү крмачицу, фина ми је.
- крме** -ета с (зб. мн. крмад') свиња . - Гуље йма, па скүвај крмадима.
- крмез** м' љубичастоцрвена боја; шал такве боје који се носио око главе . - Старији људи крмез ндсили око главѣ.
- крметина** ж' свињетина . - Не воли он крметину.
- крмећак** -ака м' свињац . - Одок крмећак почистити.
- крмчић** м дем. крмак. - Гладан ми је крмчић.
- крмпир** -ира м ●. - Имали смо дости крмпира.
- кромпируша** ж' пита од кромпира . - Ја најволим кромпирушу.
- крүпник** -ика м' врста жита . - Крупник је ситан скоро ко шеница, сам мало дүља зрна.
- күвати** -ам несвр. 1. ●. 2. мијесити тијесто за хлеб и питу . - Нйко нйје лѣба күвѣ дивна ко ја ү Бабинама.
- күђеља** ж' свежањ вуне (уређене) која се ставља на преслицу када се преде кудјеља . - Моја рано, седи там пред кдлибу па пѣ три күђеље опреди.
- күја** ж 1. женка пса . - Је л ва күја твоја? 2. рђава жена . - Ја күјѣ, мајку јој!
- кујетина** ж аугм. и пеј. куја. (1) (2). - Оћерај тү кујетину. - Слажѣ кујетина а зйнѣ.
- күјица** дем. куја. - Дај, бѣлан, мени вү күјицу.
- күка** ж а' клин (обично метални) са заврнутим крајем о који се нешто може објесити . - Ја ћу о овү күку објесити. б. в. кукача (2). - Нѣма күкѣ да закачим. в. комад јаче жељезне жице у облику латиничног слова с (s) који служи за вјешање меса приликом сушења . - Пѣла ми је күка сатарила - како кѣју вјешалицу үзмѣ й куку пѣнесѣ.
- күкаљ** күкља м' крив, повијен дио какве мотке, шипкѣ . - Осижѣш чвѣке од лијѣскѣ лѣсковѣ, ѣне дѣље ймајү күкаљ.
- күкача** ж 1. жељезна шипка са заврнутим једним крајем за привлачење, разгртање жара . - Ђѣ је күкача да привүчѣм жар? 2. заврнут, савијен клин или сличан комад жељеза као закачка за спајање разних предмета . - Натурй се замка на күкачу, а дѣље се ѣставѣ рѣчваста дрвѣта.
- кукњавија** ж' кукњава . - Й сад уз рѣто свѣки дан се нѣје кукњавија чүје.
- кукуруздвина** ж ●. - Пѣкѣјни ѣтац донѣси чйтав снѣп кукуруздвине.
- күлати** күлам несвр. трпати, метати нешто на гомилу, без слагања . - Не күлај тѣ.
- күмпјер** -ѣра м' кромпир . - Йма ѣније кумпјѣра ситније и гуље па скүвај крмадима.

кунџица ж 'љековита зељаста биљка, хајдучка трава, спориш, *Achillea millefolium*`; уп. спориш, ајдучка трава. - Набра̀ла и осу̀шила нѐколка стру̀ка кунџицѐ.

кѹпити -ѿм несвр. 1. а. (нешто)'прибирати на одређено мјесто; уклањати са тла (што расуто)` . - Кѹпи сад што си прѹсуо! б.'прибирати, сабирати сијено садијевајући у плашће` . - Јучѐ смо цѣјелї дан кѹпили. 2. (воду, влагу)'упијати, примати у себе . - Ова̀ крпа добро кѹпї вѹду.

~ се 1.'смањивати се, постајати краћи и ужи (о тканини)` . - Кѹпї ли се ова̀ј матрїјал? 2. купити (2). - Смрчево је , нѐка се нѐ купї водѐ пуно, а сѹво.

кѹпљевина ж' сакупљање покошене и осушене траве лети` . - Ја нијесам није пристала док кѹпљевина нѐ прѹѣ.

кѹрјак м'вук` . - Ўшо им кѹрјак ѱ овце.

кѹскун м'каиш провучен испод репа коња и причвршћен за самар или седло, а спречава да се самар или седло смакне коњу на врат` . - Кѹскун је што с` удар̄а на с̄ам̄ар ѿспод рѐпа коњу да не б` с̄ам̄ар напријед летио.

кѹтлача ж'велика кашика за хватање течне хране` . - Ђво ти кѹтлача па сїп̄ај с̄ам.

кѹћа ж 1. ●. 2. а.'породица; укућани` . - То нек с̄амо на̀ша кѹћа зна. б.' домаћинство . - И так̄о за јѐдну сѐдмицу јѐдну кѹћу от̄аросѐ.

кѹћа ж'јамица за сађење, сијање` . - Ова̀ј крѹмпир ћу у кѹће сїјати.

кѹћа̀ра ж'кућица за пса` . - Да виш што сам цѹку на̀правио кућа̀ру.

кѹћиле прил.'породично, сви укућани заједно` . - Дошли су нам свї кѹћиле.

кѹћница ж 1. дем. кућа (1). 2. в. кућа. 3.'рупа у земљи коју дјеца, играјући се, бране или нападају` . - Сва̀кї чѹбан сѐби искѹпа̀ рѹпицу - то су се звале кѹћнице.

кѹцати се кѹца̀ се несвр.'парити се (о куји)` . - Оп̄асна је кѹчница, зна да на̀панѐ - то кад се кѹца кѹја.

кѹчница ж'чопор паса који трче за кујом кад се куца̀; в. куцати се.

кѹша̀к -ака м'водоравна даска или дебља летва која спаја усправне даске на вратима̀ . - Куша̀ке тѹраш̀ рав̀но, а ко̀снїк ко̀со.

Л

ла̀буда ж'овца бијеле главе` . - Ако је бијела у лицу скрѹз, ѡнд̄ар је ла̀буда.

ла̀вѹр -ѹра м'широка посуда за прање ногу` ; уп. лећен.

ла̀јати -јем несвр. 1. ●. 2.'псовати; говорити ружно о некоме, оговарати` .

Нѐ ла̀ј, ко̀ те то̀мѐ на̀учї.

ла̀ни прил.'прошле годинѐ` . - Ла̀ни је дѹлазио.

ла̀нути ла̀нѐм свр. од 1. ла̀јати (1). 2. ла̀јати (2). - Оћу ли с̄ад пр̄вѹ да ла̀нѐм, ил да се ѡгријешїм.

- лањскѝ** -а -Ѡ прошлогодишњи . - Дви́зе је лањско̄ јање.
- ла̀тица** ж' ладица, фиока . - У́зми из ла̀тице упáљач.
- латичи́ца** ж дем. латица . - Вѝди ту́дика у́ то̄ј латичи́ци.
- лѐдина** ж' тврда необрађивана земља . - Цр̀кли док изáшали, кó кад је лѐдина.
- лѐђен** м в. лавор . - Данас ве́лѣ ла̀во̀р, а о̀тприје је бѝо лѐђен.
- ле́ја** ж' онемоћала и обољела овца . - Она́ ле́ја сáм што ни́је лѝвсала.
- лѐјав** -а -о' који је пасиван, умртвљен, кога је тешко покренути . - Штò си та̀ко лѐјав, бòлан, жѝвни ма̀ло.
- лѐмеш** м' оштри дио плуга који при орању сијече земљу, раоник . - Їде́м на̀дштрѝти лѐмеш.
- лѐпѝр** м' лептир . - Не́шта та̀нко ко лѐпѝр.
- лѐпѝрица** ж' лептирица . - Їш̀ћера́ј ве́ лѐпѝрице.
- лѐтѝти / лѐћети** лѐтѝм несвр. 1. 'лѐтѝти'. 2. 'трчати; хитати, журѝти'. - Она́ ја̀дна пòваздáн сáмо лѐтѝ. 3. 'помјерати се, повлачити се'. - Ку́скун је што с' удара́ на сáмар ѝспод рѐпа ко̀њу да не б' сáмар на̀пријед лѐтѝо.
- лѝвсати** лѝвшѝм / лѝфсати лѝфшѝм свр. 1. 'угинути (о животињама)'. - Она́ ле́ја сáм што ни́је лѝвсала. 2. 'пеј. умријети (о човјеку)'. - Нек лѝвшѝ да нѝ же́ну о̀стави на ми́ру. - Он се ги́цò, ги́цò, док лѝфсò.
- ли́ја** ж' уски комад обрађене и уздигнуте земље за сијање лука, першуна, мркве и сл., лијеха . - Пòсијала сам двѝје ли́је оног лѝ́ка пòгачáра.
- лѝ́јевак** -вка м' направа кроз коју се течност налива у судове са уским отвором . - Не́ сѝпáј без лѝ́јева.
- лѝ́јенка** ж' дебља мотка, врљика попречно постављена, положена на два стуба, за пребацавање ћилима, покривача, одјеће и сл. . - Уне́сидѝр пòња́ве с лѝ́јенкѝ.
- лѝ́јес** м' дрвени алат за купљење сијена (дрвене виле и грабље) . - Їди пòкупи лѝ́јес из лу́кѝ.
- ли́јеска** ж' шиби и грм чији је плод љешник . - У Ма́ћима ѝма́ ли́јескѝ.
- ли́ко** прил. 'непарно (о броју)'; супр. б. та̀ко - За жа̀лòс се пòстаља́ ли́ко, а на весѝљу та̀ко.
- ли́ла** ж' врста бакље која се носи уочи Петровдана, а састоји се од лимене посуде причвршћене за мотку, у посуду се стави ситнијег дрвета, луча, бензина, гуме . - Твòја ли́ла ће бѝти, ма́сѝ, на́јбоља́.
- лѝòмуд** м' мужјак домаћих животиња, сисара, са једним тестисом у абдомену, а једним у скротуму . - Лѝòмуд мòре бѝти ја òван ја вò, па му сáмо је́но ја́је дòље.
- лу́г** лу́га м' пепео . - Їш̀ћера́ј з грѝблом тогá лу́га.
- лу́ч** лу́ча м' дрво од црног бора које је пуно смоле . - Ја ѝма́м лу́ча па ће́мо на̀правѝти цѝрот.

Љ

љѐб м 'хлеб` . - Нйко нйје лѐба кѹвѹ дйвна ко јā у Бабинама.

љѐвшй -ā ē 'љепши . - Нāјљѐвшā је у сѐлу.

љѐљак лѐљка м'љешник` . - Чѹвāј се гѹјā кад бѹдѐш йшла у лѐљке.

љѐмез м (мн. лѐмезови) двйје дебље летве код којих је један крај једне летве повезан краћим комадом јаче жице или јачег конопца са једним крајем друге летве, за притискање стога сијена да га вјетар не разноси` . - Донѐси нам лѐмезѹвā да вѹ плāшће прйтиснѐмо.

љѐнгуза ж 1. 'лијена особа` . - Устāј, лѐнгузо, рāди шта! 2. в. ерендуша . - Лѐнгуза је йстѹ што и ерѐндуша, ал ѐто, кад је жѐна лијѐнѐ гѹзицѐ да рāсѹчѐ пйту, нāправй лѐнгузу.

љѐпѹтица ж 1. ●. 2. 'друга заова по старинй . - Звāла мѐнѐ лѐпѹтицѹм.

љѐса ж 1. 'дио покретне ограде од коца до коца, плесмо` ; в. плесмо . - Пѹможе ми лѐсе прѐнијети гѹрāм ђе загрāђујемо. 2. 'подметач од прѹћа на којем се суши воћѐ . - Лѐсу нāмјестйш па тѹрйш крѹшāкā да се сѹшѐ.

љѐсков -а -о' који је од лијескѐ ; в. лијеска . -Дѹнесѹ прѹта лѐскова.

љйљак лйљка м'мањи пласт сијена, навйљак` ; уп. навйљак . - Дѹнеси нам кѹље да снѐсѐмо лйљке.

љѹтā ж' добра и јакa ракијā . - Тамѹнā му је, мѐшчин, ѹнā шйша ш љѹтѹм.

љѹштрити лѹштрйм несвр. 'љуштити` . - Лѹштрила јāбуке и ѹстав"ла нѹ ѹгуљину.

~ се' гулити се; перутати сѐ . - Лѐђа ми се лѹштрѐ.

М

мā / мā ѐс узвик при дозивању говеда (често иза узвика долази и хип. од имена говечета, краве: Милец - од Милава, Драгец - од Драгуља, Зорец - од Зорава и сл.). - Мā, Мйлѐц, ѹд! ѹд крāве мѹје!

мāга ж' смола од оморике која се жваћѐ као жвакаћа гума` . - Згѹлйш мāгѐ с ѹморѐ па жвāћи бāш кѹ жвāку.

мāгāза ж в. подрум (а) . - Донѐси ђѐци ѹрāсā из мāгāзѐ.

мāдрац м'еластични креветни уложак са опругамā . - Тѹ крѐве нѐмā дѹшка, сāмо мāдрац.

мāзѹран -рна -рно (о прасету) који се добро развија, напредује док јѹш сисā . - Мāзѹрна прāсāд су ѹнā што се дѹбро развијāјѹ под крмачѹм.

мāја ж' фермент за сирењѐ . - Јā ѹзмѐм мāјѐ па ѹсирйм.

мāјй -ā -ѹ хип. мали . - Нāда ми бйла мāјā.

мāјка ж ● . - Мāјка иг вāлда мѹргузла.

мāјчина ж пеј. мајка - ѹна дѹшла мāјчини.

- макања** ж (сажаливо, самилосно) 'мало и нејако дијете; физички нејака, недорасла особа'. - Мòја р`ано, шт`а ће òна с онòм макањòм.
- макаса** ж 1. 'косо постављена греда у зиду куће од темеља до вјенчанице (простор испод и изнад те греде попуњен је дизмом)'; в. вјенчаница, дизма. 2. (мн.) 'маказе'. - Òсекла сам макасама.
изр. **задње** ~ 'рашљасти дио у задњем трапу кола'. - Им`аш задње макасе што ти в`еж`е задњи крај.
изр. **предње** ~ 'рашљасти дио у предњем трапу кола'. - А в`ам су ти предње макасе.
- Макивије** ж пл. т. 'Макавеји - православни празник 14. 8.'. - Макивије, кòсе о ч`ивије, а с`рпове з`а репове.
- максуз** прил. 'намјерно; нарочито, особито, хотимице'. - Ишла, т`рпала максуз.
- максузија** ж 'оно што је с нарочитим циљем, жељом, у појачаној мјери, више него у др. случајевима, оно што је одвојено од других'. - Òна је в`елк`у максузију припремила.
- максум** м 'мало (и нејако) дијете'. - Нè мереш макума у д`убак ст`љати.
- м`ал** м`ала м'стока, домаће животиње, ајван'; в. ајван. - З`а м`ал су и кл`анице б`ивале.
- м`ал** прил. 'умало, замало'. - Ј`а м`ал не л`анук пр`е чичòм.
- М`ал`а Госпој`ина** 'Рождество пресвете Богородице - православни празник 21. 9.'. - Дò М`ал`е Госпој`ин`е тр`еб`а да з`авр`ши; уп. Велика Госпојина и Госпојина.
- М`али Б`ожић** в. Божић.
- М`али В`аскрс** в. Васкрс.
- маличук** прил. 'сасвим мало, малко'. - Òнò маличук што д`ај`у, шт`а ћу ј`а с òт`им.
- м`аљ** м`аља м'повелико оруђе од дрвета или жељеза насађено на велику дрвену дршку (слично чекићу) за набијање, ударање по нечему'. - М`ало м`аљом удариш и зд`раво.
- м`аља** узв. при дозивању коња (често поновљено: м`аља - м`аља).
- м`андра** ж 'јело од куваног кукурузног брашна, кукурузна пура'. - Ж`ене т`ур`е м`андру уз пòсте.
- манч`укати** -`ам несвр. 'неразговјетно, неразумљиво говорити; говорити другим, неразумљивим језиком'. - Òне н`ешта манч`укај`у, а ј`а нè зн`ам.
- м`арама** ж 'покривач за главу, убрадач'; уп. убрадач. - К`упила ј`ену уг`асн`у м`араму.
- м`арнути** -н`ем свр. 'ударити (обично јако)'. - Б`ј`ежи, м`арнућу те!
- м`арод** прид. непром. в. кевеш. - Јес тò м`арод?
- м`ас** м`асти ж (лок. м`асти) 'маст'. - Н`ишта бòљ`е н`ем`а од м`асти пр`епр`ан`е.
- м`асан** м`асна м`асно м`астан'. - Не мòгу ј`а м`асно н`ишта.

ма́снѝк -ика м'врста ливадске јестиве биљке` . - Па ње љ бога, ва̀к̄о̀ прѡдљеће до̀ђе, нѣ пѡтѡш штѡ је - или је ѡнѡ ма́снѝк, или је ѡнѡ штѡвољ или је жа̀ра, сѡмо бѣри, бѣри.

Ма̀терице ж пл. т. 'православни празник посвећен мајкама (друга недјеља пред Божић) . - У нѣђељу су Ма̀терице.

Ма̀тијевда̀н м'Свети апостол и јеванђелист Матеј - православни празник 29.11.` . - Кѡ слѡви Ма̀тијевда̀н?

ма̀тѡвило с'дрвена направа у облику дужег или краћег штапа са попречном шипком на једном крају и раклѡм на другом, за намотавање предива у канчела̀; в. канчело . - На ма̀тѡвило ма̀таш да бидѣ у канчелу.

ма̀тѡрина ж'вуна од старих оваца̀ . - Башка ту̀рај ја̀рину, а башка ма̀тѡрину.

ма̀трија̀л -ала м'материја̀л . - Бѣз је ѡнај жу̀ти ма̀трија̀л, пла̀тно.

ма̀ћа ж (дат. ма̀ћѡј)'маћеха̀ . - Од мо̀г те́ча ма̀ћа љмрла.

ма̀ћи -а -ѡ хип. мали (у именичкој служби) . - Ма̀ћи, окрѣнидѐр ту зла̀туљу ва̀мо.

ма́чак ма́чка м 1. ● 2. 'провучена и уз кладих учвршћена већа изолучена цијев која држи винту и кроз коју се винта помјера̀; в. кладих, винта . - Ма́чак ти је ѡнѡ што се прѡвлѡчи крѡз тај кла̀дић да држѝ позадѝ винту кад винта̀ш да нѣ мо̀гу кѡла њи на̀пријед.

ма̀ша ж'жељезна лопатица за вађење жара и луга и за подизање сача̀ . - Ма̀ша је гвѡзденѡ лѡпатица, слѡчна мѡстрији. Њѡме по̀дижѐш сач .

ма̀шала узв. а.'за изражавање дивљења или радости приликом сусрета (због напретка и против урока), као и приликом драге вијести` . - Ма̀шала, јѐс на̀ра̀стѡ! б.'приликом извикивања пољевачине на свадбама или поклоне приликом шљемена̀; в. пољевачина, шљеме (2) . - Ма̀шала, ма̀шала, ста̀ри свѡт да̀ри́вѡ мла̀ду са ста̀ ма̀ра̀ка̀ и зла̀тнијем ла̀нчићѡм.

ма̀шала̀ти -ам несвр.'извикивати пољевачину или поклоне на шљемени (2) узвикујући при томе: машала̀; в. пољевачина, шљеме (2) . - ѡнѡ ма̀шала̀ нѣко на̀ шљемени кѡд Ба̀ртѡла̀.

ма̀шице ж пл. т. 'метална штапалка за хватање и разгртање жара̀ . - Свѣкрвице, до̀неси ма̀шице да брѣнујем кѡсе на ружице .

ма̀штрафа̀ ж'чаша са дршком (без обзира на величину)` . - Ча̀ша с ру̀чко̀м зѡвѣ се ма̀штрафа̀.

ма̀штрафѡти -ѡм несвр.'много, брзо и халапљиво јести` . - Ма̀штрафѡ ѡног то̀ротана сѡмо та̀кѡ.

ма̀си -а -ѡ (у именичкој служби) в. ма̀си . - Тѐ си ти ма̀си?

мѐднѝк -ика м'камен као међа, граница између два имања, посједа̀ . - Ста̀ви мѐднѝк.

мѐдоња м'во тамноцрвене (мједне, бакарне) бојѐ . - Мѐдоња им шу̀кав.

мѐдуља ж'крава тамноцрвене (мједне, бакарне) бојѐ . - Вратѝ мѐдуљу.

мѐит м'мртвац̀ . - Нѝси смѡ у кућу док мѐит не ѡйиѣ .

- мéло** с в. мећа. - Припрéмидѐр мéло да ўспѐм крмáдима.
- мѐрдевине** ж пл. т. љествѐ . - Ђѐ су мѐрдевине из трáпа?
- мѐрѐнка** ж' зимска дебела марама са ресама коју обично носе старије женѐ . - Мѐрѐнке су убрадáчи за стáријѐ жѐне.
- [мета]** ж само у изразу **на мѐти** 'на видном мјесту, на незабаченом, незаметнутом мјесту (на видјелу, пред очима, при руци)' . - Тўри нѐђе да је на мѐти.
- мѐћа** ж' храна припремљена за свиње (мекиње, вода, кромпир и сл.) . - Ўгрїј мѐћу мáло вїшѐ, лáдно је нáпољу.
- мѐшчин** рјечца' мени се чини, изгледа, судећи по свему, врло је вјероватно . - Јá вѐ мѐшчин помѐток.
- ми́ва** ж' општи назив за воћѐ . - Ўзми нам кáкѐ мивѐ.
- ми́ле** -ета с' напрасита, раздражљива и непопустљива, недоказна особа` . - Кòјѐ је тѐ миле да је тѐби знáти.
- мило̀јица** м' један од млаћих дјеверова` . - Пòкòјнїи мило̀јица бїо стáри мòмак.
- миња́жа** ж' спремљено, скувано јелѐ . - Ўмá ли, бáба, кáкѐ миња́жѐ?
- ми́рбожати се** -áм се (не)свр. љубити се за Божић говорећи једно другом: Мир Божи, Кристо се роди - заиста се Кростос роди` . - Ми се нијесмо ми́рбожали.
- мирно̀ћа** ж' стање без рата, мир` . - Али, што је бїла мирно̀ћа ђд оног рáта дѐ овог, тѐ вїшѐ нїкад нѐће бїти за нїкад.
- ми́с** - ми́с узв. за дозивање свиња.
- млáда** ж' она која се удаје; недавно удата жена` . - Бїла из Брчко- Бáновїћá млáда и младѐжења.
- млáдá пуница** шурина жена` ; уп. пуница (2) . - Бѐга вїјека је бїло да се зѐт и млáдá пўница зафрkáвајў.
- млáдица** ж дем. и хип. млада. - На сѐдїшту зáјено бїла тá млáдица, њѐзїн чѐк и јá.
- младѐжења** м' мушкарац који ступа у брак, женик` . - Нѐ стиже младѐжења.
- млáћеница** ж' млијeko из којега је бућкањем одвојено маслѐ . - Одвојїш мáсло, а ђстанѐ млáћеница.
- мѐба** ж' обичај да сусједи једни другима помажу при већим радовима` . - Штá сам нѐди пўта бїла на мѐби.
- мѐбеница** ж' учесница мѐбе` . - Осамдѐсѐт мѐбеница` рѐдї вўну, чѐшљá и гребѐнá.
- мѐдати** мѐдáм несвр. 'размишљати; смишљати, промишљати, тражити најбоље рјешење . - Сáд јá мѐдáм дá л је кѐ с Ўкѐм дѐшѐ.
- мокрїна** ж' влага, влажност` . - Кѐстрѐт нѐ прїмá мокрїну.
- мѐмак** мѐмка м ● . - И ђндáр ђѐвѐјка пѐстепенѐ замржњáвá мѐмка. (уп. стáри ~)
- мѐмковати** -ујем несвр. 'бити момак, живјети као момак` . - Мѐмковѐ до трїјѐстѐ.

- мџмче** -ста с 1. 'млад момак'. - Ђвџ мџмче је мџни нџшта шувџли. 2. 'младожења'. - Ђклџ јџј је мџмче?
- мџтика ж** ●. - Мџло мџтикџм искџпџј да мџре нџ џсока џтицати.
- мџтичица ж** дем. мотика. - Ђзџла сам држџљу да нџсџдџм онџ мџтичицу.
- мџрака ж** мрак, тамџ. - Што се нџвџче нџка мџрака.
- мџрга ж** крупан, плењат чџвџк. - Нџлкџ мџрга јџдва на вџрата џђе.
- мџркати се** мџрче се несвр. парити се (џ овцама). - Зџрња и звџнара нијџсу ми се мџркале.
- мџрква ж** шаргарџпа, *Daucus carota*. - Мџрквџ дџсти пџсџј.
- мџркиња ж** црна овца. - Ђмали смо онџ мџркињу, шгџркиња бџла.
- мџрљав -а** -џ онемођаџ, исцрпљен (џ животињи); који мало и без апетита једе, мршав (џ чџвџку). - Ђмџм јџно јџре мџго мџрљавџ.
- мџрс** м'млијечни производи. - Од нџкџ пџксинџ жџнџ нџђу мџрса ни за жџву главу.
- мџрсан мџрсна мџрно** 'који садржи у себи нешто животињског поријекла (џ храни); супр. посан. - Је л вџ мџрно?
- мџрснџ плџнџнка** 'домаћица која спрема мрсну храну'; уп. посна планинка и планинка. - Бџла је пџснџ и мџрснџ плџнџнка.
- мџртац** мџрца м'мртвац, покојник. - Нџша читула, онџ џе се мџрци пџшџ, нџша из Дџгије Њџвџ и из Гџзивџдџ џд овџг, чџтерес и дџвџтџ рџздовојена.
- мршавџнац** -нца м дем. а. 'мршав чџвџк, мршава особџ'. - Ђна волџкачкџ, а џн мршавџнац па иг смијџшно вџђети. б. 'мршава домађа животиња'. - Чџнгаласте су, некџки мршавџнци, некџке, знџш нијџсу ни на млијџку.
- мџргустџ** -гузџм несвр. 'подстицати, наводити кога на нешто; изазивати злонџмјерно и смишљено кога на оштар, жесток поступак'. - Мџјка иг вџљда мџргузла.
- муштџлук** м 1. (у ном.) узвик при доношењу, џбјављивању радосне вијести. - Спџсо, муштџлук, џво нџшије синџвџ. 2. 'поклон, награда која се даје оном ко први јави какву лијџпу и радосну вијџст'. - Тџ мџни нџкака муштџлука нџ даде за тџ сџнове.

Н

- нџ / нџј** (мн. нџјте) узв. када се нешто пружа, нуди: ево! узми! држи! - Нџ ти вџ! - Нџјте!
- наџњцати** -џм свр. 'распламсати, подстађи (ватру) да што боље гори'. - Ја јџс наџњцџ, скџвак се.
- навџљак** -љка м 1. 'количина сџјена понесена на вилама'. - Бџци ми јџш којџ навџљак да вџ плџс завџршџм. 2. 'мањи пласт сџјена, џљљак'; в. џљљак. - Скџпи тџ у навџљке.

награјисати -шѐм свр. 'стати на неку уврачану ствар, на чини, и стога настрадати'. - Нѐш тãмо ићи - да награјишѐш, бёже нѐ дãј.

нагуђивати -ђујем несвр. 'зановијетати'. - Бёга ти, дїјете, не нагуђуј.

нагузити се нагүзим се свр. од гузити се. - Оне се свѐ тãм начатиле, вãкё нагузиле се, а јã сам се вãкё искрѐнула да не окрѐћем лѐђа, ѓвијем вãм што сѐдѐ.

надвёр прил. напоље, ван. - Изађи мãло надвёр.

надёлмити надолмим свр. 'задовољити кога више пута дајући му што, надавати'. - Вãљã нїма надёлмити.

нађести -едѐм свр. 'дати коме име или надимак, надјенути'. - Имала присãн па му тãкё нађела йме.

назлобразаст -а -о 'нестрпљив, неспокојан, лако раздражљив'. - То је кад је нѐко мїран, кад нїје назлобразаст - тё је табијãтли.

назёр прил. 'на силу; с муком'. - Нѐ једи назёр, ако нѐ мереш ѓстави!

назувица ж' вунена получарапа до пола стопала'. - Назувице су плетѐне дёклѐ су врнчанице.

најатити се -ймо се свр. 'скупити се у гомилу, на једно мјесто, као јато'. - Наљезе војска и тãкё цуре ѓнѐ свѐ на прёзор се најатиле.

највёлети најволим несвр. 'највише вољети'. - Ў мене ћѐчица најволѐ ерѐндушу.

најпрви -ã -ё 'први'. - Ја кад су ме увѐли тамёкãна ђе су ѓви чѐтничкї, слике ѓвѐ - најпрви Дража Миãјловић.

накав нака нако зам. 'некакав'. - Нака бãба сиђела кёд њике.

накї -ã -ё зам. 'онакав'. - Накї му је и ћаћурина бїо.

накё прил. 'онакё'. - И накё у јѐднём грмљу лѐжї.

накоњче -ета с' мало мушко дијете које се додаје млади прије уласка у младожењину кућу'. - Мёј ѓнук јёј бїо накоњче, јер кёд њиг ѓ кући нїје бїло мўшка ћѐтета.

налити наљижем свр. ●.

изр. ~ у **вїме** (кравã, овца) надоћи млијекё у виме (ё крави, овци која ће се ускоро отелити, ёјагњити)'. - Пїшнѐм, а јã вїдїм да ѓна нїје јёш зãчѐла, да је наљїла ѓ лијеву сїсу, у дѐснѓ нїје - нѐће јёш.

налёжити наложим свр. 1. ●. - Налёжи нам вãтру. 2. 'напунити нешто неким материјалом, испунити'. - Кад се слãмарица мãло стрёшї, тї наложїш дрўгѓ.

намã прил. 'одмах, овог часа, намах'. - Намã да си ѓставио тѓ сїкиру!

нанїјетити -йм свр. 'унапријед одредити, означити чему нешто треба да служи, коме шта треба да се да, намијенити'. - А ћилãша је нанїјетїо ѓнуку дãти.

наполица ж' жито у коме има пола јѐчма, пола ражи или пола јѐчма, пола крупника; в. крупник. - Пёсијё сам наполицу.

- напустати** -ѿм свр. 'напустити' . - Ко она давно напустила.
- напустати** напустам несвр. 'напустати' . - Дoшла и велѿ - ја напустам подo.
- напуцкати** -ам свр. 'надражити, нахушкати (пса на некога, узвикујући: пуц!)' . - Напуцкаће цука на тебе, бјѣжи.
- наскоро** прил. 'ускоро, убрзо' . - Мајко мoја, нагледај се менe, наскоро ћеш остати брeз менe.
- насурати** насурам свр. 'сурајући, припремити довољну количину плетива'; в. сурати. - Насурала сам за један џемперчић унуки.
- натамин** рјечца 'изгледа, по свој прилици, вјероватно' . - Натамин да ће морати пјешe долазити.
- натицати** -ичeм несвр. и уч. 'пропуштати, провлачити кроз нешто (обично узано)' . - Бeрђeф је рaм за вeз - затeгнe се и прeко се натичe.
- наћати** наћам несвр. 'ноћивати' . - Штa је путa нашој кyћи дошо и наћо код нас.
- наузимати** -ам свр. 'накуповати; прибавити већу количину чега' . - Прeко стo дулyмa нашо зeмљe ми смо наузимали.
- начапорити се** -апорѿм се 'натаћи се на чапор'; в. чапор.
- начатали** прид. непром. 'злочест, неваљао, наopak; немиран, необуздан, несташа' . - Јој, што је начатали, ја нo нe вид'ла.
- начаталити се** -ѿм се свр. 1. 'попети се на неприступачно, опасно мјесто одакле се може пасти и озлиједити' . - Бe си се тo начаталио, сѿлази oтлe! 2. 'стати на видно, средишње мјесто сметајући пролажење или сметајући својим присуством уопштe' . - Начаталила се нoј, нe мере чoјек прoћи.
- начатити се** -ѿмо се 'окупити се у већем броју (око кога, чега), накупити се, најатити се' . - Oне се свe тaм начатиле, вaкo наyзиле.
- наштeрце** прил. 'на празан желудац' . - Прoждри, бoлан, првo нeшта, нeмoј наштeрце да пѿјеш кaву.
- насетовати** -ујем свр. 'насаветовати, посавјетовати' . - Бoна снајко, насетyј га мaло.
- нева** ж хип. невјеста. - Е, мoја нeво, цaба си долазила.
- невјеста** ж 1. 'млада' . - Невјеста нoсѿ дуак или шлaер. 2. 'снаха' . - Дoшла ми је невјеста с yнучадима.
- недеља** ж / **неђеља** ж 1. 'седми дан у седмици' . - Ајмо у недељу свѿ, зoвe Шeшeљ свe стрaнке, сaм је ли Србѿин да ѿзѿђe. 2. 'седам дана, седмица' . - Сeдам нeдeљa пoстa чaсније свe прeдoсти.
- нећис** нећисти ж 'измег' . - Нeћис прѿвѿј и прoђе.
- нимет** м 'храна као дар природе, божји дар (обично постављена на сто)' . - Да ѿзвѿнe oвaј нимет, yсрaла је с oтѿм прaвo.
- нит** м 1. ● . - Пелeнгаће су бѿле црнe бoјe, oд вунe, рaђeно сy двa нѿта. 2. (мн. ж. р.) 'дио ткачког разбоја кроз који је провучена основа чијим се

помјерањем омогућава провлачење потке кроз основу . - Кроз нџи је провучена основа.

ногáра ж 'доњи, у више кракова одвојени дио неког предмета (обично намјештаја) на коме тај предмет стоји, нога стола, столице и сл.` . - Слòмила се ногáра.

ноди / нође(ка)(на) / ној / нонди прил.'ондјè .

нòсèња (само у ж. роду) бременита, трудна (за жену) . - Тад сам била нòсèња.

нòсити нòсѝм несвр. 1.●. 2.'бити трудна, бременита` . - Вèлè да нòсѝ двóјке. 3.'стварати јаја у тијелу и ослобађати се њих (о кокошима) . - Нòсè ли ти кóке?

~ се 1. ●. 2.'облачити се, одијевати се` . - Што се фѝно нòсѝ.

нòһаске прил.'ноһас` . - Нòһаске ће дóһи.

нў / нўто узвик при показивању на кога или што`гле, види, погледај . - Нў, ў мојè мáјкè бáште ко ў сред Банáта. - Нў будáлè, мèни рèкўһи, да прáвѝм кўһу да се лèдѝм.

Њ

нџива ж'ораница` . - Јá вòлѝм свѝјету нџиве òнè тријèбити, кáмèн, па һу рáнити һèцу.

нџѝв -а -о / нџов -а -о'њихов` . - Је л нџѝева òвá рўда? - Тò је нџов кòњ.

О

ò (често поновљено и отегнуто) узвик при смиривању говечета.

òбалијèстити (се) òбáлијèстѝм (се) свр.'онесвијèстити (се); ошамутити (се) . -

Јòј, òһу да се òбáлијèстѝм, кòјѝ је звѝздан ўпекò.

òбáметати -меһèм несвр.'опшивати, обрубљивати` . - Обáмеһè се йрáм да се нè оспў шњўре.

òбèр м'крста` . - У пијèвца им е волѝкѝ òбèр.

òблазити -ѝм несвр. 'обилазити` . - Бòгме ме је òблазила.

òблиһ м'алатка за стругање и глачање дрвета, блања, рендè . - Шарáман ти је дўгѝ òблиһ, òбично кад фѝгујеш дўге зà кацè.

òбртница ж'исправа надлежне власти за обављање каквог обрта, заната, мајсторско писмò . - Отвòријо òбртницу һèд да мòре рáдити.

òбрук м'оброк` . - Избјегнèм један òбрук и, бòгами, стомáчина òде.

òбрўч м'метални круг којим се причвршћују дўге на бурету, каци и сл. да чврсто стоје једна уз другу ; в. дуга. - Уздўрисò сам и дўге и òбручове за јèну кáцу.

òвáја узречица, поштапалица. - Пòбјегли мѝ смо, òвáја, а тáмо ми је мáјка прѝје òшла с вòловима.

ован овна м' мужјак овце . - Купили смо добра овна.

овца ж ●. - Стотину великѣ овце је имѣ, а плус јањади.

овчи -а -е овчији . - Опута је добро учињена овча кожа, исечена на кајасе.

овчица ж дем. и хип. овца. - Бѣ сте мѣје овчице.

оглавина ж' дио опреме који се коњу ставља око главе и за који се води . -

Испод врата је огрљак и ту се спуча да не би кѣњ скидѣ ту оглавину.

огра ж' огрлица од дуката . - Огра - тѣ су нанизани дукати на врату.

ограђен -а -о 1. ●. 2. (у именичкој служби, у средњем роду) православни празник, дан који се светкује, када се не ради јер у црквеном календару за тај дан постоји дио текста у загради посвећен неком свецу или неком хришћанском догађају . - Сутра је оградено, па ђу да овѣ завршим.

огривастити -им свр. остарјети, изнемоћи; проружнити се (обично о коњу или пеј. о човјеку) . - Он је, браће, огривастио скрѣз.

огуљина ж' огуљена луска, кора са јабуке, кромпира и сл. . - Љуштрила јабуке и оставла огуљину на сред стѣла.

огризна ж (обично мн.) 'огризене, оједене стабљике сијена, остатак непоједеног сијена . - Медуљи ништа не даји, сам пошкрѣпи ѣнѣ огризина.

огрљак -ака м' огрлица на телету; дио оглавине који се ставља коњу око врата . - Испод врата је огрљак и ту се спуча да не би кѣњ скидѣ ту оглавину.

одати ѣдам несвр. 1. 'ходати . 2. 'помјерати се, мицати се (овамо - онамо) . - А тамо се накује дрѣга тактица или неко проврѣти, знаш, на другѣм дрвету изнутра да мѣре ѣна шипка одати.

одашити (се) ѣдашијем (се) свр. 'одшити (се) . - Одашио ти се ѣѣп.

ѣдбити ѣдбијем свр. 1. 'одломити, ѣвалити . 2. 'нагло удаљити; ѣтјерати . - ѣдбиј гѣведа у Маће! 3. 'удаљити; ѣдвојити, ускратити што (некоме); ~ од **сисе'** ускратити дјетету или младунчету да више сиса; уп. залучити. - Касно га је ѣдбила ѣд сисѣ. 4. (крв) 'учинити да тече, да отеку, пустити (обично о овцама) . - Трѣфљаје се ѣд неке трѣвке што има да се ѣвца ѣкрви па се наѣмѣ ако јој ниси стигѣ да ѣдбијеш крв.

~ се 'ѣдмаћи се, удаљити се; оставити на миру . - Ја на страну пѣцала, неће ли се ѣдбити.

ѣдићи ѣдићем свр. 'ѣтићи, повући се ѣтичући, ѣтећи . - ѣнда трѣба наѣцати с прѣтићом и маѣло прогѣњати да та крв ѣдићѣ.

ѣдложити ѣдложим свр. 1. ●. 2. (ватру) 'потпалити, запалити, наложити . - Маѣло ваѣко неке дрѣва по двје-три ѣѣпчице ѣнесѣ па маѣло ко ѣдложи ватру.

ѣдвуд прил' ѣдовуд, ѣдавде, из ѣвог правѣа . - ѣдвуд је лаѣкше проћи.

ѣдлѣчити ѣдлѣчим свр. 'ѣдвојити, ѣдвојити, ѣдијелити (обично јагњад ѣд ѣваца) . - Иди ѣдлѣчи па ѣпусти ѣвце!

- ѡднуд прил. 'одонуд, оданде, из оног правца` . - Ёво ти, ка̀же̄, ѡднуд прѹ̀жи пѹ̀штѡль - ёво ти пѹ̀штѡль, убиј се.
- ѡјањити (се) -ӣ (се) свр. 'ојагњити, донијети на свијет јагње (о овци)` . - Ојањила се и сѣдла.
- ѡјарѹ̀чати се -ам се свр. 'добити красте, ранице око уста (обично за говеда и овце) . - О̀на̄ му јалѡвѹ̀ша св̄а ѡјарич̄ана.
- ѡјѣ узв. за тјерање говеда; уп. оћ.
- ѡколица ж 'оно што је начињено око нечега, што окружује нешто (нпр. ограда око бунара)` . - Тѡ ти је ѡколица н̄а бун̄ару вѡзгѡ да н̄е би шт̄а упало.
- ѡкорак -рка м'окрајак, крајњи дио дрвета са кором као остатак приликом расијецања балвана одн. прављења даске` . - Ўзми сѣкиру па ма̀ло жѣ̀љај са тије ѡкор̄ак̄а тѡ, па ћемо зачѣпити ш њ̄има.
- ѡкрвѹ̀тити се ѡкрв̄и се свр. 'нагомилати се у глави крв и при томе бити видно надувен (обично о овцама) . - Трѣфљаје се од н̄ек̄е тр̄авк̄е што њ̄ма да се ѡвца ѡкрв̄и па се н̄адм̄е ако јој н̄иси ст̄игѡ да ѡдбијеш крв.
- ѡктѡмбар -бра м'октобар . - У ѡктѡмбру се рѡдио.
- ѡломл̄ани прил. 'прије двије године, преклане, ономлани` . - Тѡ је б̄ило ѡломл̄ани.
- ѡлук м'лимени жлијѣб којим отиче вода са крова` . - Нијесмо б̄или ѡлуке ѹ̀дарили.
- ѡмора ж'врста четинарског дрвета, оморика, *Picea omorica* . - Згѹ̀л̄иш ма̀г̄е с ѡмор̄е.
- ѡна̀ја узречица, поштапалица . - О̀нд̄ар смо, ѡна̀ја, пѡбјегли т̄амо на Ўсти-прачу.
- ѡпанак ѡпанка м ○ . - Ко да к̄иша п̄ада?! О̀панци ће б̄ити п̄уни па нам је за̀ув̄ар.
- ѡп̄ена / ѡп̄ета'опет` . - Али, ѡно ѡп̄ена з̄имнѡ дѡба . - О̀нд̄ар ѡп̄ета ѹ̀ њиву.
- ѡплаза ж'дио бразде који је неузоран (кад плуг искочи из бразде)` . - Он ми н̄еће ѡрати, в̄азда ми ѡплаза ѡстави.
- ѡплиј̄евити ѡплијев̄им свр. 'очистити њиву од корова` . - Па изиђи гор̄ек̄ан н̄ешта склѡни, н̄ешта оплиј̄еви, ѡнд̄ар ѡп̄ета ѹ̀ њиву.
- ѡпорња̀ци -ак̄а м мн. 'везивно ткиво којим су цријева међусобно повезана (слично марамици), *mesenterium* . - Опорња̀ци су днѡ око цријева.
- ѡпрести -ѣд̄ем свр. 'обавити, завршити предење` . - С̄еди па пѡ тр̄и кѹ̀ђеље опр̄еди.
- ѡп̄ерати -ам свр. 'потјерати наоколо, тјерајући обићи` . - О̀п̄ер̄ај је ма̀ло.
- ѡпута ж'тања кожна врста којом се плету опанци` . - О̀пута је дѡбро ѹ̀чињена ѡвч̄а кѡжа, ѡсечена на кај̄асе и т̄име се пл̄етѹ̀ ѡпанци.
- ѡп̄ут̄ар -ара м'опанак од опуте` ; в. фашња̀к . - Нѡсили су се ѡпанци ф̄ашња̀ци, зв̄ан̄и опут̄ари.

ѡран ѡрна ѡрно ´расположен, вољан` . - Јеси ѡран да ч`ском изнесемо ѡнај навиљак испод смрѡка?

ѡрас м´орах` . - Скрѡај нам ѡраса.

осафунати се -ам се свр. ´јасо се узнојити` . - Види је што гунза, сва се осафунала.

ѡсве прил.´сасвим, посве` . - Бивало ѡсве ма̀лије плетивачица.

осѡкнути ѡсѡкнем свр. (кога)´очистити некоме нос од бала` . - Осѡкни то дијете, бо̀на!

~ **се´** обрисати, очистити нос од бала шмрчу̀ћи, исекнути се` . - Иди се осѡкни!

осипљивити -им свр.´добити сипњу; постати сипљив, астматичан ; в. сипња.

ѡска ж´ иглица на класу жита` . - Око нѡг зрна, око класа, биде она ѡска, ѡшљика она што бѡде.

ѡснова ж´ уздужне нити кроз које се проткива потка при ткању` . - Кроз нити је провучена ѡснова.

оснѡвати ѡснужем свр. 1. ´положити темеље, припремити подлогу, формирати, створити` . - Ја сам пѡчела, ѡсновала же ѡеш, сад ва̀ко слажи. 2. ´навити основу при ткању` . - Пѡко̀јна ма̀жа сам ѡснуже, а ти сѡдеш и ткеш онѡ пѡнаве, ираме, све сам.

ѡсока ж´ животињска мокраћа помијешана са ѡубретом` . - Ма̀ло мѡтикѡм искѡпај да мѡре на ѡсока ѡтицати.

остриѡи -жем свр.´ошишати, одсејити` . - Пѡшље нијесмо ни почишћали, већ ѡдма̀ острижеш скрѡз.

осурати ѡсурам свр. од сурати. - Имам три клѡвка сам што сам ѡно јуче осурала.

ѡсути (се) ѡспѡм (се) свр. 1. ´обасути (се)` . 2. ´расути (се), раставити (се), расплести (се) нешто што је било оплетено или уплетено` . - Обамеће се ирам да се не оспу шњу̀ре.

ѡтај ѡта ѡто замј.тај . - Шта би с отијем чѡеком?

ѡта̀ле прил´ одатле` . - Па ја сам ѡта̀ле.

отаросити -им свр.´завршити што, окончати` . - И та̀ко за јѡдну сѡдмицу јѡдну куну отаросѡ.

~ **се** 1. ´ослободити се , ријешити се (кога, чега)` . - Не мереш га се отаросити. 2. ´извршити нужду` . - Е што се отаросик фино.

отѡл"ти (се) ѡтелѡ (се) свр.´донијети на свијет теле (о крави)` . - Шибруља ми се отѡл"ла.

ѡтиѡи ѡдем свр. (рад. гл. прид. ѡт"шо / ошо -шла -шло) 1. ●. 2. ´нестати` . - Избјегнем јѡдан ѡбрук и бѡгами стомачина ѡде. 3. ´удати се` . - Па се , бѡк те, пробуба, вала̀ на̀пре од Вралчана̀ Миѡова старѡја ѡт"шла шћѡр за Рвата, ѡшла за Муслимана̀, ѡт"шла.

ѡтклѡ прил.´одакле, откуд` . - Ѣтклѡ ти је жѡна?

Ѡткос м' количина траве која се одсијече једним замахом косе; покошени ред који остаје иза једног косца̄ . - Тури флашу под Ѡткос да се не грије.

Ѡтлѣ прил.' одатлѣ - А Рајко нѣмā Ѡтлѣ мѣтар.

Ѡтомāн м' мекани лежај са узглављем без наслона` . - Йди, Милане, кажи Богдану да повучѣ Ѡтомāн и шпѠрет и ону ванглу лѣба што сам замијѣсила.

Ѡтпустити -ѣм свр. 1. ● 2.' попустити оно што је затегнуто, олабавити` . - И ја тѠ прѠдужим пѠсле гѠдѣнā нѠсити, а нѣкад и Ѡтпустѣм.

Ѡћ узв. за тјерање говеда; уп. оје.

Ѡфал`ти -ѣм свр.' измршавити, изнемоћи, ослабити` . - БѠга ми је Ѡфал`ла, нѣмā Ѡд нѣ нѣшта.

Ѡфрлѣ прил. 1.' слободно оцијењено, отприлике` . - ПѠшто ли је тѠ, нāкѠ Ѡфрлѣ? 2.' без тачног усмјеравања, одмјерања` . - Ако је дāлѣ, Ѡндар тѣ вакѠ Ѡфрлѣ бāциш ону чвāку по зѣмљи, а ако је блѣжѣ, вакѠ прāво, тѣ нанѣшанѣш и гāђаш ону шуду.

Ѡци м пл. т. 'православни празник посвећен очевима (прва недеља пред Божић)` . - Кāд су Ѡци?

Ѡцицати Ѡцицāм свр.' уништити пламеном по површини или по крајевима, врховима (остатке ситног перја након черупања, ситне длачице на плетеној одјећи, нити косе, длачице по тијелу и сл.)` . - Мбрāм мāло ву кѠкѠш Ѡцицати.

Ѡчимкати -āм свр.' одвојити месо од кости` . - Ѡчимкāј тѠ мѣсо да кѠја кѠшчица не Ѡстанѣ.

Ѡчин -а -о' очев (обично у успостављању сродничких односа: ~ сестра)` . - Јѣдну у Бабинама ймала, јѣдну у Врāпцима - Ѡчине сѣстре бѣле.

Ѡчињѣ -ā -ѣ' очни` . - Ѡчињѣг ми вѣда, не помāкла се Ѡдавле.

Ѡчу` Ѡчуа м' мајчин муж за ѣну дјѣцу из претходног брака` . - ВѠљела је Ѡчуа, јѣс бѠга ми.

Ѡцāк Ѡцāка м' димњак` . - СѣнѠт Ѡцāк чѣстили.

Ѡшивкати -āм свр.' поставити, уградити по спољашњим зидовима куће шивке (потом се омалтерише и окречи зид)` ; в. шивка.

Ѡшлѣ с зб. им. од оска, ошљика. - Нā неком жѣту вѣшѣ Ѡшлѣ, нā неком мāњѣ.

Ѡшљем приједл.' осим` . - Чѣтири, АњѠ, Ѡшљем од пѣмзијѣ кад сам свѣјету врāђала.

Ѡшљика ж в. оска. - Око нѠг зрāна, око клāса, бѣдѣ онā Ѡска, Ѡшљика онā што бѠдѣ.

Ѡшпурити се Ѡшпурѣ се свр.' ојагњити се у првој години живота (о овци, шиљѣжѣту)` . - Нѣколке ми се Ѡшпурѣле.

П

- пајсер** м'жељезна полуга повијена на једном крају на коме има и прорез и служи за вађење већих клинова, ексера из дрвета` . - Пајсером вадиш ја́чи клин кад не мереш клијештима.
- пала** ж'штап, шири на једном крају, којим се у игри одбацује лопта` . - Један ти набацује лопту, а ти, направљш, одвуд, пала се звала, направљш палицу, а гд̀ре је за̀тесана и широ̀ка.
- палаћинак** -нка м'палачинка` . - Испећу ној ђечини палаћинака и г̀они.
- палача** ж'старински кревет који се састоји од дугачких дасака, постављених на четири ноге` . - А он̀о др̀вен̀о за спа̀вање звала се палача.
- палица** ж 1. дужи комад очишћене гране који може служити у разне сврхе` .
2. в. пала.
- панџија** ж'кувана пшеница, претходно у цркви освештана и преливена вином, која се слађена узима на славама и неслађена на поменима умрлом (за четрдесетницу, полугодишњицу и годишњицу), панахија, кољиво` . - Је л - н̀о пр̀во ид̀е панџија или б̀уклија.
- панта** ж'(у кровној конструкцији) попречна греда која држи рогове` . - Панте су ти испод ро̀гов̀а.
- Пантелијевдан** м'Свети великомученик Пантелејмон - православни празник 9. 8.` . - У неђељу Пантелијевдан, о̀ћ̀е на Пиј̀сак да ид̀у.
- пантоле** ж пл. т. панталоне` . - Парала ју̀че ђешу на̀ке пантоле.
- пантолице** ж пл. т. дем. пантоле. - За̀вр̀атиш он̀е пантолице, љ̀зм̀еш он̀у т̀орбицу, он̀у љ̀прту и г̀урај.
- папа** ж'врста вунене чарапе која покрива стопало до чланка, глежња и навлачи се преко чарапа` . - Обујеш чарапе, шту̀цле, па̀пе и не б̀ој се з̀им̀е.
- папула** ж'јело од куваног и згњеченог пасуља или кромпира` . - Ђеко п̀длучи папулу, ја́ ј̀дк, м̀у̀чи ме жг̀аравица.
- парати** парам несвр, 1. рашивати, порити` . - Парала ју̀че ђешу на̀ке пантоле.
2. расијецати нечим оштрим` . - Кла̀ли п̀осек, па парај др̀б, пр̀ави пирјан, пр̀ави па̀че, ц̀ркли виш̀е.
- парити** -им несвр. 1. гријати паром, врелом водом ради лијечења`. 2. поливати врелом водом куваном с лугом, прати у цијећу` . - Парјеница је шу̀пље др̀во ђе а̀љине парш.
- парјеница** ж'издубено, шупље дрво или дрвени суд у коме се пари пр̀лаво рубље` ; в. парити (2).
- пармак** м'уска летва на огради, вертикално постављена, прикована на баскију` ; в. баскија.

- пѧс** пѧса (лок. пѧсу) 1. 'појас око струка или око нечега другог што се обухвата и стеже'. - Ымѧш дѳгѧ пѧс - ѳнѧ лѧнац што мѳже око плѧста стѧћѧ. 2. в. струк. - Јѧ бѧла вѧтка у пѧсу.
- пѧс** (ријетко у употреби и обично у ном.) ●. - Пѧс га јѳбѳ, кѧко се стѳмбало.
- пѧскѧ** прил. 'полагано, пасућѧ успут (о овцама)'. - Јѧвкѧ је кад не зѧстајѳ, кад нѧ идѳ пѧскѧ.
- пѧсти се пѧсѧ** се несвр. 'парити се (о кобили)'. - Пѧсѧ ми се кѳбила.
- патѧшпања** ж 'колач од брашна, шећера и јаја'. - Нѧправи нам бѧрем патѧшпању.
- патѳфна** ж 'врста лаке кућне обуће са гуменим (пластичним) ѳоном и горњим дијелом од дебљег платна (обично обућа за дјецу)'. - Нѧзѳј и патѳфне на тѧ приглавке.
- пѧче** -ета с'охлаћен и згуснут сок у пихтијастом стању од искуваног меса и костијѳ. - Прѧвили смо пѧче.
- пѧшче** -ета с'пѧс. - Чѧјѧ нѳ пѧшче?
- пѧсѧлук** м'пакост, злоћа, злоба. - Мѧни је дѳста ѳѳговѳг пѧсѧлука.
- пѧсѧ** -ѧ -ѧ 'који изазива непријатности, тешко подношљив; мрзак, подао, пакостѧ'. - Е, ѧјде јѳпѧ онѳј пѧсѳј кѳћѧ.
- пѧка** ж 'жељезни поклопац под којим се пече хљеб, кромпир и др. јела'. - Пѧка је мѧњѧ сѧч.
- пѧка** ж'дуг и узан комад меса без сланине и кости (осушен и припремљен за сушење). - Пѳслаће ти мѧјка и јѧну дѳбру пѧку, па замѧзи з друством.
- пѧкmez** м'слатка густа маса која се добија укувавањем воћа'. - Ош мѧло пѧкmezа?
- пѧксѧјѧн** м'прљав, нечист човјек. - Кѳ је нѧј пѧксѧјѧн?
- пѧксѧ** -а -о'прљав, нечист, неуредѧн. - Од нѧкѧ пѧксѧнѧ жѧнѧ нѧћу мрса ни за жѧву глѧву.
- пѧксѧнлук** м'прљавштина, нечистоћа. - Ёфтично ѳчисти, нѧ држи пѧксѧнлук ѳ кућѧ.
- пѧлѧнгаће** ж пл. т. 'широке гаће од грубог сукна до испод кољена'. - Пѧлѧнгаће су бѧле црнѧ бѳјѧ, ѳд вунѧ, рѧђено сѳ двѧ нѧта.
- пѧмзија** ж'пензија. - Ымѧ ли ѧбера за пѧмзију?
- пѧриља** ж'она која пере, праља. - Мѧ пѧриље прѧкљаче ѳ рѳке па на Рѧшетницу.
- пѧти се пѧњѧм** се несвр. 'пењати се'. - Кѳ ће се гѳре пѧти?
- пѧтља** ж'од узице, ужета, каиша и сл. начињена већа или мања очица за причвршћивање. - Ыспод врѧта ѧмајѳ пѧтље од кѧиша и тѳдѧ се провѳчѧ тѧј кѧиш и скѳпчѧ се да нѧ мере згѳлити тѧј јѳлѧр.
- Пѧтровдѧн** м'Свети апостоли Петар и Павле - православни празник 12. 7. . - Ђѧ ћеш за Пѧтровдѧн?
- пѧва** ж'пиво. - гћеш ли пѧву?

пиво с (обично у изразима: *ићи на пиво, бити на пиву*) *'ићи (бити) код некога за крсну славу* . - *Било је дџсти пивција код Шукā нā пиву.*

пивција м'гост на пиву ; в. пиво.

пијац м / **пијаца** ж'тржница . - *Одок на пијац.* - *Купила на пијаци.*

пијевац -вца м'пијетаџ . - *У пијевца им е воликџ ђбер.*

пилāv -āва м'крупнији резанци исјечени шире од гужвица` ; в.гужвица . - *Пџјела тањџр пилāва и кришчицу пџкмеца.*

пилџта ж / **пилџвина** ж'струготина од дрвета` . - *Рџзали дрва па јā скуплāј пилџту.* - *По пуну цаку пилџвинџ нāбије у бубњару.*

пџрга ж'пиргава, шарена кокош . - *И пџрга је прџнијела.*

пџргав -а -о'који је покривен пјегама разне боје, шарен` . - *Имала сам фин прслук, сāv пџргав.*

пџрјан м'јело од упржених изнутрица, дроба` . - *Клāли пџсек, па пāрāј дрџб, прāви пџрјан.*

пјан -а -о'пијан` . - *Да је мџј сын жив, па нџка ми га и пјāна, нџка ми га и сāна, нџка и гāлāмџ, па свџ.*

пјанати пјанāм несвр.'опијати се` . - *Јџбџм ти пјāне, куд гџђ пџђи, свџ пјāнајџ.*

пјāно м'пијаница ; в. пјанати.

пјџе / **пјџшџ** / **пјџшицџ** / **пјџшкџ** прил.'идући ногама` . - *А џна вџсџлница пјџџ пџшла вāм нāма.* - *Нāтамџн да ће пјџшџ дџлазити.* - *Шџпавџ, стāр, испод Крајџвā дџшџ, пјџшице, да му стџгнџ на нџгово џс-пџ-џс.* - *Прџвџжџм дијџте, пџдвџжџм дијџте и свџ пјџшкџ.*

плāндџвати -ујем несвр.'почивати у хладу кад јāко угрије сунце (о стоци)` . - *Док џвце плāндујџ, јā оплџти пџ приглавка.*

плāнџнка ж'жена која у сеоској зајџдници води домањинство (спрема храну), домањница` . - *Ўндā плāнџнке мāло приштџдџ за ступџ; мрсна ~'домањница која спрема мрсну храну` ; посна~'домањница која спрема посну храну` .* - *Била је пџснā и мрснā плāнџнка.*

плāо прил.'веома, јāко, много, пуно, плахо` . - *Плāо је бџлесан.*

плāс плāста м (мн. плāстови, ген. плāстā; зб. мн. плāшће)'већа или мања количина сијена у облику купџ . - *Нā онџ плāс нџ стависмо ујџе.*

плāта ж'горња плоча на штџдњаку` . - *Испржџ нам цџгерицџ на плāти.*

плачипилāv -āва м'част, гџзба поводом удаје дјевојкџ . - *Плачипилāv - што се сād кāжџ йспрањāј кад се цџра удаје.*

плџк плџка м'лим; четвртаста тепсија од лима` . - *Ўзми кџмāд плџка па зачџпи.*

плџкати се -āм се несвр.'уплитати се, мијџшати се у нешто самовџљно, непозван улазити у нечије послове` . - *Нџ плџкāј се ће ти није мјџсто.*

плџмџњача ж'пламењача` . - *Ўбила нам плџмџњача крџмпџр.*

плџнатџ -ā -џ лимени` . - *Били свџ плџнатџ тањџри.*

- плѣсмо** с'дио ограде од коца до коца, направљен прикивањем пармака на двије хоризонтално и паралелно постављене ба̀скијѐ ; в. баскија.
- плѣтенка** ж'већа боца оплетена прућем` . - Ўзѐли плѣтенку ра̀кијѐ, плѣску ра̀кијѐ.
- плѣтивача** ж'ткана торба за плетиво`. Плетиваче се тка̀ле, љметало се кад се ша̀ра.
- плѣтивачица** ж дем. плетивача. - Бивало ђсве ма̀лије плѣтивачи́ца.
- плѣтиво** с'конци добијени предењем вунѐ . - Било дђста вунѐ, зймѹс прѐла, па са̀д плѣтива колко ти бђг ђће.
- плисирати** плийси́ра̄м (не)свр. 'уши(ва)ти, (на)правити паралелне наборе у тканини . - Плийси́раш ђнѐ сѹкње сђбђм да су плийси́рке.
- плийсирка** ж'плисирана сукња ; в. плисирати.
- плѣска** ж'округла плѣсната посуда за ношење ракије, украшена дуборезом, у разним бојама (носи се за свечане прилике) . - Ўзѐли плѣску ра̀кијѐ.
- плѣва** ж'љушчица, кошуљица житног зрња (која при вршидби отпада) . - Ђстанѐ ти са̀мо жито и плѣва.
- плѹца** ж'судић у који се плѹје . - Ба̀ба, принѐси ми плѹцу!
- поа̀сити се** пђа̀сѹм се свр. 'постати надмен, охол` . - Ка̀ном ђна гла̀внѐ па се поа̀сила.
- пђа̀јати** пђба̀ја несвр. 'пуштати боју из себе (о тканини, одјећи) . - Ту ма̀јицу ба̀шка опѐри, ђна пђба̀ја.
- пђба̀цити** -ѹм / **пђба̀цити** пђба̀цӣм свр. а. 'прекинути трудноћу када плод још није способан за живото` . - И ђндђр сам се бђјала да не пђба̀цӣм Милана, била трудна њѹме. б. (пометину) 'избацити из себе постељицу, кошуљицу након раћања младунчета (о крави, овци, кози) . - Не да̀ји јђј ништа док не пђба̀цӣ пђметину.
- пђбр̀чити** пђбр̀чӣм свр. 'срушити се, пасти на земљу ударивши предњом страном тијела, лицем` . - Па пђбр̀чӣ, са̀в кр̀вав ђста.
- пђваздђн** / **по ва̀з дѹги да̀н** / **по ва̀з дуги да̀н** прил. цијелога дана, непрестано` . - Пђваздђн се ра̀ди, шта` ћеш. - По ва̀з дѹги да̀н зна̀ла сам да сѹчѐм кад је ка̀кав сђбет. - По ва̀з дуги да̀н ђда̀ по сѐлу.
- пђвлака** ж'мастан слој који се скида са површине некуваног млијека, павлака` . - Пђмазаћу ти пђвлакѐ па грѐдом јѐди.
- пђвор** м'кичма, хрптеница и дио око ње (код животиња) . - По пђвору глѐда̀ј је л дебѐло.
- пђврђз** м'покретна, полукружна дршка на канти, бакрачу, торбици и сл.` . - Пђврђз је рѹчка на ка̀нти ка̀кој.
- пђвр̀ш** ж'сијено које се ставља на врх стога правећи куполу да не би закишњавало` . - Нѐмђј свѐ стр̀пати, ђстави и за пђвр̀ши.
- повр̀шивати** повр̀шујем несвр. 'стављати површ на стог сијена` ; в. површ. - Мђра̀мо повр̀шивати сѹтра.

- површити** пòвршӣм свр. од површивати. - Дòл̄ам смо површили сијена.
- пòгача** ж' бесквасни хлѐб` . - Јòј, па òн̄ај мл̄ӣнар кад нам ск̄ӯв̄а шèничну пòгачу, тò је слатко ко йшта.
- пòдалеко / пòдалèко** прил. 'прилично далеко` .
- [пòдати]** -ам свр. (обично у императиву) дати . - Пòд̄ај с̄инги мало с̄ијена.
- пòдвеза** ж' плетена врпца којом се подвезују чарапе под кољеном` . - Пòдвезе се плèт̄у на јèну йглу.
- пòдина** ж' доњи дио стога сијена` . - Јòј, з̄акисн̄у ми пòдина.
- пòдрљати** пòдрљ̄ам свр. од дрљати. - Òнд̄а дрљачòм ф̄ино пòдрљ̄аш.
- пòдрум** м а. 'просторија испод приземља зграде која служи као остава` . - Òтвор̄и к̄апак и уће у пòдрум. б. 'приземље зграде прављене на косини, на страни` . - Ст̄анов̄али кòд н̄ас у пòдруму.
- пòздер** м' отпадак од лана и конопље након ступања` ; в. ступати. - Јèно л̄уп̄а нòгама, ст̄ӯп̄а, др̄ӯгò др̄жи он̄у р̄учицу - пòвл̄ач̄и, йзвл̄ач̄и, òкрèћè, док он̄и пòздер с̄ав се сл̄уп̄а и онò се òдвој̄и вл̄а̀кно.
- поистилá(х)у** прил. 'полако, смирено` - Нè вол̄им с̄рклет, ј̄а свè р̄ад̄им поистил̄аху.
- пока̀сти** пòкаж̄ем (рад. гл. прид. пòк̄азò, пòк̄азла, пòк̄азло) 'показати` . - Ј̄а һу в̄ама пòка̀сти.
- пòкиселити / пòкѝселити** -й̄м свр. 1. 'потопити нешто у течност` . - Пòкиселик òнè пòњаве и ир̄аме. 2. 'ставити да ускисне (често додајући сирћетну киселину)` . - Пòкиселик мало кр̄аставӣц̄а.
- пòкувати** -ам свр. 'кувајући спремити, кувати све редом` . - Òна је свè гòре пòкувала, а т̄и с̄ам н̄аправи һèшке.
- пòлазник** м' онај који први дође коме на Божић у кућу` . - Је л̄ ти б̄ио пòлазник?
- изр. **превòдити / през̄ивати пòлазника** 'обичај да се у част полазника прави славље на Мали Божић, када се полазник и дарује` . - Ò Малòм Бòжићу прèвод̄иш пòлазника, пр̄авò весèље б̄иднè.
- пòлица** ж 1. 2. 'дрвени дио на предњем и задњем крају запрежних кола преко којег се поставља под и ступци` . - Укоп̄а се на т̄у пòлицу, прòб̄ушè се р̄упе, н̄аправ̄иш ст̄упце малè...
- пòлог** м' јаје које се полаже, оставља на гнијезду да би кокоши носиле на том мјесту` . - Јòпе нèшта пòлог òднијело.
- пòлучити** -й̄м свр. 'посути исцецканим бијелим луком` . - Ђèко пòлуч̄и п̄апулу, ј̄а јòк, м̄ӯч̄и ме жг̄аравица.
- пољев̄ачина** ж' обичај на свадбама да се млади даје новац јавно и да се свака појединачна сума извикује` . - Нијèсмо пољев̄ачинè н̄икакè пр̄авили.
- пољутити се** пòљут̄им се свр. 'наљутити се један на другог; посвађати се` . - Ма зар су см̄èле се пољутити, ма к̄ак̄и.

- помáљати (се)** пòмáљам (се) несвр. и уч. од помолити (се). - Ти виш мèни на врата се не пòмáљај!
- поматујити** -àтүјим свр. 'постати сенилан, бити ослабљене психичке способности услед старости'. - И не поматујио кòдје су му гòдине.
- пòмашћа** ж 'прокувана вода или млијеко у које је стављено масти или кајмака за преливање испечене пите, кукурузне пуре и сл.'. - И кад йспечеш зàлијеш дòбрòм пòмашћòм з дòста кајмака.
- помéсти** -étèm свр. 'омéсти; погријешити, пореметити'. - Ја вò мèшчин помéток.
- пòметина** ж 'постелица коју женка неких животиња избацује из себе после рађања младунчета'. - Не даји јој нйшта док не пòбáци пòметину.
- пòмислити се** -йм се свр. 'помислити'. - Јòј, кад се пòмислím, ма дòбро сам и жíва.
- помòлити** пòмолím свр. 'показати, истурити иза неког заклона'. - Сàм нòгу пòмолí, а пàљба пòчè.
~ **се** 'показати се, појавити се пред очима'. - Ја кад је тò òзгò се помòлило.
- помрачívати се** -ачује се несвр. 'смркавати се, падати мрак'. - Вèћ се пòчè помрачívати.
- пòњава** ж 'дебљи грубо откан вунени покривач, простирка'. - Пòњаве су дòсти дебèле, ткàне ко и ирáми, али нйје йстò ткàње, ал èто пòкрívаш се с тйјем.
- пòпара** ж 'јело од старог хљеба, попареног и замашћеног'; в. попарити. - Прàвила се ражлèвуша, пòпара, цйцвара, èто.
- пòпарити** -йм свр. 'прелити нешто врелом водом'. - Ја сам прèкрупу пòпарила, тй им сàмо үлйј.
- пòпурити** -йм свр. од пурити. - Донèси ми шйш да пòпурím кàву.
- порамèница** ж 'дио ама који се налази коњу на врату'. - А вàмо йстò дò врàта зòвè се порамèница на томè áму.
- пòрушити се** -йм се свр. 'обући црнину због жалости за умрлим'. - Је ли јој се зàовична пòрушила?
- пòс** пòста м (обично у мн. пòсти, пòстà) ●. - Жèне туре мàндру уз пòсте.
изр. **чàснй пòсти** 'пост пред Васкрс'. - Сèдам нèдèља пòстà чàсније свè прèпòсти.
- пòсати** пòсèm свр. од сати. - И пòсала јàњàд.
- пòсвадити се** -йм се свр. од свадити се. - Не прйчајү, пòсвадиле су се.
- пòсле / пòслье** прил. 'послије'. - Тò прòдүжím пòсле гòдйнà нòсити. - Òндàр пòслье, дòђе јòпèн.
- пòсна плàнйнка** 'домаћица која спрема посну храну'; уш. мрсна планинка и планинка. - Бйла је пòснà и мрснà плàнйнка.
- пòсòнути** пòсòнèm свр. дем. од посолити. - Пòсòнидèр вò!

- потаванити** -им свр. 1. поставити таван, пòд тавана̀ . - Фїно смо потаванили.
2. посути нечим сипким, зрнастим (нпр. брашном), само толико да се створи танак слој посутог̀ . - Бери жарѣ и с̄мо по јено малò лонче брашна кокурузна потавани да òстанѣ кòра он̄а.
- потйрача** ж' крпа за брисање под̄а . - Потйрачу у шаке и трљај!
- пòтка** ж' попречне нити које се при ткању уткивају у основу̀ . - Брдом збијаш пòтку.
- пòткривица** ж' предмет под којим је сакривен прстен у игри прстен̄ ; в. прстен (2). - Пòткривица је кад йграш прстена, ка̀ка чарапа или па̀па пòт шта си ст̄авијò пр̄стен̄.
- пòткувати** -ам свр. 'подмијесити, замијесити тијесто̀ . - Мбрам̄ лѣб да пòткув̄ам.
- пòтгле** прил. 'послијѣ̀ . - Пòтгле се й см̄ир̄и.
- потрпуша** ж' пита од дебљих кора испечених на загријаној плочи шпорета, а затим потрпаних у тепсију стављајући између сваке надјев од сира, кајмака, млијека и јаја̀ . - Печѣм кòре за потрпушѣ̀.
- пòћелица** ж' омања женска капа од платна на којој су причвршћени дукатѝ . - Истом згүли ону̀ пòћелицу и зафрља̀чѝ је.
- пòчїс** пòчїсти ж' острижена вуна с трбуха, репа и ногу оваца̀ . - Тури неђѐ ту̀ пòчїс нек је на мѣти.
- почишћати** пòчишћ̄ам несвр. 'стрићи почист̀ ; в. почис. - Пòшље нијесмо ни почишћали, већ òдм̄а острижеш скрòз.
- пòшље** прил. 'послијѣ̀ . - Пòшље дòшла, не знам дòколко.
- пòсек** м' свиња, говече, брав који се кољу за зиму и месо од њих̀ . - Ёто, и пòсек смо кл̄али и кр̄ава нам била до, до зимус̀.
- пр̄авò** прил. 1. 'веома, у великој мјерѝ . - И мени тò бидѣ̀ тешко пр̄авò. 2. 'како треба, како је ред да будѐ . - Бòгами су се пр̄авò спрѣмили, свѣг̄а уздурисали и пр̄авò нас дòчекали.
- пр̄авò** прил. 1. а. 'усправно̀ . - Не гури се, пр̄авò ст̄ани! б. 'директно̀ . - Ј̄а уђи, òна пр̄авò мени лети. 2. 'истинито, тачно̀ . - Пр̄авò к̄ажеш̀.
- пр̄авкѣ** прил. в. право (1. а). - Пр̄авкѣ̀ тò ст̄аљај!
- пр̄акљача** ж' дрвена лопатица којом се удара, лупа по рубљу при прању̀ . - Мй п̄ериље пр̄акљачѐ у̀ р̄уке па на Решетницу̀.
- прамбаба** ж' прабаба̀ . - И пр̄амбаба је пòстала.
- прамѣнка** ж' раса овце грубе, оштре вуне која виси у праменовима̀ . - Йм̄ам дòсти пр̄амѣнк̄и, а с̄ам нѐколке р̄уде.
- пранѣд** м' прадјед̀ . - Мòј пранѣд, С̄имо Вукашиновић̀, дòшò из Дробња̀ка̀ и пò њему смо С̄имићѝ.
- пр̄апорац** -рца м (обично у мн.) 'звонце које се ставља на главу коња и служи као укра̀с . - Пр̄апорци су звонца̀д на коњима̀, па биде ко̀ у̀кра̀с.
- прасац** -сца м' мушко прасѣ̀ . - Пòтгле смо и пр̄асца окрѣталѝ.

пра́се пра́сета с (супл. мн. пра́сад) ●.

пра́шка ж 1. 'дјелић, честица прашине`. - Ма ниће ни пра́шкѣ нѣма, ко апотека. 2. 'врло мала количина чега`. - Ни́смо ймали пра́шкѣ бра́шна, а сла́вймо.

пр̀дало с' (осушена) опна од мокраћног мјехура код животиња`. - Пр̀дало је онај мјѣур што йма́ ће се ск̀упља́ м̀краћа.

пр̀дибаба ж 'врста инсекта тврдокрилца који при лету испушта карактеристичан звук, а обично се скупљају предвече`.

пр̀дизвѣк м' назив одмила за малу дјецу`. - Еј, пр̀дизвѣк, ђди ма́јо с̀дјој ба́ки!

пр̀вид`ти -йм / **пр̀виђети** -видйм свр. 'прегледати, провјерити`. - Она не зна́ к̀лко кок̀ши н̀си, а ја да и* ст̀тину йма́м, ја би сва́кү пр̀вид`ла ў којој йма́, ў којој нѣма́ и зна́ла би к̀лко ми не носй но́де и ће́ ко́ја н̀си.

пр̀вйт ж в. гужва (2). - Д̀несу́ ру́та, ма́ло оно́ запарѣ, засу́чу́ и плетѣш око ко́ца и у ту́ пр̀вйт ђнда́ увла́чиш вр̀лике.

пр̀врата ж'врста колача у облику тањих лепиња од тијеста које се премазује салом и пржи у тави на врелој масти`. - Увршан тањйр пр̀врата́ направила.

пр̀гнути пр̀гнѣм свр. 'одлучно се прихватити, латити чега; уложити сву снагу у извршење чега`. - И с̀д ва́ља да пр̀гнѣ́ и да йма́, и да ра́ди, и да п̀сије.

пр̀деверати -ам свр. од деверати. - А ја ћу свѣ пр̀деверати, тр̀пити и не́ћу да б̀дѣм бјегу́ница.

пр̀дње ма́касе 'рашљасти дио у предњем трапу кола`; уп. задње макасе и макасе. - А ва́м су ти пр̀дње ма́касе.

пр̀ђа ж'ланени конци распоређени по дужини и састављени упредањем`. - Пр̀ђа је од ћетена.

пр̀звати -зовѣм свр. 'позвати сусједа у неформалну посјету (у смислу навратити, свратити и сл.); али *позвати* на славу, свадбу и сл.`. - Ра́тйнка ме пр̀зва на ка́ву.

пр̀зйвати пр̀зйва́м 1. несвр. и уч. од презвати. - Презйвала сам га, б̀гами, ви́ше пу́та. 2. 'прозивати`. - Док ч̀јем ће пр̀зйва́, ја била на ре́ду.

~ се 1. ●. 2. уз. повр. од презвати (1). - Презйвале се на пу́ру пѣтком.

пр̀кадити пр̀кадй́м свр. 'освештати и окадити прекадњу у цркви`; в. прекадња.

пр̀кадња ж'пшеница или комад хљеба који се носе у цркву да буду освештани, окађени, преливени вином; освештана пшеница (и кувана) или освештан хљеб који се узимају на славама и поменима умрломе, панахија`. - Понѣси и пр̀кадњу ўспу́т па прека́ди.

пр̀клани прил. претпрошле године`. - Пр̀клани сам била.

пр̀клањскй -а -ѳ који је био претпрошле године`. - Пр̀клањско́ јање било.

прéло с´вечерњи скуп младих на селу, на коме се уз послове домаће радиности пјева и разговара`. - Па, иди на прéла, сèди, плèти, прéди, па запјевāш, па свāшта.

прèм везн.´иако, мада, премда; и поред тога што`. - Ниси смйо у кућу док мèит не изййе, прèм ти мајка, прèм ти отац, прèм ти сèстра.

премести -èтèм свр.´умијешати, уметнути`. - Па сām мāло оногā скрòба премèти и онū жāру.

Предбражендāн м / **Предбраженије** с´Преображење Господње - православни празник 19. 8`. - Ждријèбила се о Предбражендāну три године за рèдом. - Одо прислужити, сўтра је Предбраженије.

преплèсти -èтèм свр.´испрекрштати, изукрштати чимè`. - Оне су чèсте а преплетèне.

прèплет м´један од унакрсно, попречно постављених каиша на опанцима`. - Имале су врнчанице пò три чèтри прèплета.

прèпòстити прèпòстим свр.´провести цијели пост постèћи`. - Сèдам нèдèљā пòстā чāсније свè прèпòсти.

прèпòчèти прèпòчнèм свр.´почети неки ручни рад имајући узорак пред собом`. - Даћеш ми нāј цèмпер да прèпòчнèм.

прèсти прèдèм несвр.´повлачећи и усукујући вуну прстима правити нити`. - Па, иди на прéла, сèди, плèти, прéди, па запјевāш па свāшта.

претвòрити претвòрйм свр. 1. ●. 2.´извршити што је наређено или савјетованò. - Нèће да претвòрй, кòји је тò инāјет.

прзнити прзнйм несвр.´прљати, правити нечистоћу и неред`. - Не прзни, вйће ли тй да јā мèток.

прйглавак -вка м а.´стопало чарапе`. - Док òвце плāндују, јā оплèти пò прйглавка. б. в. папа. - Òднијела сām јене чарапе и јене прйглавке.

прйзирати -èм несвр.´причињавати се некоме да нешто види што није у стварности (утвару, приказу), привићати се некоме`. - Стāлно прйзирè, мóраћу га вòдити да сāлевā стрāву.

прйја ж´мајка (и остала женска родбина) једног супружника према родбини другог супружника`. - Бйла ми је прйја Обрèнија.

прйјатељ м 1. ●. 2.´отац (и остала мушка родбина) једног супружника према родбини другог супружника`. - Знām да је зèт прйјатеља Богдāна.

прйјатељити се -йм се несвр. 1. ●. 2.´постајати с неким родбина удајом одн. женидбом неког члана породице`; в. прйјатељ (2), прйја. - Òћемо ли се мй, Бòриша, прйјатељити?

прйјати прйјām несвр.´називати женску особу пријом`. - Штò је тò прйјāш ? ~ се уз. повр. - Кāном се прйјājу.

прйјесек м´преградак, сандук за жито, прйјесјек`. - Бйли òнй прйјесèци, испреграћивāно од даскй у амбāру - у нйг сручујеш òнè цāкове.

прйка м хип. прйјатељ (2). - Ђè си прйка!

- приказивати се** приказујем се несвр. 'правити себе смијешним, говорити или чинити глупости'. - Љуџки се обуџи, не приказуј се!
- прикид^дсати** -шѣм свр. 'почети упорно наговарати, убјеђивати, молити некога да нешто чини, закупити некога ријечима или молбама'. - Ама стани ма̀ло, шта си прикид^дсала!
- прико** м хип. пријатељ (2). - Како ми је, бо̀на, прико?
- прими́рити** примі́рим свр. 'смирити се'. - Сѣди вој и прими́ри!
- принијетити** прінијетім свр. 'примијетити'. - Прінијетім да йма̀ нека̀ бајта и дй̄м.
- прйнова** ж 'новорођено дијете'. - Йма̀ ли то̀ прйновѣ, у добри́ час?
- прйпѣти** прйпнѣм свр. 'привезати за нешто говече, коња или козу на паши'. - Прйпни је до̀ли ниже шипурка.
- прйпињати** -ѣм несвр. и уч. од припети. - Прйпон ти је, ко да не знаш, он̄о кад прйпињеш кра̀ве на јѣно мјесто да па̀су.
- прйпон** м 'уже којим се припиње стока на паши'; в. припињати.
- прйсан** [ген. ?] м 'наредба у сну коју треба извршити'. - Ймала прйсан, па му так̄о нађела йме.
- прислуживати** -у́жујем несвр. 1. несвр. и уч. од прислужити. 2. 'светковати славу поред главне славе'. - Они прислужују̀ Савиндан.
- прислужити** прислужім свр. 'запалити кандило и свијећу пред иконом или свијећу на гробу'. - Одо прислужити, сѹтра је Предбраженије.
- присма́кати** прісмачѣм несвр. 'јести нешто уз више хљеба, умачући хљеб у јело'. - Свѣ прісмачу̀ онога̀ љѣба и онѣ ма̀ндрѣ.
- присмòчити** прісмочім свр. од присмакати. - Присмòчи, нѣма̀ више.
- прйставити** -йм свр. 'ставити на ватру да се кува'. - Прйставила гра̀а рúчку.
- прйтка** ж 'мотка, комад дрвета уз који се пење боранија, грашак, пасуљ'. - Ро̀са с на̀ком прйткòм за̀јми га и он до̀ле пòбжеже.
- притужити** притужім свр. 1. в. прикидисати. - А она притужила, ђè-е, па ђè-е. 2. (коме) 'имати потребу за вршењем нужде'. - Мѣни кад притужй̄, ја̀ не мо̀гу мину̀тѣ чѣкати.
- притужити** притужім свр. 'притиснути, пригњечити'. - Онда̀ то̀ притужй̄ш до̀бро.
- прйуза** ж 'конопац, уже; комад конопаца, ужета'. - О шта је ва̀ прйуза?
- прйузица** ж дем. приуза. - Да̀јдѣр ми ка̀кѣ прйузицѣ!
- прогоњати** прòгòњам свр. 'тјерајући присилити кога да се креће у различитим правцима'. - Онда̀ трѣба̀ на̀туцати с прутй̄ном и ма̀ло прогоњати да та̀ кр̀в одй̄ѣ.
- прòждријети** прòждрѣм свр. 'појести, прогутати, заложити'. - Прòждри, бòлан, пр̀во̀ нѣшта, нѣмòј наштѣсрце да пй̄јеш ка̀ву.
- прòзукнути** -нѣ свр. 'покварити се дјеловањем врења, прокиснути'. - О̀во̀ млијѣко прòзукло.

- прòкинути** -нѐм свр. 'пробити, провалити нешто направивши отвор, рупу'. - Пази да не прòкинѐш!
 ~ **се**'провалити се, пробити се'. - Чуваш цигерицу да се онај жуч, звани, не прòкинѐ.
- Прòкоп** м'Свети великомученик Прокопије - православни празник 21. 7.'. - На Прòкоп ни муслимани нè радѐ.
- прòнијети** прòнесѐм свр. 1. ●. 2.'почети носити јаја (о кокоши). - Нису још свѐ прòнијеле.
- прòносак** -ска м'прво јаје које снесе кокош (обично мало). - Прòносак зна бити е вољшнѐ.
- прòсијек** м'двокрака алатка чији је један крак у облику длијета, а други у облику сјекирице и служи за дубење дрвета. - Прòсијек је ма̀ло скучен и ђељаш кад ðнеш кòрито.
- прòсѹти прòспѐм** свр. 1. ●. 2.'расплести дио нечега оплетеног (због грешке у плетењу); уп. осурати. - Мòрам пò чарапѐ прòсѹти, погријѐшила сам.
- прòцијеп** м'руда у воловским колима која је у дијелу до кола рачваста. - Прòцијеп је руда из једнòг дијѐла.
- пр̀па** ж'уситњено овчије ђубре. - Пр̀па је ðнò ðвчѐ ђубре ситнò.
- пр̀си** пр̀сѐ ж пл. т. 1.'предњи дио тијела од врата до трбуха. - Кад чѹ, пòчѐ се згађати ѹ пр̀си. 2. в. груди. - На̀дошло ми млијѐко па ми се упалише, да ѡзвѐнѐш, пр̀си.
- пр̀слук** м'горњи дио мушке или женске одјеће од вуне, без рукава. - Їмала сам ф̀ин пр̀слук.
- пр̀сница** ж'дојка, сиса. - За̀болѐ је пр̀сница и ѐт.
- пр̀ сѐка** / **пр̀с ðј** / **пр̀с ðѐа** узв. за дозивање оваца. - Пр̀ сѐка, ðј! Òд, ðвце мòје, ðд!
- пр̀стѐн** -ена м 1. ●. 2.'врста игре у којој се прстен сакрива и тражи. - Пòткривица је, кад ѡграш пр̀стена, ка̀ка чарапа или па̀па пòт шта си ст̀авијò пр̀стѐн.
- пр̀тен** -а -о'ланен, конопљан. - Їм̀а кѐс - тò је пр̀тено, на̀ложено стòјѐ на в̀рагу.
- пр̀тина** ж'угажен пут у снијегу. - Ниђе се пр̀тина нè видѐ.
- пр̀т пр̀та** м'танка, гипка шиба очишћена од лишћа. - Дòнесѹ пр̀та лѐскова.
- пр̀тић** м (инстр. пр̀тићом) дем. прут. - Òнд̀а трѐба на̀туцати с пр̀тићом...
- пр̀чити се** -ѡм се несвр. 1.'скупљати се; грчити се, склупчавати се; в. прчо.
- пр̀чо** м'накисео и помало горак ситни сир од којег се скупљају уста и тешко се гута. - Уста ти се пр̀чѐ колко је ðн л̀ут - ðнај пр̀чо.
- п̀уза** ж'дио на коњским колима постављен испод руде да руда не би пала. - П̀уза др̀жѐ руду да нè пад̀а зѐмљи.

пўлька ж' веће дугме (често пресвучено тканином) . - Пўлке се пришивају на цѐмпер.

пўнац пўнца м' женин отац, таст` . - Јѐси ли ишѐ пўнцу?

пўница ж 1. 'женина мајка` . - Тѐ је Милѐнина мајка, Мўњова пўница. 2. 'шурина жена` . - Шўра, ђѐ ми је пўница? **стър̄а** ~' пуница (1) . - Пўница ми стър̄а у бѐлници; **млад̄а** ~' пуница (2) . - Бѐга вїјека је бїло да се зѐт и млад̄а пўница зафркавају.

пўра ж' јело од куваног кукурузног брашна или од куваног пшеничног брашна и кромпира` . - Ја тўр"ла пўру кукўр'знў.

пўрити -їм несвр. 'пржити (обично кафу)` . - И ја ўзимам пржену каву, не мѐгу да пўрим.

пўц узвик за хушкање пса на некога. - Пўц га!

пўце -ета с в. дрикер.

пўшница ж' мјесто ограђено, озидано камењем са отвором за ложење ватре, покривено дрвима на која се ставља размекшан лан или конопља да се запаре, угрију прије ступања` . - Ђнда се намјестї пўшница - ѡзїд̄а се ѡколо ѡд камена, да вїѐтар ватру не иѡгони, ѡдвуд се ѡставї рўпа ђе се лѡжї, ко врата м̄ло шїрѐ, а ѡзгѐ ўдарїш дрвѐта.

Р

радаћї -а -ѐ који служи за рад, радни, теглећї . - Е, кѐња радаћѐг пѡт колима кѡга држїш, кѡњ мѡра имати на сѐби првѡ јўлар, ѡглавину...

ради приједл. 'за исказивање узрока, због` . - И ѡни, с̄ам мѡкар чаршаф дѡктори завијају ради ѡније ребар̄а што су ми слѡмљена.

рађѐ прил. 'радије, комп. од радо` . - Она ће рађѐ гла̀на бїти, нѐг да шт̄а спрѐм̄а.

рајжањ рајжња м **●** . - Нанѐси нам оније ђѐпаниц̄а за рајжња.

рајљевати -ам несвр. (млијeko)' разлијевати, излијевати у више судова` . - Млијeko се рајљевало у к̄рлице.

рајљѐвуша ж' јело од житког тијеста (са јајима или без њих) изливеног и испеченог у тепсији, а затим преливеног помашњом`; в. помашња. - Пр̄авила се рајљѐвуша, пѡпара, цїцвара, ѐто.

развијав̄аћї -а -ѐ који служи за развијавање, којим се развијава: ~ лопата` . - Ђнд̄ар им̄а он̄а лопата развијав̄аћ̄а што се ш њѡм развијава.

развр̄атити (се) развр̄атїм (се) свр. 'широко се отворити, разврнути` . - Тѐнцера је дѡље сведѐна, а гѡре развр̄ањена - ко бакр̄ач ѡбрнўто и л̄акшѐ.

разѡпутити -їм свр. 'разјаснити, протумачити` . - Дѐла тї тѡ мѐни разѡпути.

р̄ам м (лок. р̄аму)' оквир` . - Ђѐрђѐф је р̄ам за вѐз - з̄атѐгнѐ се и прѐко се н̄атичѐ.

- ра́мфла** ж'украшени, извезени обруб, ивица, опшав` . - Плетѐно је са рѝзним ра́мфлама по врѹ.
- ра́нити** ра́ним несвр.'хранити` . - Ја̀ во́лим сви́јету њи́ве о́не трије́бити ка́мѐн, па љу ра́нити ђѐцу.
- ра̑њеник** м 1. ●. 2.'лист младе хајдучке траве (који се истуцан и измијешан са свјежом павлаком привија на посјекотине)` . - Са̀мо ра̑њеника прѝвиј.
- раскѝнтати** -ам свр.'рашчистити, распремити, размјестити ствари` . - Ја̀ о́нѝ ра̀сконтѝла и ѝндѝра ѝзи́ђѐм.
- раскра́вити** раскра́вим свр.'одмрзнути, отопити` . - Ти́ са̀мо раскра́ви ме́со...
~ се́ растопити се; згријати се` . - Ту́ј се́ди, ма̀ло се раскра́ви.
- ра̀спрсница** ж'болест на папцима код папкара, шап` . - Ме́шчин да је се́дла ра̀спрсницу дѝбила.
- ра̀стру́гати** ра̀стру́жѐм свр.'стружући рашчистити` . - На̀правѝ се прѝје гу́вно - ра̀стру́жѐ се је́дан ве́ћи кру́г.
- ра̀т рѝта** м / **ра̀то** с ●. - Чѝтаво ра̀то је пома́гала војсци.
- ре́да** ж'тренутак када треба неко нешто да ради, ред` . - Са̀де́на је ре́да на́ тебе.
- ре́дара** ж'мјесто гдје се реди вуна, вуновлачара` ; в. редити.
- ре́дити** ре́дим несвр. (вуну)'развласавати на нити, чешљати, гребенати` . - Осамдѝсет мо́беница̀ - ни́је би́ло ре́дарѝ ко са̀д, него́ ре́ди ву́ну, че́шља́ј.
- ре́душа** ж'врста печурке, *Tricholoma gambosum`* . - По п̀уне ке́се ре́душа̀ донѝси - ко́ кад зна́ ђѝ су ре́душа̀нци.
- ре́душа̀к** м'мјесто на којем расту редуше` ; в. редуша.
- ре́за** ж'гвоздена направа за затварање врата са унутрашње стране` . - Ту́ри ре́зу.
- рези́л^тти** ре́зилѝм несвр.'грдити, ружити` . - Рези́л^тѝ те ма́јка, не́ ка́љај се.
- рези́лук** м'грдња, резилење` ; в. резилити. - До́био је рези́лук ве́лки.
- ре́лна** ж'рерна, пећница` . - Ти́, сна́јка, са̀мо раскра́ви ме́со и ту́ри у ре́лну, ја̀ љу кро̀мпѝр припре́мити.
- ре́нач** ре́нча м'раса, пасмина, сој` . - Не́ко ка́жѝ до́бар ре́нач.
- ре́п** м (инстр. ре́пом / ре́пом, лок. ре́пу) 1. ●. - Не́ма пи́тѝ у те́всији док је кра́ва ре́пом не́ пре́ђѝ. 2.'дужи и тањи држак на посуђу` . - О́двали́ ре́п са та̀вѝ.
- ре́сто** с (непром.)'оно што је (пре)остало, остатак` . - Ти́ ѝво́ понѝси, ја̀ љу ре́сто.
- реше́то** с'направа са рупчастим, мрежастим дном за просијавање жита и др. зрнастог материјала` . - Бе́вђѝр је ко решѝто на́кѝ шу́пло.
- ри́жа** ж'пиринач` . - Скѹвала им ри́жѝ фи́нѝ, кро̀мпѝрушу, а ѝно ѝѝе чѝмбур.
- ри́ктати** -ам несвр.'доводити кога у ред строже поступајући` . - По́кѝна те́тка, Бо́г да жо́ј ду́шу прѝсти́, ри́ктала нас је сви́ју.

~ се'догјеривати се, сређивати се` . - Тадај се, мђје дйјете, није риктало вђлкђ ко сђд.

риљати риљђм несвр.'прекопавати земљу ашовом или лопатом` . - Бђга ми ћу риљати, скупо ђрање.

рњати се рњђм се несвр.'чешати се јако притискајући руком или нечим другим, чешати се тарући се о нешто` . - Штђ се нђ јђпђн рњђ?

рог рога м (лок. рогу, мн. рђгови, рђгђвђ / рогђвђ, рђговима / рогђвима итд.)

1. ●. 2.'коса греда у конструкцији крова` . - На вјђнчаницу се наслањају рђгови.

рога ж'овца са роговима` . - Рога се није јђњила.

рогђљ м / **рогоња** м'ован или во великих рогова` . - Рогђља ћу на ражањ. - Све су ми шђкаљи, сђм јђдан рогоња.

рђд рђда м (лок. рђду, мн. рђдови)'породица и мјесто из којег неко потиче (обично удата жена); сродници, родбина` . - Ошла је на Мандру, љ рђд. - Тђ је ђен рђд.

изр. **бити** ~'бити у сродству` . - Нијесу ђни рђд з Бђкмазима.

рђдаква ж'ротква, *Raphanus sativus*` . - И ја чђском на ерђнде јђну рђдакву, јђну главицу лђка - салђта ко дђша бйднђ.

рђдица ж' сестра од стрица (ујака, тетке)` . - Дђшла нам јђна рђдица; **прђвђ** ~ 'сестра од рођеног стрица (ујака, тетке)` . - Ми смо прђвђ рђдице; **дрђгђ** (**трђђђ** итд.) ~' сестра од стрица (ујака, тетке) који није рођени, који је први (други итд.) рођак од родитеља`; в. исти (2). - Тђ ми је трђђђ рђдица, а ђвђ дрђгђ рђђђк.

рђђђк м'брат од стрица (ујака, тетке)` . - Кђд му се рђђђк з Бђрега ожђнио? **прђви** ~ ; **дрђгђ** (**трђђђ** итд.) ~ *према прђвђ*; **дрђгђ** (**трђђђ** итд.) рђдица;

рођо рођа м хип. рођак. - Кђко си ми, рођо?

рђђр м'младин рођак (и комшија) који долази у младожењину кућу после свадбе са младиним рухом`; в. руо.

рђда ж'овца са кратком густом и коврђавом вуном` . - Је л ђйјева ђвђ рђда?

рђда ж'дугачка дебела мотка причвршћена за предњи дио кола јђдним крајем, а уз други крај се упрежу коњи или волови` . - На рђди имају бруцкђти ђе се кђњи вђтају.

рђдђрка ж'гумена чизма до кољена` . - Рђдђрке на ноге, крђмпу прекђ рамена - тђкђ свђки дђн.

рђдаст -а -о'који има кратку, густу и коврђасту вуну` . - ђвђ рђдастђ се блицнђ.

рђкатка ж'округао дрвени суд, сличан качици, са неколико дђгђ које су дуже од осталих и које су прорезане да се може ухватити руком, служи за мужу, музлица` . - Жбђн је сљичан рђкатки, нђси се на кђшевину.

рӯо с 'дјевојачка спрема коју младини рођаци и комшије организовано доносе након свадбе у младожењину кућу гдје се прави дочек и гозба` . -
Ќндар пдслє, днї рӯари йстб нѧма дѧрове свѧ дѧли кад је рӯо дѧхерѧно.
рӯта ж а.'изношен или поцијепан комад неке одјеће, прѧа, рита` . - **Имѧ рӯтѧ**
 да се бѧцї колко дш. б.'пеј. одјеѧѧ . - **Ндси дѧвѧ рӯте**, йзбиће ко.
рӯчица ж 1. дем. и хип. рука - **Колйшне** су јој рӯчице. 2.'сноп, свежањ лана
 прије чишћења, ступања` . - **Једно нѧ ступи лӯпѧ днб ндгама**, стӯпѧ днӯ
 рӯчицу.
рӯшан рӯшно рӯшно' који носи црнину, који је у жалости за неким` . - **Ќтац ми**
 пдгинб, мѧјка ўмрѧ, и јѧ и мѧја сѧстра биле рӯшне.
рӯшити се -йм се несвр.'носити црнину за неким` . - **Рѧци ми**, бѧна, дѧемо ли
 се рӯшити.

С

сѧбајле прил.'рано ујутрб` . - **Јѧ сам сѧбајле свѧ сӯдѧ** што је било дпрѧла.
Сѧвиндѧн м'Св. Сава, први архиепископ српски - православни празник 27. 1`
 - **Ў којї је дѧн Сѧвиндѧн?**
сѧд / сѧдѧна прил. 1.'сѧд` . - **Сѧдѧна** је мѧја рѧда. 2.'после тога, затим, потом` . -
 И сѧд ўзмѧш ћускију и пдбѧдѧш, у зѧмљи рӯпе прѧвїш, како мѧре кѧлац.
сѧкѧгија ж'слинавка, заразна болест животиња, нарочито коња` . - **Сѧкѧгија**
 нѧјвишѧ кѧње слдмї.
сѧлњѧк м'кифлице код којих се тијесто премазује са доста сала` ; в. сало.
сѧло с'масне наслаге у тијелу човјека и неких животиња (свиње, кокоши)` . -
Ймѧм дѧста сѧла, мѧраћу сѧлњѧкѧ замијѧсити.
сѧмѧр -ѧра м 1.'дрвено седло које се ставѧа на товарног коња` . - **Ўдарѧ** се на
 сѧмѧр йспод рѧпа кѧњу да не б" сѧмѧр нѧпријед лѧтио. 2.'цријеп у облику
 пресјеченог ваљка који се ставѧа на саставе кровних страна` . - **Нијѧсам**
 ўдарио самѧре, па ми прокїшњѧвѧ.
сѧн сѧна м (мн. сѧни)'плиѧ бакрена здјела, тањир` . - **И ў нас** су задуго сѧни
 били дѧли у крѧденцу.
сѧн сѧна сѧно' поспан` . - **Да је мѧј сїн жив**, па нѧка ми га и пѧѧна, нѧка ми га и
 сѧна.
сѧнција ж'жигање, пробадање у тијелу` . - **Ўватї** ме сѧнција.
сѧпѧти сѧпнѧм свр.'везати коњу предње ноге и, рјеђе, говечету рогове и но-
 гу` . - **Мбрѧм нӯ** бїкуљу сѧпѧти.
сѧпињати -ѧм несвр. према сапѧти. - **Сѧпон** је што се кѧњима нѧге сѧпињӯ да
 нѧ скѧчӯ.
сѧпон м'спона, веза (већином плетена) којом се коњима сапињу предње ноге
 и говедима рогови и нога` ; в. сапињати.
сѧсма прил.'сасвим, посвѧ` . - **Ќно** било сѧсма мѧло.

- сатараш** м'јело од исјецканог и испрженог лука, паприке и парадајза` . - Шћела сам нам сатараша ма̀ло направити.
- сати** сѐм несвр'сисати . - Јѐбла ма̀јку, нѐ да̀ му сати.
- саћи** саћѐм свр'сићи . - Нѐ мерем живџотом, ва̀ља мѐни саћи ш Ћилушѐ.
- сач** сача м (инстр. сачом)'жељезни поклопац под којим се пече хљеб, месо, пита итд.` . - Јбј, па под сачом испѐци крметинѐ, браветинѐ, љѐба, па нѐ знаш штà би прѣје.
- саџак** м'жељезни треножац на који се поставља већи суд (нпр. казан) приликом загријавања воде или кувања` . - Саџак је онај трдножац гвџоденѣ, па на њег ту̀раш казан кад грѣјеш во̀ду или штà ку̀ваш.
- свађе** прил.'свагдје, свугдјѐ . - Сушица је свађе била.
- сваја** ж хип. свастика . - Мо̀ја сваја на прѐлима гла̀вна била.
- свак** свака м'сестрин муж` . - Дошѐ ми је свак з Бѐрега.
- свастика** ж'женина сестра` . - Свастика му била за овѣм јѐнѣм иж Жунџва̀.
- свастић** м'свастичин син` . - И свастић ми и свастична ста̀новали код нас.
- свастична** ж'свастичина кћи ; в. свастић.
- свѐкар** -кра м'мужев отаџ` . - А по̀ко̀ни ми свѐкар ѣзвадѣ нџ па...
- свѐкрва** ж'мужева ма̀јка` . - И до̀неколко ѣ мене свѐкрви ја̀ња̀ди уквали.
- свѐкрвица** ж дем. и хип. свекрва . - Па онда ка̀жѐ - свѐкрвице, до̀неси ма̀шице да брѐнујем ко̀се на ружѣце.
- свѐтац** свѐца м 1. ● 2.'православни празник, слава; дан када не треба, не ва̀ља радити` . - Данас сѐди, данас је вѐлки свѐтац.
- свѣјет** м'народ, људи` . - Нећу у Зѐницу. Јà во̀лим свѣјету њѣве џнѐ тријѐбити ка̀мѣн, па ћу ра̀нити ћѐцу.
- свѣтњак** м'упредена узица којом се везују гаће или панталоне` . - Плѐо се свѣтњак, од љѐтенова вла̀кна бѣо.
- свѣтлица** ж'муња` . - Неће грѣми, вѝди се свѣтлица.
- свој** свџа свџе 1. ● 2. (у именичкој служби, у ср. роду) (бити)'роџак, сродник, род, родбина` . - Сам ми из Вражића нијесу свџе.
- свџат** ж / свџта ж'роџаци, сродници, родбина` . - Па ме ша̀ље Кнѐжини, па у Пијесак да ѣштѐм пара̀ ѣ наше свџати . - Њѐнѐ свџтѐ ма̀ло бѣло.
- сврџо** сврџла м'алатка за бушење рупа која изнад спиралног дијела има наковану алку кроз коју се провлачи дрво (као дршка која се окреће при бушењу)` . - Сврџо је слѣужио кад вак бѣшиш рѣпе на ја̀рму или кроз нешта ја̀чѐ.
- свѣђе** прил.'свугдје, свагдјѐ . - Свѣђе је прѣсто̀.
- свѣкудије** прил.'свукуд, свуда` . - Ыма и ра̀ненѣ и инвалида̀ свѣкудије.
- сѣдла** ж'овца са црном шаром преко леџа, попут седла` . - Ъја̀нила се и сѣдла.
- сѣдмица** ж 1.'вријеме од седам дана` . - И та̀ко за јѐдну сѣдмицу јѐдну ку̀ћу отàросѐ. 2.'помен умрлом седам дана након сахране (обично за дјецу)` . - Да̀вали јѣчѐ сѣдмицу оно̀м љѐтету.

сѣја / сѣка ж 1. хип. сестра. - Ка̄ ће мѡја сѣја доћи? 2. 'назив одмила за дјевојчицу, дјевојку'. - А њн̄и вѡјник ме виђе па ће - шта̄ ћеш тѡ, сѣко, њн̄ мѣни.

сѣктѣмбар -бра м' септембар'. - У сѣктѣмбру ће, акобѡгд̄а, доћи.

сѣпет м' дубока корпа од уплетеног прѹћа која се носи на леђима или на коњу. - Сѣпет је од прѹћа корпа.

сѣрбез / сѣрбезно прил. а. 'слободно, без бриге'. - Не мереш сѣрбез јѣсти у својѡј кѹћи. б. 'свијетла образа'. - И да мѡре пѡтгле сѣрбезно да дйгнѣ главу.

сѣстра ж (вок. јед. сѣстро; ген. мн. сѣстар̄а) ●. - И ја и мѡја сѣстра биле рѹшне.

сѣстрић м' сестрин син'. - Сѣстрић ми се ожѣнио из Брѣјаковића.

сѣстрична ж' сестрина кћи'. - Сѣстрична јѡј се удавила у Ракићници.

сѣћија ж' пошироко ниско сједиште од дрвених дасака са наслонѡм, покривено душеком и ћилимима, а служи за сједење и лежање'. - Растрла ћетињије ствар̄и по сѣћији, нѣм̄аш ће сѣсти.

сйђети сѣдѣм несвр. сједјети'. - За Вратолѡмијевд̄ан сйђели в̄зд̄ан.

сијѣло с' вечерња сједељка момака и дјевојака ради забаве и разговора'. - Ѣнд̄ар пјѣвали, пјѣвали, чйтаво бйло рѣћи сијѣло, весѣл'ли се.

сијѣно с а. 'покошена и осушена трава'. - Ишла шкрѡпила сијѣно ѡвцама. б. (мн. сијѣна, ген. сијѣн̄а) стоѡ' - Дољ̄ам смо површили сијѣна.

сијѣри -ѣри ж мн. 'варке, опсене, чини, мађије'. - Нѣкѣ сијѣри се натѹрале.

сикира ж' сјекира'. - Нам̄а да си ѡставио тѹ сикиру!

сикира(н)ција ж' секирање'. - Обѡљела, бѡлан, ѡт сикиранцијѣ.

сикирица / сикирица ж дем. сикира. - Ћѣсер ти је б̄аш кѡ чѣкић са сикирицѡм.

Сймуњд̄ан м' Св. Симеон и Ана - православни празник 16. 2.'. - Гѡрдићи сл̄авѣ Сймуњд̄ан.

синга ж' овца сивкасте бојѣ'. - Пѡд̄ај синги мало сйјена и пошкрѡпи дѡбро.

сингав -а -ѡ' сив, сивкаст'. - Им̄аш ли сингавѣ вунйцѣ?

синија ж' низак округао дрвени стоѡ'. - Ѣприје се за синијѡм јѣло.

сйнѡј / сйнѡт прил. синоћ'. - Вйди буњака, а сйнѡј мѣла. - Сйнѡт ѹсник, Бѡг с ѡвѡм кѹћѡм, дѹшманицу.

сйпљив -а -ѡ' који пати ѡд сипње, који има астму'. - Нећу ти га сйпљива.

сйпња ж' обољење плућа (код коња), астма (код човјека). - Кѡњ такѡ дѡбије сйпњу, пѡчнѣ да рип̄а и к̄ашљѣ, осйпљивй.

сйрутка ж' киселкаста течност која се после сирења издваја из млијека, која остаје послйје цијеђења сира'. - йзми л̄аднѣ сйруткѣ па се напйј.

сйса ж' дојка; један ѡд два или више врхова на вимѣну женки сисара'. - Ј̄а вйдѣм да ѡна нйје јѡш з̄ачѣла, да је н̄алила ѹ лијевѹ сйсу, ѹ дѣснѹ нйје.

- сйтка** ж' направа за цијеђење у облику мреже са ситнијим отворима`. - Ћзми сйтку па проциједи сџм.
- сйто** с' направа са мрежастим дном за просијавање брашна`. - Ни сйта нијесам имџла брџшно да прџсијем.
- сјџњна** прид. (само у ж. роду) бременита (о овци)`. - Је л нџ кџлуша сјџњна?
- скџблџ** ж в. просијек. - Скџблџм се кџпајџ кџрита.
- скџзна** прид. (само у ж. роду) бременита (о кози)`. - Скџзна ми кџзица.
- сколџсати** -џ свр. 'савладати; обузети, спопати`. - Нџшта га сколџса па је нџкакав.
- скџром** прил. 'скоро`. - Гџдина скџром сйшла.
- скрџб** скрџба м' каша од куваног брашна или кромпира`. - Па сџм мџло оногџ скрџба премџти и онџ жџру.
- скџвати** -џм свр. 1. 2. 'замијесити и испећи хлџб, питу и сл.`. - Ћ менџ кџвџ се кџпус, џ менџ пџта скџвџна, џ менџ свџ.
- слџва** ж' крсно име, дан свеца заштитникџ`. - Кџдџ је твџда слџва?
- слџзити** несвр. 'силазити`. - Слџзила сам пџ пџт пџта с вџ Јелишевца до Гџрушџ.
- слџмарица** ж' душек напуњен сламом`. - Кад се онџ слџмарица мџло ко стрџши, тџ нџложџш дрџгџ.
- смрџка** ж' клека, *Juniperus communis*`. - Имџ ли смрџкџ гџрџм?
- снџ / снџја** ж (вок. снџо) 'синова (и унукова) жена; братова жена`. - Па џндџр, пџрџ нџслџжџ свџкар-бџбо. Откџпљџје снџју свџју.
- снџјица** ж дем. и хип. снаја. - Фџна јџј онџ снџјица.
- снџјка** ж (вок. снџјка / снџјко) у хип. значењу: снајџ`. - Бџна снџјко, нџсетџј га.
- снџјчица** ж дем. снајка. - Вџлџна ми је снџјчица прџвџ.
- сновџчица** ж 'прва врлџика од землџе којом се оснива, почиње правити оградџ; в. врлџика. - Првџ ти се врлџика зове сновџчица, свџ јџдну порџд другџ тџрџш да ти џдџ прџво џграда.
- снџп** снџпа м' свежџњ пожњевеног жита, кукурузовине и сл.`. - Пџкџјнџ џтац донџси чџтав снџп кукурузџвине па тџри прџд онџ фџруну.
- сџј** сџја м а' род, племџ`. - Ћт кџга је сџја џвџ ти снџ? б' раса, пасмина`. - Нџкџ дџбар сџј овџје овџцџ.
- сџја** ж' дрво на јџдном крају рачвасто, а служи као подупирач, ослонац (нпр. за поставлџње ражњџ)`. - Ид-дџр сџје пџстави, џни су нџбили јџњца на рџжањ вџћ.
- сџјли** прид. непром. 'сојлив, који је од добра сојџ; в. сој. - Бџш кџ кад трџжџш од домџћина шџџр или сџна да џженџш или да џдџш - тџ је сџјли.
- сџлдрма** ж' надограђена просторија уз шталу гдџе се држе овцџ`. - Бџџ гџрџм у сџлдрми.
- сољнџр** -џра м' цијев која спаја пећ са димњџком`. - Сољнџре џчистила, а крџве нијесам.

- спãдати** -ãм несвр. 1. ●. 2. в. доћи (2). - Тõ ми спãдã зãова.
- спйрине** ж мн. прљава вода од прања кухињског посуђа, са остацима од јела, помије, сплачинѐ . - Ўлйј крмãдима ðнõ спйрйнã што ймã.
- сплãндовати се** -ује се свр. 'скупити се и умирити пландујући (о стоци)' . - Õвце се сплãндују и мй тўј ўжинãмо.
- сподижèлити** спòдијелйм свр. 'расподижèлити, раздијелити' . - Õндãр спòдијелймо штã је зã когã.
- спòрйш** -йша м в. куница. - Нãбрãла сам спорйша зã чаја.
- спўж** м пуж . - Нўто спўжа!
- Срèтеније** с'Сретење Господње - православни празник 15. 2. . - О Срèтенију дòлаз"ла и виш нйје.
- сријèда** ж 1. 'трећи радни дан у недељи' . 2. 'средина' . - Ймã срчãница крòза сриједу што ти вèжè свã чèтири тòчка.
- срйјемужа** ж'биљка чији листови имају укус бијелог лука и употребљава се као зачин и салата, *Allium ursinum* . - Срйјемужа рãсте ðе је лãднијè.
- срклет** м журба, хитњã . - Нè волйм срклет, јã свè рãдйм поистилãху.
- срчãница** ж'дуже дрво које везује предњу и задњу осовину кола . - Ймã срчãница крòза сриједу што ти вèжè свã чèтири тòчка.
- стãн** м (лок. стãну) 1. ●. 2. 'разбој за ткање' . - Свè је ðна сòбõм йзаткãла на стãну.
- стãрац** стãрца м 1. 'стар човјек' . 2. в. пунац. - Йшõ је кòд стãрца да кўпй.
- стãрã пўница** женина мајкã ; в. пуница (2). - Пўница ми стãрã у бòлници.
- стãрã цўра** 'усидјелица, стара неудата жена' . - Нйје ðна ўдãта, тõ је стãрã цўра.
- стãрй мòмак** 'усидјелац, стар нежењен човјек' . - Пòкõјнй милòјица бйò стãрй мòмак.
- стèвана** (само у ж. роду)'стеона, бременита (о крави)' . - Је л ти стèвана крãва?
- стèља** ж'осушено овчије месо . - Ош стèљè да ти нàрежèм?
- стòг** стòга м'садјевен пласт, камара од снопова жита, сламе, кукурузовинè . - Стòг је кад ймãш вишè фйно слòженйг снòпõвã тўлузовинè.
- стòжијер** м / **стòжина** ж'колац насред гумна за који се везује коњ и тјера у круг приликом вршидбе жита . - ... крўг и на средйни пòбијеш кóлац што се звãò стòжијер. - Ондã гõњãш, чйтав тãј лãнац мòтãш око тè стòжинè, ðпћерãш.
- стòл"чãрка** ж'комад тканине који се ставља на сједало од столице' . - Дãј ми стòл"чãрку да пòтурйм!
- стòмãк** м'желудац са цријевима и цијела трбушна дупља са осталим органима, трбух . - Нãдуо ми се стòмãк.
- стомãчина** ж аугм. стомак. - Йзбјегнèм јèдан ðбрук и бòгами стомãчина ðде.

- стѡпа** ж 1. 'отисак стопала'. - Ёно стѡп̄а изн̄ат кућ̄е. 2. 'мјесто на коме се прелази преко оградe (преко постављених трупаца или приковане даске као газишта са обје стране оградe)'. - Н̄е мере ти ђутурум он̄е стѡп̄е пр̄ећи, висѡко му је. 3. 'сталак за торту'. - Д̄аћеш ми стѡпу, ѡћу тѡрту да пр̄ав̄им. 4. 'постоље од чаше'. - Ф̄ине стѡпе у овије ч̄аш̄а.
- стѡра** ж 'завјеса, застор на прозору'. - Навуци стѡру да н̄е гледа̄ св̄ак.
- стр̄еа** ж 'крај крова који прелази преко зида, стреха'. - Н̄е ваља испод тѡђијег стр̄еа ст̄ајати.
- стрикан** м / **стрико** -а м хип. стриц. - Ај на к̄аву, стрикане! - Јуч̄е б̄или стрико и стрина.
- стрина** ж 1. 'стричева жена'. - Ђ̄е је стрина? 2. 'постарија жена у ословљавању'. - Пѡмоз бѡг, стрина!
- стриц** стрица м 'очев брат или рођак'. - Тѡ ми је б̄ио й̄ст̄и стриц.
- стрѡга** ж 'пролаз кроз који се овце протјерују и при том хватају и музу'. - Стрѡга је ма̄ли тѡрић направљен, ѡж̄и.
- стрѡк** м (лок. стрѡку) 1. 'стабљика ниске биљке; млада биљка која се расађује (младо стабло са коријеном)'. - Н̄абр̄ала и осушила н̄еколка стрѡка кунѡце. 2. 'најужи дио тијела између груди и бедара'. - Ф̄ина, бр̄ате, у стрѡку, т̄анка.
- стрѡка** ж 1. 'комад тканине који служи као простирка'. - Ђ̄е су ти н̄е стрѡке из однӣка? 2. 'један од упредених или уплетених дијелова нечега (ужета, конопца)'. - Од вун̄е ѡплетӯ ајмови - й̄сплет̄е се с̄у тр̄и стрѡке, ко плет̄енице.
- стрѡна** ж 1. 'еластична нит на гудачком инструменту'. 2. 'болови, грчеви у трбуху добивени од скакања или ношења терета; помјерен желудац'. - Ко се гѡђ струнио, ѡто га м̄ени да му стрѡну нам̄јеш̄ћам.
- струнити се** струним се 'добити струну'; в. струна (2).
- стѡб** м (лок. стѡбу) 'ваљкасто и вертикално постављено обрађено дрво, обично дугачко; дирек, бандера'. - Ударио стѡб испѡт кућ̄е.
- стѡбац** -пца м 1. дем. стуб. - Тѡри један стѡбац. 2. 'један од четири усправна тања дрвета на запрежним колима'. - Укоп̄а се на тѡ пѡлицу, прѡбѡш̄е се рѡпе, направ̄иш стѡпце ма̄л̄е...
- стѡжити се** стѡж̄и се безл. 'осјетити муку у желуцу, смучити се'. - Јѡј, што ми се стѡж̄и ѡд ов̄и пр̄евр̄ат̄а.
- стѡпа** ж 'справа за набијање, туцање лана, конопље, жита'. - Ј̄едно на ступи луп̄а ѡнѡ нѡгама, стѡп̄а ѡнѡ рѡчицу.
- стѡпати** -ам несвр. 'туцати у ступи лан, конопљу; туцати, љуштити у ступи жито'; в. ступа.
- стѡцати** стѡца̄м несвр. 'спречавати, онемогућавати нечији самосталан развѡтак, спутавати'. - Ч̄йтав ж̄ивот га је стѡц̄о.

суд м (лок. суду; мн. суди, ген. судā) 'кухињска посуда'. - Ја сам сабајле свѐ судā што је било дпра̀ла.

суждребна (само у ж. роду) в. ждребна. - Суждребна ми ко̀била.

сукати сучѐм несвр. 1. ●. 2. 'танко развијати тијесто за питу намотавајући листове тијеста на оклагију'. - По ва̀з дуги дан зна̀ла сам да сучѐм кад је ка̀кав со̀бет.

сукно с'дебела, вунена ваљана тканина. - Биле од бѝјелог љаткано̀г сукна.

супрасна (само у ж. роду) 'бременита (о крмачи)'. - Није јо̀ш супрасна.

сурати сурāм несвр. (оплетен комад одјеће) 'растављати петље направљене од плетива, ослобађати конач, плетиво на оплетеном комаду одјеће (да би се од тог плетива плело нешто друго)'. - Шта̀ то̀ сурāш?

сустати -нѐм свр. 'посустати, заморити се'. - Бо̀гами је су̀сто̀.

сушара ж 'просторија за сушење меса'. - Ош̀о у сушару да донесѐ ко̀ју вјѐшалицу.

сушица ж 'туберкулоза'. - Сушица је сва̀ђе бѝла.

Т

табијатли прид. непром. 'миран, стрпљив, спокојан'. - Табијатли је кад је нѐко миран, кад није на̀злобразст - то̀ је табијатли.

табут м 'мртвачки сандук'. - Нијесу отва̀рали табут.

тава ж 'посуда са дугом дршком у којој се јело пржи, тигањ'. - Одва̀ли рѐп са та̀вѐ.

таван м 1. 'просторија између крова и водоравне преграде (изнад вјенчанице) која одваја поткровни простор од доњих просторија; по̀д те просторије'. - Па по̀ оно̀ме тавану свѐ по̀купик онѐ кру̀шке. 2. 'стан у поткровљу'. - Го̀ре љма̀ш таван, ка̀ра-таван и за̀сопке.

тавица дем. тава. - Е, јѐс чу̀ста два̀ тавица.

тадај прил. 'тада'. - И трѝ ми је ребра̀ слдо̀мио та̀дај.

така ж (ген. мн. та̀ка) 'парни број, парна вриједност, пар'. - Кад бро̀јиш жѝце, кад плѐтѐш, па кад љма̀ш трѝјес та̀ка, то̀ је шѐсѐт жѝца.

тако прил. 'парно (о броју)'; супр. в. лико.

такта ж 'даска'. - Прику̀ју се онѐ свѐ такте, кад спу̀стиш, нѐ мере прокѝсивати.

тактица ж дем. такта. - А та̀мо се на̀кује дру̀га тактица.

талѝзати се -ам се несвр. 'клизати се'. - Не талѝза̀ј се, слдо̀мићеш се!

тамѝнати -ам несвр. (некоме) 'испуњавати жеље, захтјеве, чинити по вољи'. - Да̀ виш, ја̀хо, што тамѝна̀ свѐкрви.

тамо̀ка(н)(а) / тамо̀на прил. 'тамо'. - Ја, кад су ме увѐли тамо̀кана̀ же су двѝ чет̀ничкѝ, слѝке двѐ. - Тамо̀на̀ му је, мѐшчин, онā̀ шѝша ш љу̀то̀м.

тањевина ж' танак, слаб, мали дио нечега вриједног, помијешан с неким отпатком, остатком (нпр. дио жита помијешан са доста пљеве) . - Ону тањевину што се зовѐ, вамо што ти је остало, што је изнио вјетар, повратиш још јенѐм.

та̀раба ж' ограда начињена од дасака или летава` . - Замаријак се око вије та̀раба.

та̀рана ж' тијесто измрвљено на рендету у зрнасте мрвице за супу; супа од таквог тијеста` . - Направила сам им та̀ранѐ.

твѝца ж в. тица . - Пѝдај твѝцама ти` мрѝва.

тѝвсија ж' тепсија` . - Нѝма пѝтѝ у тѝвсији док је кра̀ва репом нѝ прѝѝѝ.

тѝжа ж' велики товар, терет; тежина` . - Нѝ треба да вучѝ тѝжу на̀гло.

тѝзгере ж пл. т' носила на којима се избацује ђубре из штале` . - На тѝзгере се кѝдале штале.

тѝле -ета с (зб. мн. тѝла̀д /-и) младунче говечета` . - На̀ма тѝла̀ди ѝстадоше.

телѝѝа̀к -а̀ка м в. кочак . - Одок тѝла̀д да у телѝѝа̀к у̀хера̀м.

тѝљиг м' савијено дрво, дрвени обруч који се ставља воловима око врата и шпицом причвршћује за јарам` ; в. шпица . - Оно до̀јње дрво ти је тѝљиг.

тѝнца̀ра ж' дубока бакрена посуда без дршки, са ширим горњим дијелом од доњег` . - Тѝнца̀ра је до̀ље сведѝна, а го̀ре развра̀ћена - ко бакра̀ч ѝбрнѝ-то и ла̀кше.

тѝрс м' напрасита, својеглава особа` . - Ко̀ји је то тѝрс!

тѝста ж' цеста` . - А ѝн га... узми на̀ деку па га вучѝ ко на̀ тесту, ни́за стра̀ну.

тѝта ж 1. хип. тетка . - Читаво лѝто зна̀ла сам бити код тѝтѝ А̀нѝѝ. 2. женска особа у обраћању дјецѝ, омладинѝ (уопште мла̀ѝх)`. - Ка̀ко си, тѝта Миљѝ?

тѝтак тѝтка м' теткин муж` . - Истом тѝтак за̀учинѝ - ја ѝу ѝѝи.

тѝтка ж' очева или мајчина сестра или родица` ; в. родица . - Ы̀мала ѝ тамо јѝпѝ тѝтку, ѝчину сѝстру у Бра̀нцима.

тѝчо -а м хип. тетак . - Ја̀ свѝг тѝча во̀лим.

тѝква ж' бундева` . - Пѝдај им тѝквѝ.

тиквѝница ж / **тиквѝѝача** ж' пита од тикве, бундева̀ра` ; в. тиква . - Ы̀ма̀м и тѝквѝ па ѝу нам и тиквѝницу на̀правити . - Кад огла̀нѝ, јѝшѝѝ и тиквѝѝа̀чѝ.

тѝмјан м' тамјан` . - Ку̀пи ми кѝс`цу тѝмјана.

тѝрит м' надјев за питу` . - У гу̀жвару нѝ стаља̀ш ни́кака тѝрита.

ткѝти ткѝм несвр. ● . - Бѝла нѝка̀ ба̀ба што је ткѝла кѝскуне, кѝланѝ.

тла̀к м' смјеса од топле воде, брашна и мало соли која се као први напој даје овцама након јагњења` . - Јеси ли јој нѝсила тла̀ка?

то̀ана прил. ` свега довољно, пуно, напуњено до врха (обично о храни)` . - Ы̀мали смо свѝга то̀ана.

то̀з то̀за м' талог од кафе` . - На̀поље то̀з прѝспи!

- тòзлуке** ж мн.´ (бијеле) докољенице од сукна које се са стране копчају´ . - Тòзлуке су биле од дèбелòг бìјелòг ÿзаткàнòг ùвàљàнòг сýкна, а скòвчàвале су се по трìдес кòвчì по ÿèнòј тòзлуци.
- тòр** тòра м´ ограда у коју се затвара стока´ . - Ùшò вò ù тòр.
- тòрић** м дем. тор. - Стрùга је мàлì тòрић нàправљен, ùжì.
- торòтан** м´ врста ситног и сувог сира´ . - Мàштрафì òног торòтана сàмо тàкò.
- трап** трапа м´ складиште за воће и поврће под земљом´ . - Ђè су мèрдèвине из трапа?
- трап** трапа м´ доњи дио кола, колско постоље´ . - Вàмо ÿмàш првì трап кòлà.
- трèпуша** ж´ трепавица´ . - Трèпуше му, билèси, бијèле.
- трèфити** -ìм свр. 1.´ десити се, догодити се´ . - Кàд се тò трèфило? 2.´ задесити некога, снаћи некога´ . - Кàко да га тò трèфì?
- трèфљàвати** трèфљàје несвр. према трèфити (1). - Тò се трèфљàје од нèкè травè.
- трìна** ж´ ситни отпаци од сијена´ . - Пòспи трìну вùдà.
- Трìпуњдàн** м´ Св. мученик Трифун - православни празник 14. 1.´ . - Кò нò свè слàвì Трìпуњдàн?
- трìлица** ж´ направа којом се млати лан или конопља и тако чисти од поздера´ . - Јèдни мàју с тијем нòжом док је ÿдш вруће или трìлице ÿе су биле.
- трнòкоп** м в. будак. - Трнòкоп ù шаке и чàском искòпàш.
- трòјàнити се** трòјàнì се несвр.´ рађати троје у истом порођају (обично о козама, рјеђе о овцама)´ . - Òвà се кòза трòјàнì свàкè гòдинè.
- Трòјчиндàн** м´ Силазак Светог духа на апостоле - Педесетница - Тројице - православни празник који се слави педесети дан по Ускрсу´ . - За Трòјчиндàн је тефèрич на Сокòцу.
- трòпа** ж´ она која се тешко и споро креће´ . - И свè òна ÿдè с òнòм тòјагòм, òнà трòпа, сàгèла се, нòсì по пуну нù тóрбу.
- трòска** ж´ стабљика житарица (јечам, пшеница, раж)´ . - ÿма ùмјет што се вàмо ùмјећè òзгòр онà трòска.
- туди / тудика / тудина / туж** прил.´ ту, на том мјесту´ . - Рàдè ли туди штà тè цурèтине? - Док кòла скрèнушè тудика. - Сàд је дòшò тудина да се рàширì. - Ђто, нìје ми рòђенò мјèсто ù Бабинама, али цаба је - туж вòлим òтићи.
- тùлузовина** ж в. кукурузовина. - Стòг је кад ÿмàш вìшè снòпòвà тùлузовинè.
- тùрати** -àм несвр.´ стављати, метати´ . - Тùрàј тò нà стрàну.
- тùрити** -ìм свр. од турати.
- ~ се (на некога)´ личити на некога, наслиједити од некога од родбине физичке или психичке особинè´ . - Нà ког се òна тùрì нàкà?
- тùчак** тùчка м´ дрвена направа у облику ваљка за дробљење, ситњење´ . - Ùзмèш онì тùчак, па лùка бìјелòг натучèш, па слàнинè...

Ћ

ћа́са ж' дубљи округао суд без дршки, са постољем или без њега` . - Дѡнесе ми јѣну ћасу јѡмужѣ.

ћа́сица ж дем. ћаса. - Врати ми ћасицу!

ћа̀ћа м' отаџ . - Тѡ му је ћа̀ћа.

ћа̀ћурина м пеј. ћаћа. - На̀ки му је и ћа̀ћурина бѣо.

ћѣ́бе -ста с (зб. мн. ћѣ̀бад) в. дека¹ . - Нѣ̀мѡј сѣ̀ђети на тра̀ви, пѡтури ћѣ́бе!

ћѣ́лица ж' крупна со у облику ситних комадића камена` . - Нијѣ́сам ѣ̀мала сѣ̀м фѣ̀нџа̀н ћѣ́лицѣ да ѡсо̀лѣм ѡвце.

ћѣ̀на̀р м' украс, шара по крајевима какве одје́ђе (обично мараме) ; в. бурдура. - И ћѣ̀на̀р ти је ко бурду̀ра, ѡнѡ по крајевима.

ћѣ̀на̀рка ж' женска марама са ћенаром (обично црне подлоге) . - Бѣ́ле су ми двѣ́је ћѣ̀на̀рке на овом чивј̀алуку и сѣ̀д иг нѣ̀ма.

ћѣ́пало с' пањ на коме се цијепају дрва; мјесто гдје је постављен такав пањ, џѣпало` . - ѡстала ми је сѣ́кира на ћѣ́палу.

ћѣ́паница ж' комад, дио расџијепљеног дрвета (обично метар дужине), џѣпаница` . - Нанѣ́си нам оније ћѣ́панѝца за ра́жња.

ћѣ́пка ж' танки комад дрвета добивен цијепањем ћутка, џѣпка` ; в. ћутак. - Нѣ̀ма̀м нијѣ̀нѣ ћѣ́пкѣ у кући.

ћѣ́пчица ж дем. ћѣпка. - Ма̀ло ва̀ко нѣ̀ко дрва̀ по двѣ́-три ћѣ́пчице у̀нѣсѣ.

ћѣ́рати -ам несвр. тјерати` . - Ћѣ̀рај тѣ́ ѣ̀цу ѡта̀ле.

ћѣ́ређе -ста с' врста танког памучног платна` . - Ћѣ́ређе је ѡнѡ пла̀тно што ѣ̀ма у̀здѣжнѣ штра̀фте пѡ себи, а ѣ̀змеђу је ба̀ш ко га̀за.

ћѣ́рт ћѣ́рта м' засјечени крај брвна који се уклапа у други исти такав приликом грађења брвнаре, засјек, усјек на брвну; уопште начин засијецања брвна ради уклапања при градњи` . - Ва̀м на̀правѣш ѡнѣ ћѣ́ртове, и во̀згѡ и ѡздѡ, и у̀клопиш јѣ̀дно у дру̀гѡ и то̀ ти је ѡко̀лица на бунѣру во̀згѡ да нѣ би шта̀ у̀пало.

ћѣ́сер м' дрводјељска и столарска алатка за тесање, са сјечивом на једној страни, постављеним као мотика, а на другој страни са дужим ушицама` . - Ћѣ́сер ти је ба̀ш ко чѣ́кић са сикирѝџѡм.

ћѣ́смек м' ѡпад након вршидбе (издробљено класје и слама), ѡпадак уопште` . - У ра̀кији нѣ̀ма ћѣ́смека.

ћѣ́та ж' црна овца са бијелом пјегом или праменом бијеле вуне на челу` . - Цѣ́га, ћѣ́та, ро̀га - свѣ су ми чѣ́пе па да виш што је зѡрли кад иг му̀зѣш.

ћѣ́таљ м' коњ са бијелим цвијетом, звијездом на челу` . - У̀ма̀м ћѣ́таља ждребѡвита.

ћѣ́тен м' лан` . - Сѣ́јѡ се ћѣ́тен.

ћѣ́тенов -а -о' који је од ћѣ́тена` . - Плѣ̀о се свѣтња̀к, од ћѣ́тенова вла̀кна бѣо.

ћѣ́тко м в. ћѣтаљ. - Ћѣ́тко је кад ѣ̀ма бијѣлу биљегу на чѣ́лу, ко цвијет.

- ћетуша** ж' кобила са бијелим цвијетом . - Ћетуша ми сџм ђстала.
- ћешке** -ета с в. кешке. - Она је свџ гђре пђкувала, а тђ сџм направи ћешке.
- ћђк** ћђка м' опушак, пикавац, чђк . - Пђкупи ћђкове испрђт кућђ.
- ћђкара** ж' шоља . - А што бђба дђбро глђдђ у ћђкару!
- ћђлатаст** -а -ђ' који је доста шарен, са шареним пјегама, са пуно измијешаних боја (обично о коњу), чђлатаст . - Ћђлатаст је кад ђмђ мјешђвиту длђку.
- ћђлђш** -ђша м' чђлатаст коњ, чђлђш . - А ћђлђша је нанђјетио ѓнуку дђти.
- ћђлуша** ж' чђлатаста кобила, чђлуша . - Вђди мђјђ ћђлушђ, посрђд цђдђ ђдђ.
- ћђба** ж 1. 'истакнуто перје на кокошијђ глави . 2. чуперак косе; прамен густе и дуже вуне који иде преко чђла овце . - Ћђба је кад ђмђ ђнђ ћђбу на чђлу.
- ћђба** ж' овца са ћђбђм на глави ; в. ћђба.
- ћђбица** ж дем. ћђба. - Сђм ћђбицу јђну на вр' чђла ђстав"ла.
- ћђк** (обично поновљено) узв. за дозивање, вабљење кокоши. - Ћђк кока, ћђк!
- ћђкати** -ђм несвр. 'вабити кокоши вичући "ћук-ћук" . - Нђ ћукђ иг вђмо!
- ћђље** узв. при одлучивању телета од краве, при одмицању телета да му се дђ храна.
- ћђмез** м в. кокошар. - Затвђри дђбро ћђмез да чвђрак нђ би кђкоши пђјео.
- ћђскија** ж в. штанга. - И сђд ѓзмђш ћђскију и пђбђдђш, у зђмљи рђпе прђвиш, како мђре колац.
- ћђтак** ћђтка м / **ћђтук** м сваки кратко изрезани дио балвана, пањ . - Вдђр кђји ћђтак ђсцијђпђј. - Сђди на ћђтук.

У

- убрђдђч** -ђча м в. марама. - Мђрђнке су убрђдђчи за стђријђ жђне.
- ѓвардити** -ђм свр. 'схватити, прокљувити, схватити суштину чега . - Јђси ли ѓвардио?
- ѓварисати** -ишђм свр. 'потрефити, погодити нешто . - Не мђгу да ѓварђшђм кљђчаницу.
- ѓвђљати** ѓвђљђм свр. 1. 'ваљајући по чему ситном, учинити да се то нахвата на нешто . 2. 'ваљањем набити, уредити (нпр. сукно) . - Тђзлуке су биле од дђбелђг бђјђлђг ђзаткђнђг ѓвђљђног сђкна.
- ѓватити** -ђм / **ѓфатити** -ђм свр. 'ухватити . - ѓвати га! - Штђ га нђ ѓфатђ.
~ се 1. 'ухватити се . - ѓвати се ѓ коло. - ѓфатђ се зђ глђву. 2. 'створити се, образовати се . - ѓфатђ се гђре ђнђ кђрица на кромпђру.
- ѓгђснђ** -ђ -ђ' тамне боје, таман, загасђ . - Купила јђну ѓгђснђ мђраму.
- ѓдђјати** ѓдђјђм несвр. и уч. 'пуштати јђгђад да доје у одређено вријеме (ујутро, у подне, увече). - Вшла ѓдђјала јђђђд.
- ѓдарити** -ђм свр. 1. ѐ. 2. 'метнути, ставити; поставити, начинити . - Кад су прђзори нђжђ, ѓдђрајђ се дђмири.

удѡвац -вца м **●**. - Рано је ђстѡ удѡвац.

удѡвица ж **●**. - ѐвѡ је за гѡспођу што је ђстала удѡвица.

уђашити -им свр. 'узашити, узахати'. - Уђашио ждрйјебе и нѣће да сйћѣ.

уђенути -нѣм свр. 'провући кроз нешто узано, ставити, удјенути'. - ѐдѣра, сйне, да ми уђенѣш кѡнац у иглу.

уже ујета с 'већи број уједно упредених, уплетених струка ланених или конопљиних влакана, стабљика жита или сијена'. - На онй плас нѣ стависмо уже.

ужљутити ујжљутй свр. 'узљутити, ускиснути'. - А ђно ујжљутй - и кисй и сладй.

узвாரити узвාරйм свр. (млијеко) 'скувати'. - Ја узвარი млијѣко, па на њиву.

узда ж 'кожни каиш који се ставља коњу на главу, везује за ђем и служи за управљање коњем'. - Не йспуштāj узде!

уздурисати -шѣм свр. 'припремити, прибавити; спремити, намјестити'. - Све сам уздурисала, нѣ брини тй нйшта.

узйнат прил. 'намјерно, у инат'. - Узйнат је ђшѡ.

уја ж 'гњев, срѣба, бијес'. - Јѡј, мѣнѣ уја фатила...

ујак м 'мајчин брат (или рођак)'. - ѐндā јѡпѣт ђдѣм код свѡга ујака и ујнѣ.

ујко ујка м хип. ујак. - И мѡј ујко и ујна мѣнѣ дāју зā њѣга.

ујна ж 'ујакова жена'; в. ујак.

уклѡјати се уклѡјам се свр. 'умирити се, смирити се, утишати се'. - Штā си се тѡ уклѡјѡ?

укољица ж 'свађалица'. - Вељика је тѡ укољица.

укопати укопām свр. 1. 'сахранити'. - Тѣ су га укопāли? 2. 'дубећи, копајући начинити рупу или удубљење у чему; начинити да нешто својим једним дијелом буде испод нивоа околине'. - Укопā се на ту пѡлицу, прѡбушй се...

укошни -а -о 'који се односи на укуп, погреб, сахрану: ~ аљине'. - Й ђед й јā ймāмо свѣ укопнѣ аљине.

укусно прил. 1. 'које је пријатног укуса'. 2. 'угодно, лијѣпо, пријатно'. - Мѣни је бйло прйјатно и укусно на том спāвати.

уљећи уљегнѣм свр. ућй. - Нѣће да уљегнѣ у кућу.

уметати -ћѣм несвр. 'метати, стављати нешто унутра, између нечега, убацивати; накнадно додати неки уметак (нпр. украсни додатак на тканини и сл.)'. - Плетйваче се ткāле, уметало се кад се шārā.

изр. **бйти уметāн** -а -о 'бити украшен накнадним додавањем уметка (о тканини, одјећи)'. - Јастучнице ткāне и уметāне свѣ.

умјет м 'дугачко дрво, мотка којом се избацује нешто из неког смотуљка, цијеви и сл.'; - Йма умјет што се вāмо умјећѣ ђзгѡр онā трѣска.

умјетан -тна -тно 'вјешт, спретан, искусан, вичан, умјешан'. - Тѡ би кѡјā раднијā, умјетнијā цўра рāдила.

умјетати -ћем несвр. избацити умјетом ; в. умјет.

унторак -рка м'врста женског рубља (поткошуља и подсукња у једном комаду) . - Жене су носиле унторке.

унук м'синовљев или кћеркин син . - А ћилаша је нанијетио унуку даћи.

уника ж'синовљева или кћеркина кћи . - Насурала сам за један џемперчић унуки.

унутру прил. унутра . - Закоће се унутру црви и то се коћи, плоди.

унуче -ета с (зб. мн. унучад) унук или унука . - Не знам да ли је но Стојино унуче.

уплекати се -ам се свр. од плекати се. - И ја тако да упалим свјетло, она се уплекала прије мене.

упрта ж'торба која се може упртити, носити на леђима . - Узмеш ону торбицу, ону упрту и гурај.

уоставити (се) -им (се) свр. зауставити (се) . - Што га не остави?

устаљати (се) -ам (се) несвр. и уч. према уоставити (се) - Устаљала сам га, бодме.

уторник м'уторак . - У уторник ће доћи.

утреса ж'наследно својство, начин понашања и реаговања, нарав као специфично обиљежје одређеног рода (обично лоша, негативна нарав) . - То ти је Шалића утреса.

утући утућем свр. ујаловити, ушкопити (вола, овна) . - Је л утучен овѝ во?

уфатити (се) -им (се) свр. в. уватити (се).

уфрштуљити уфрштуљим свр. схватити . - Кад ћеш више уфрштуљити?

учвџати учвџаџам свр. 'вечањем нанијети зло, бацити чини, учарати, уврачати . - Њој је нешта учвџано.

учкур м в. свитњак . - Учкур ти је ко и свитњак, ѝсто.

учдлити учдлим свр. од чолити . - Јеси ли учдлио?

учустити учустим свр. дати пристојан, складан изглед, дотјерати, уљудити . - Учустила кућу, море ко избити.

~ се'довести у ред свој изглед, дотјерати се, уљудити се . - Учусти се да бидеш ко ѝксан.

уцара / уцера ж'дрвена кућица дограђена уз колибу гдје се држи мрс (у тој кућици се ложи); приградак уз врата од куће који је затворен . - Ушо гуштијер у уцару . - Уцера је затворена скрџ, веранда није.

ушвиста ж'она која је бестидна, безобразна, која вријеђа осјећање реда, која је непристојна и морално покварена . - А нако она ко ушвиста - оно ко некака знаш није пристојна, за старије жене.

уштипак -пка м'колачић од киселог тијеста пржен на масти, уљу . - Шта фали тијем уштипцима, можда су сам мало маснији.

уштрџити уштрџим свр. ушкопити (о крмку) . - Уштрџили смо крмка.

ушчути се -ујем се свр. усмрдјети се, укварити се; засмрдјети . - Јѓј, шта се вѓ
ушчуло вѓкѓ?

Ф

фѓла ж' хвалење; хвалисање . - Од твоје фѓлѓ нѓмѓм јѓ нѓшта.

фѓлити (се) фѓлѓм (се) несвр. хвалити (се) . - Бѓга ми га фѓлѓ.

фѓлити -ѓм (не)свр. недоста(ја)ти, (по)мањкати . - Нѓ фѓлѓ му нѓшта.

фѓмелија ж' сва лица у међусобном крвном сродству, поријеклом од истог
претка, са истим, заједничким презименом; родбина, род уопште;
фамилија . А тѓ је јѓдна фѓмелија - ѓви Мѓчѓри.

фѓслук м 1. оно што коме припада, слѓдовање . - Јѓси ли ѓшѓ по фѓслук? 2.
'фиг. батине` . - Сѓд ће ѓн дѓбити фѓслук, па кад дѓбро фѓсује, нѓће му
вѓшѓ пѓсти нѓ памѓт да се гѓђѓ.

фѓсовати -ујем свр. 1. (болест, обољење)'бити захваћен неком болешћу,
постати од нечега болестан . - Фѓсова ўпалу плућѓ. 2. дѓбити фѓслук ; в.
фаслук (2).

фѓтити (се) -ѓм (се) свр. ухватити (се) . - Јѓј, мѓнѓ ўја фѓтила...

фафарѓна ж / фафарѓнка ж'врста ситне врло ѓуте паприке; феферон` . -
Тури кѓју фафарѓну! - Бѓд ѓзѓдѓ по пўну ѓну ѓсицу фафарѓнки.

фѓшњѓк м' дужа кожна трака, врпца којом се плету опанци, каиш којим се
обмотавају ноге до кољена; опанак од такве траке, са таквим каишем ;
в. опутар . - Опѓнци ѓстѓ опутѓри - фѓшњѓци, кѓиши око нѓгѓ, пѓшироки
кѓиши за јѓдан прс дѓвѓ и замѓтѓј гѓтово до кѓљена гѓре по чѓрапама и
по гѓтама онијем.

фѓдер м'опругѓ . - А и мадрац - пѓ фѓдѓрѓ пѓпуцало.

фѓѓла ж'врста, сој, раса, пасмина . - Јѓбѓм лѓ ти тѓ фѓѓлу нѓрода.

фѓрмати -ѓм несвр. (кога или што) (обично одрично)'поштовати, марити за
нешто, цијенити кога . - ѓн не фѓрмѓ ни ѓђу рѓђенѓг.

фѓрмен м'мушки чојани прслук богато украшен` . - Нѓсили се ѓемѓдани,
фѓрмени, ѓпашѓш кѓницу, бѓло фѓно прѓвѓ.

фѓѓговати -ујем несвр. 'цијелом дужином чинити равним, глатким,
поравнавати (обично уске стране неке даске)` . - Шарѓман ти је дѓгѓ
ѓблић, ѓбично кад фѓѓгујѓш дѓге зѓ кацѓ.

фѓнѓѓн -ѓна м'шољица за црну кафу без дршке, филѓан` . - Нијѓсам ѓмала
сѓм фѓнѓѓн ѓѓлицѓ да ѓсолѓм ѓвце.

фѓрѓнѓ ж'застор, завјеса на сваком прозорском крилу којом се застире
углавном доња половина прозорског стакла` . - Фѓрѓнѓге су се украшѓ-
вале.

- фйћ** фйћа м' стаклена чашица без дршке са суженим грлићем, за послуживање ракије; стаклена бочица из које се пије ракија . - У фйћевима се слúжила рàкија.
- флàша** ж' боца . - Тùри флàшу под òткос да се нè грије.
- флèка** ж 1. 'мрља` . - Ёто ти флèкè на кòшуљи. 2. 'закрпа на кожи, гуми` . - Стàви флèку на гýму.
- фóра** ж' (слободно) вријеме, предност` . - Даћу ти фóрè дò сýтра.
- фртýтма** ж' метеж, збрка, гужва` . - Не мòгу ти ниђе док ми овà фртýтма окò славè нè прòђè.
- фрúштук** м' доручак` . - Па ти фрúштук дòнесè на ливаду.
- фрúштуковати** -ујем (не)свр. 'доручковати` . - Оћемо ли, ћèцо, фрúштуковати?
- фýнтàш** -àша м' коњ који чини нагле покрете, који трзне, а потом станè` . - Фýнтàш трґнè па стàнè.
- фýрсàт** -àта м 1. 'дрскост, осиност` . - Дóкле ли ћеш стйћи с тијем фурсàтом? 2. (у прид. служби, у ном.) 'дрзак, осيون` . - Нè мере мýшко бйти фýрсàт ко жèнско.
- фýруна** ж' овећа пећ` . - Отац донèси снòп кукурузòвине па тùри прèд онý фýруну.
- фúштрук** м в. фруштук. - Àј на фúштрук!
- фúштуковати** -кујем (не)свр. в. фруштуковати. - Јèбèм ти тàј áдет - у двàнèс сàти фúштукујý.

Ц

- цвàћети** цвàтйм несвр. 'цватјети, цвјетати` . - Није јòш пòчèла цвàћети.
- цèрот** м' мелем справљен кувањем луча који се привија на убојè ; в. луч. - Кад йзићèш, јà ймàм лúча па ћемо нàправит цèрот, па тй прйвйјàј и тò ће бйти дòбро.
- цйваре** цйвàра ж пл. т. 'ручна колица са једним точком, тачкè` . - Па за онè цйваре, излèћела да онò побàцà мàло.
- цйга** ж' црна овца` . - Цйга, ћèта, рòга - свè су ми чйпе.
- цйјећ** цйјèћа м' вода кувана са лугом, пепелом ради прања рубља` . - Цйјèћом се прàло.
- цйп"ла** ж' ципела` . - Мèни нè требàте цйп"ле обýвати.
- цйцвара** ж' густо скувано јело од кукурузног брашна, воде и доста вареног кàймака` . - За Бòжић се глèдàш òзгòр на цйцвари.
- цјèдиљка** ж в. ситка. - Цјèдиљка ти је ко и сйтка, йсто је тò.
- црвени** вјèтар 'заразно оболење коже код свиња` . - Крме дòбије црвени вјèтар.

- црвен̄о сл̄дво** 'православни празник уписан црвеним словима у црквеном календару, што значи да је у питању велики празник те се тог дана не треба радити, светац ; в. светац (2). - Јуч̄е је било црвен̄о сл̄дво.
- цугле ж мн.** (ген. цугл̄и) 'кожни поводац којим се управља коњем са коњских кола, а причвршћен је за десног коња (ако су у пару) . - Коњу који вџи ударају се цугле.
- цуко цука м пас** . - Напуцаће цука на тебе, бјџеи.
- цура ж в.** ђевојка. - Шт̄а сам ноди пуг̄а била на мџби, док сам цура била; **ст̄ара** ~ 'усидјелица, стара, неудата жена' . - Није она уд̄ата, тџ је ст̄ара цура.
- цурџтак** -тка м хип. цура. - Ѐстџ била цурџтак, пџчџла ашиковати.
- цурџтина ж** аугм. и пеј. цура. - Радџ ли туди шт̄а тџ цурџтине?
- цурик / цур̄ик** узв. да се коњ врати назад.
- цуринск̄и** -а -џ 'који припада цурама, који је својствен цурама, дјевојачки' . - Тџ су ми свџ цуринскџ ст̄вари.
- цурџца ж дем.** цура. - Рџци кџв̄ару нек дџнџсџ џвијем двџџма цурџцама.

Ч

- ч̄аир** м 'ливада, пашњак' . - А ја сам преко јџднџг ч̄аира пџтрч̄ала.
- ч̄ајџ** ч̄аја м 'сват који брине о реду у сватовима и оглашава, извикује, лупајући чекићем и шалећи се, редослијед у сватовским, свадбеним обичајима и извикује машалајући пољевачину' ; в. машалати, пољевачина. - Ч̄ајџ мџра б̄ити нџко ко је шег̄али.
- ч̄анак** ч̄анка м 'дрвена здјела' . - У ч̄анку се нџсила џжина.
- ч̄ангаласт -а -џ** 'штркљаст' . - Ч̄ангаласте су, нек̄аки мршавџнци, нек̄аке, зн̄аш, нијџсу ни на млијџку.
- ч̄апџр** -џра м 'тврда и задебљала изралина на дрвету; издигнута грудва, грумен тврде земље, кврга, чвор' . - Ѐм̄а тџдина дџсти ч̄апџра, чџв̄ај се да се не нач̄апор̄иш.
- ч̄аршаф** м 'платнени прекривач за постељу, чаршав' . - С̄ам мџкар ч̄аршаф дџктори завџјају рад" оније реб̄ара.
- ч̄вака ж** 'мотка, тољага са завинутим јџдним крајем, а с којом се игра шудџ ; в. шуда. - Осијџчџш ч̄ваке од лијџскџ лџсковџ, џне дџље рмају кџкаљ, а гџре су дџге како т̄и вџлиш да су ти дџге за рџкџ.
- ч̄в̄атати** ч̄в̄атам несвр. 'чваровати, чарати, врачати' . - ртприје биле нџкџ б̄абе ч̄в̄аталице што су зн̄але ч̄в̄атати.
- ч̄в̄аталица ж** 'она која ч̄вата ; в. ч̄ватати.
- ч̄џкић м** ● . - Тџчи в̄зд̄ан џ соби, џнџ трџпине и чџкиће џзми и гџни џ млин.
- ч̄вџрак** -рка м 'ласица, *Putorius nivalis* . - Затвџри дџбро хџмез да ч̄вџрак нџ би кџкоши пџјеџ.

чѐла ж' пчела . - Ђјела га чѐла и остала му жаовица.

чѐљаде -ета с (зб. мн. чѐљад) људско биће, особа уопште . - Јѐбѐм ти такѐ чѐљаде, не ўмије се упитати.

изр. **моја (твоја итд.) чѐљад'** породица; укућани . - Сѐм нек су ми чѐљад здравѐ.

чѐно с'дио главице бијелог лука који се може одломити од цјелине, чесно . - Огулидѐр ми којѐ чѐно лўка да пѐлучим пѐприке!

чѐпкољити -им несвр.'лагано газити што, лагано ступати по чему, чепкати . - Нѐшта пѐчѐшѐ причати, кад јѐ видим, ѐн њѐга с поред стѐва чѐпкољи.

чѐтересница ж' четрдесетодневни помен умрлом; четрдесетница (даје се у суботу пред истек четрдесет дана) . - У суботу вѐчѐ се издаје чѐтересница и идѐ јѐна панѐија, а у нѐђељу се код нас даје полугѐдишњица и другѐ се панѐија ўзимѐ.

чѐтина ж' грање од црногоричног дрвећа на којем има доста игличастих листова . - Па зими малу донѐси онѐ чѐтинѐ.

чѐшљати -ам несвр. 1. 'чешљем дотјеривати (косу) . 2. 'развласавати на влакна; редити . - Чѐшљѐј и нѐ гребене гребѐнѐј.

~ се повр.

чивѐлук / чивјалук м'вјешалица (за одијело и сл.) . - Турѐ на чивѐлук. - Ёно је на чивјалуку.

чѐмбур м'јаја измијешана и испржена на јомужном кајмаку . - Скўвала им рѐжѐ фѐинѐ, кромпѐрушу, а ѐно ѐће чѐмбур.

чѐпа ж' овца, коза или крава која има мале сисе и тешко се због тога музѐ . - Чѐпа је што ѐмѐ кратке сѐсе.

чѐпа / чѐпава / чѐпка (само у ж. роду) која је кратких сиса (о овци, кози или крави) . - Цѐга, ѐѐта, рога - свѐ су ми чѐпе па дѐ виш што је зѐрли кад иг музѐш. - Чѐпка, чѐпава - онѐ с малијем сѐсама кад је.

чѐрѐк -ѐка м'посуда са уљем и памучном врпцом намоченом у уље (запаљена врпца служи као свијећа) . - Нѐмѐ свјѐтла, већ чѐрѐк ко што ми сѐд ѐвѐ нѐкадѐ запѐлимѐ.

чѐтула ж' књижица у којој се пописују мртви са истим презименом и поријеклом од истог претка, читуља . - Нѐша чѐтула, онѐ ѐе се мрци пѐшў, нѐша из Дугије Њивѐ и из Газивѐдѐ ѐд овѐг чѐтерес и дѐвѐтѐ рѐздвојѐна.

чѐча м 1. 'старији човјек, старац . - Идѐ накак чѐча горѐкан. 2. 'стриц . - Јѐ мал не лѐнук прѐ чѐчѐм.

чѐбан м'чобанин, пастир . - Јѐ сам бѐѐ чѐбан.

чѐбанија ж'чобански посао, чобанство . - Нѐћи ћу јѐ њў у чѐбанији.

чѐбаница ж'пастирица . - Чѐбанице се звѐле, ѐтприје кад су чўвале.

чѐек м / **чѐек** чоѐка м 1. 'зрео, одрастао мушкарац . - Још јѐдан чѐек кѐсније дѐђе, зѐ њѐм јѐна жѐна. 2. 'супруг, муж . - Каког сам чоѐка ѐмала...

чојо чоја м хип. чоек. - А вйди - чојо стојї на вѣселом гласу, а тї нѣшта се з друштвом пдвобљно здогдвараш.

чѡкљан м'мушко чокљѣ; в. чокљѣ. - Вйчѣ се и чѡкљан - за јунца.

чѡкљѣ с'мало старије теле, млађе јуне; јуне'. - Чѡкљѣ је ма̀ло старије од телета.

чѡлан м'дио ноге, кост непосредно изнад папка или копита; поткољенична кост код човјека. - Тај чѡлан ба̀ци цуку.

чѡланчина ж аугм. и пеј. чолан. - Шта̀ ћу с овије чѡланчїна?

чѡлити -їм несвр. (кога, што) дочекивати рукама, хватати. - Ба̀цићу пола̀ко, ка̀жѣ, с тавана, а тї чѡли изнѡт кућѣ.

чубер м'врста љековите биљке, *Saturea hortensis*. - Чубер је онѡ трава за пролив.

чула ж'овца или коза са кратким ушима. - Чула ми се близњи љвијек.

чулав -а -о / чуласт -а -о који има мале, кратке уши (обично о овци или кози). - У уторник ѣ доћи чѡек по ѡвог чулавог јарца, да гѡни себи. - Све троје ја̀нади чуласто, па фїно.

чунчати -ам несвр. брзо ићи овамо-онамо, врзмати се. - Не чунчај више, смири се!

чуњак чуњка м'направа од дрвета у облику издубеног чамца у коју се ставља цјевчица са намотаном потком и којом се потка провлачи кроз основу. - И сад тї ону цїјев завучеш у онї чуњак кад се ткѣ.

чурук м 1. 'тјелесни недостатак, мана'. - Да нѐма ка̀ка чурука? 2. (у прид. служби, у ном.) сака̀т. - Чурук је љ ногу.

чуст **чуста** **чусто** 1. 'доведен у пристојан, складан изглед, уредан, педантан (о човјеку и одјећи на њему)'. - Вйш ка̀ко ти је то̀ чусто. 2. 'који добро одговара потребама, намјени, подеса̀н'. - Е, јѣс чуста ѡва̀ тавица.

чути **чујем** (не)свр. 1. ●. 2. 'примати чулом мириса'. - Шта̀ во̀ кандишѐ? - Ја̀ нїшта нѐ чујем.

~ се 1. ●. 2. 'смрдјети'. - Но̀ђе се нѣшта чу̀је.

Ц

ца̀ба / ца̀бе прил. 1. 'бесплатно; будзашто'. - До̀бик ца̀бе јено по̀ килѣ мр̀квѣ. 2. 'узалуд, без успјеха'. - Е, мо̀ја нѐво, ца̀ба си до̀лазила. 3. рјѣцца са значењем допуштања ипак, и поред тога. - Ё̀то, није ми рѡѣно̀ мјесто љ Бабинама, али ца̀ба је - тѡј во̀лим ѡтїћи.

ца̀балук м'оно што се добије бесплатно, не улажући новац и труд. - Сва̀к би да̀нас ца̀балука.

ца̀да ж'цеста, пут. - Вйди мо̀је ћилушѐ, посрѐд ца̀де йдѐ.

ца̀к **ца̀ка** м / **ца̀ка** ж'врећа. - Ў̀ њїг ср̀учујеш ѡнѐ ца̀кове. - По̀ пуну ца̀ку пиљевинѣ на̀бије у бубња̀ру.

џам м (мн. џами)´стакло, прозорско стакло . - Ведро ко џам.

џанарика ж´врста шљиве црвенкастог и округлог плода . - Тудика је доста џанарика бивало.

џандар м´жандар . - Водџи џандаре на нашу кућу.

џемадан м´врста мушког прслука од чоје или сукна, лијепо украшен . -

Носили се џемадани, фџермени, џапашџи каницу, било фџино право.

џемпер м ○ . - Даћеш ми нај џемпер да прџепочнџем.

џемперчић м дем. џемпер. - - Насурава сам за један џемперчић џунуки.

џечџерима ж / **џечџерма** ж´узан, тијесан и кратак прслук скопчан на грудима; дио старинске народне женске ношње . - Џечџериме су маље, кратке, напријед се скџвчајџу, џвде вако на ковче. - Џзлетџи за мнџом и била ми џна џечџерма, звала се, за онџу џечџерму, џнџу биљегу мџени даде.

џибра ж´ком, комина . - Прџоспи џибру.

џигерица ж а´јетра . - Чџуваш џигерицу да се џнај жџуч звани не прџкинџе. б. (у мн.)´плућа . - Сам ти пџуши, џтићџе ти џигерице; **бијџела** ~ в. цигерица (б); **џрна** ~ в. цигерица (а). - Ја џу џпржити зајено и бијџелџу и џрнџу џигерицу, па ви бирајте штџа ко вџли.

џица ж´играчка за дјецу . - Џскупи џџџи џица нек се забаљајџу.

џџав -а -о´широк, гломазан, простран (о одјећи) . - Све наке џџаве ствџари нџса.

Ш

шџв м 1. (ген. шџава, мн. шџавови)´руб на нечему сашивеном; спој, линија на којој су ливењем спојени комади метала . 2. (ген. шџва, мн. шџвџ(в)ови)´један ред цријепа на кући . - Кућа покривџена са двајес шџвџџва.

шџака-бака ж´бубамара . - Шџако-бако, покажи ми џтклџе џу се џџенити.

шарџаман м´дуже блањало, алатка за стругање и глачање дасака које је битно добро изглачати, изравнати . - Шарџаман ти је дџги џблић, џбично кад фџгујеш дџге за каџџе.

шарџнија ж´шарено рубље, рубље у боји . - Кабашом прџво натрџљај тџ шарџнију нек џдстојџи.

шарџет м´предосџећај да ће се неко зло, несрећа догодити . - Он је џмо нџки шарџет. Кажџе - мџа мајко, мџа, ја ти нећу више џд чџтерес, бџна, гџдџина живљети.

шарџетити -џм несвр.´мимиком и гџстовима потајно, кришом показивати некеме џно што се жџли . - Ја јџ шарџетџм, а џна ништа.

шарџетом прил.´мимиком, гџстом . - Нешта ми шарџетом шџџела рџџи.

шџаша ж´рогоз, *Typha latifolia* . - Шџашџе џма дџљама по пџтоку.

шџабо м´врста бијелог лука . - Пџсијаћу маљо и бџсанца и шџаба.

шџрака ж´сврака . - Ёно шџрака у врту.

шѣница ж' пшеница . - Босанац, ти дођи кад зрѣнѣ шѣница.

шѣничнѣ -ā -ō' пшеничнѣ . - Јој, па ђнај млин̄ар кад нам скӯвā шѣничнӯ погачу...

шѣрбе -ета с' суд са дршком и поклопцем, причвршћеним изнад дршке, и кљуном, сиском за изливање течности, служи за кување воде . - Јаднā мајка прѣстави онō вѣликō шѣрбе - ймā двѣје кѣле онѣ водуринѣ.

шѣба ж' прут, палица . - Донѣси шѣбу и окрѣни гӯзицу!

шѣбе узв. за тјерање пса.

шѣброња м' во са пругама по себи, зебраст во . - Дѡбар ти вāј шѣброња.

шѣбруља ж' крава са пругама по себи, зебраста крава . - Шѣбруља ймā пруге.

шѣвка ж' танка шипчица, летвица која се прикива по зидовима куће саграђене од брвана прије малтерисања и кречења . - Ошивкā се кӯћа ђнијем шѣвками.

шѣке узв. за тјерање свиња.

шѣљѣже -ета с (супл. мн. шѣљѣжād)'јагње старо од пола године до годину дана (обично касно рођено, у прољеће) . - Јарина је вӯна од шѣљѣжета.

шѣмла ж' дашчица неједнаке дебљине за покривање крова, чија је дебља страна прокопана, простругана да се у то удубљење може уклопити тања страна друге дашчице; тип крова покривен таквом дашчицом . - Било кӯћā шѣмлōм покривѣно.

шѣндра ж' танка дашчица за покривање крова од цијепаног дрвета са тањом горњом страном (ка врху крова), а покрива се тако што увијек половину дашчице из доњег реда покрива половина дашчице из горњег реда; тип крова покривен таквом дашчицом . - Шѣндра је рѣђана на йсполицу, тѣшѣ се рāвно с ђбје стрāне и чѣшћѣ се баскѣјā.

шѣпак шѣпка м 1. 'нар, мограњ, *Punica granatum* . - Па нам донѣсѣ шѣпка с мѡра. 2. 'палац стављен између кажипрста и средњака као знак поруге или пркосног одбијања . - Ёво ти шѣпак!

шѣпурак -рка м' дивља ружа и њен плод, *Rosa canina* . - Па йзвадѣ онӯ тӯршију од бѡбѣ, шѣпурка.

шѣрац шѣрца м' човјек широких плећа, развијен и крупан човјек . - Рѡдила мајка шѣрца свѡг.

шѣш шѣша м' ваљкаста направа за пржење кафе која се окрѣсе над ватром . - Донѣси ми шѣш да поपुरим каву.

шѣша ж' боца . - Тамѡнā му је, мѣшчин, ђнā шѣша ш лѣутѡм.

шѣшарика ж' љускасти плод четинара, шишарка . - Впало з бѡра шѣшарикā.

шѣшāче -ета с (зб. мн. шѣшāчād)'ждребе ошишане гриве; ждребе у другој години живота . - Шѣшāчād се шѣшајӯ нā Спасовдāн.

шѣшāф шѣшāфа м' дубља дрвена (или пластична) посуда за прање рубља или за купање . - Истрѣси вѣшч ѣ шкаф па йзмијешāј.

шѣшврија ж' цукела . - Чѣјā је нѡ шѣшврија?

- шкóлати** шкóлāм несвр. 'школовати' . - Ми га и одгòдили и шкóлали.
- шкрāбија** ж в. латица. - Шћўшка нѣшта у шкрāбију.
- шкрбāњ** -āња м'онај који води посао при сјечи шуме, балвана, који брине, стара се о правилној сјечи' . - Шкрбāњ - òтприје се звāло - вòдио пòсò и прímò балване. Тò се тākò вíкало.
- шкрòпити** -им несвр. 'попрскати нешто неком течношћу' . - Ѐшла, шкрòпила сйјено òвцама.
- шлāер** м в. дуак.
- шлāпа** ж'стара, изношена и потпећена ципела која се носи око куће' . - Нāзўј шлāпе дò тамо.
- шлифєр** м'навлака за јорган' . - Тўрила сам ти чйс чārшаф, чйс шлифєр и чйсту јāстучницу.
- шљєме** -ена с 1. 'уздужна линија на којој се сијеку двије кровне површине куће, врх крова' . - Кòлко ймāш швòвòвā дò шљємена? 2. 'гозба, славље које се прави након покривања куће, када долази родбина и комшије са поклонима које извикује једна особа стојећи на крову куће' . - Òнò машā-лā нєко нā шљємену кòд Бāртўлā.
- шљєпица** ж'дјечија игра у којој се једном од играча вежу очи да би, не гледајући, наслијепо хвāтао суиграче и погађао ко је ко' . - И кò извучє нāвишў тў шòрку, нєму се вєжў òчи, кад шљєпицє йгрāш.
- шмрљак** -љка м'јестива шумска гљива, смрчак, *Morchella esculentā* . - Тўрио сам шмрљке да се сўшє.
- шòрка** ж'једна од више сламчица неједнаке дужине, извучена насумце ради одређивања редослиједa у некој дјечијој игри, у којој је уговорени знак обично најдужа сламчица' . - И кò извучє нāвишў тў шòрку, нєму се вєжў òчи, кад шљєпицє йгрāш.
- шòта** ж'доња облија страна јајета' . - Òкрєнў шòту ўмјесто вrà и слòми ми јāје.
- шпāга** ж / шпaгāта ж'узица, канап' . - Òткуд ти вā шпāга? - Дāј ми кākє шпaгāте.
- шпєк** шпєка м'сланина' . - Шпєковима зòвў Сāвчиће с Мркāлā - вāлда јєли дòсти шпєка.
- шпєнāгла** ж'двокрака игла за запињање чији један крај улази у повијени жлијєб другог краја, осигўрача, зихерица' . - Ўвати тò јєнòм шпєнāглòм.
- шпйнāt** -āта м'спанаћ' . - Нāправила им шпйнāt с јòмужнијем кāјмаком, ни òкусили нијєсу.
- шпйновати** -нујем несвр. а. 'пржити шећер док не постане смећ' ; б. (млијєко) 'пржити шећер и потом налити слатко млијєко да би се шећер истопиò' . - Шпйнўј млијєко и пйј.
- Шпирйдан** м'Преподобни Спиридон Чудотворац - православни празник 25.12' . - На Шпирйдан је шòкачкй Бòжић.

шпйца ж' дрвени или гвоздени клин којим се тељиг причвршћује за јарам ; в. тељиг. - Оно дојње дрво ти је тељиг, два тељига имаш, а горам шпйце да протурйш да море стајати.

шпрәјц м 1. 'решеткаста дрвена направа, веће површине од површине запрежних кола, која се поставља на кола при превозењу кабастог товара (обично сијена) . - Ако дћеш да вучеш сијено, здвѣ се шпрәјц на колима и на тај шпрәјц стәвйш сијено, вйшѣ да мдреш натдварити. 2. 'подупирач, потпорањ . - Подтури шпрәјц да се нѡ нѣ срушй!

шпуре -ета с' младунче које ојагњи овца у првој години живота` . - Шпуре дстави, фино је.

шпурка ж' овца која се ојагњи у првој години живота` . - Кад се шилеже дјањй, ѣ, тѡ је шпурка.

шпуркица ж дем. шпурка. - У овѣ шпуркицѣ вйме волйшнѡ.

штәвољ м'врста јестиве биљке` . - Па йђе у бога, вакѡ прдљеће дѡдѣ, нѣ пйташ штә је - или је днй мәнйк, или је днй штәвољ, или је јара, сәмо бѣри, бѣри.

штәла ж'стаја, зграда за стоку (обично за коње и говеда)` . - Па ће сүтра ймати и штәлу и пдсѡ.

штәнга ж'жељезна мотка која служи за прављење рупа у земљи, ћускија` . - Ма, штә ће ти штәнга за два кѡчића, мәло мәљом ударйш и здравѡ.

штйркиња ж'женка која не може да доноси младунчад на свијет` . - Ймали смо ону мркињу, штйркиња бйла.

штѡкрља ж' столица без наслона` . - Ёво ти штѡкрља па сѣди.

штѡкрњача ж в. стол"чарка. - Спәде ти штѡкрњача.

штрәнга ж'уже, јак конопац; уже у опреми којим се коњ везује за вагир` ; в. вагир. - И дѡље ти постѡйй вәгйр, ймә кўке на себи ће ћеш ону штрәнгу закучити, на дну штрәнгѣ ймә алка.

штрафта ж' линија, трака, црта` . - Терѣће је днѡ платно што ймә штрафте пѡ себи.

штүцла ж' чарапе без стопала, до кољена, са танком траком која иде испод стопала да се чарапа не би могла повлачити на горе` . - Обујеш чарапе, штүцле, пәпе и нѣ бѡј се зймѣ.

Шћѣпањдән м'Свети првомученик и архиђакон Стефан - православни празник 9. 1` . - Јә ћу у Видриће за Шћѣпањдән.

шћѣр ж / **шћѣрка** ж' кћи . - Тѡ ми је шћѣр. - Дѡђе ми шћѣрка.

шћѣрати -ам свр. 1.'стјерати` 2.'стрљати, скинути` . - Уфатй се гѡре днә кѡрица на кромпйру, а тй мәло вакѡ дд траву, шћѣрәш онѡ мәло гәри ће ймә.

шћѣти дћу (рад. гл. прид. стио, стјела / шћела, стјело / шћело итд.) хтјети` .

шћушкати -ам свр.'згурати, стрпати` . - Шћушка нѣшта у шкрабију.

шувѐли 1. прид. непром. 'сумњив, непоуздан` . - Ђв̄о м̄омче је м̄ени н̄ѣшта шувѐли. 2. прил. 'сумњиво, несигурно; непријатно` . - Ј̄ој, што је м̄ени б̄ило шувѐли.

шўда ж' лоптица која се удара чвакама; сама та игра` ; в. чвака. - Тўј се у т̄ај казан ст̄ави шўда и одмакнѐ се ј̄ено п̄ѣтнѐс-дв̄ајес м̄ѣт̄ар̄а од тог казана и ўзм̄еш онѐ чв̄аке и овак̄о и' пр̄аво бац̄аш.

шўка ж' крава, коза која нема рогове` . - Је л ти шўка ст̄евана?

шўкав -а -о' који је без рогова (о говечету, кози, овну). - Ч̄и је онај м̄ѣдоња шўкав̄и?

шўкаљ м' ован који нема рогове` . - Свѐ су ми шўкаљ̄и, с̄ам ј̄едан р̄огоња.

шўкунбаба ж' чукумбаба` . - А шўкунбаба од Бор̄д̄вин̄а.

шўкунђед м' чукундјед` . - Њѐгов шўкунђед је д̄ош̄о у Кўсаче.

шўра м / **шўраќ** -аќа м' женин брат` . - Шўра, ђѐ ми је пўница? - К̄ојѐ ти је шўраќ?

шўрити -ѣм несвр. 'поливати врелом водом и скидати чекињу са заклане свињѐ . - Шўрио сам кр̄мка па сам се с̄ав зг̄орио.

шўшкавац -вца м' заразно обољење говед̄а . - Зѐкуља ми ф̄асовала шўшкавац.

Ѓ

уајан уајна уајно (одр. уајн̄и -а -б̄) ујајан` . - А̄тла је д̄н̄о уајн̄о п̄латно.

уајити (се) -ѣм (се) несвр. 'уајити (се); сијати се, свијетљети се` . - Што ф̄ино уај̄и.

уѐвѐр -ера м' сјевер` . - С̄а уевера дўв̄а.

уѐвѐра ж' сјеверац; велика хладноћа, мраз` . - Нѐ вид̄и уѐвѐра што је ўср̄ана пелѐна.

уѐвѐрац -рца м' вјетар који дува са сјевера, сјеверац` . - Дўв̄а уѐвѐрац.

уѐд̄иште с' сједиште` . - На уѐд̄ишту з̄ајено б̄ила т̄а м̄ладица, њѐзин ч̄ѐк и ја.

уѐдок -ѓќа м' свједок` . - Дв̄а уѐд̄оќа м̄бр̄аш ѣмати.

уѐкира ж' сјекира` . - Н̄а ти уѐкира!

уѐме -ена с' сјемѐ . - Кўпи уѐмена на п̄ијацу.

уѐн"на ж' огризине од сијена, лошије сијено које се простире под стоку, сјенина` . - Пр̄дстри јој уѐн"нѐ.

уѐра ж' гушће, масније и жуће млијeko од краве или овце (првих дана по тељењу одн. јагњењу), сјера` . - Пр̄вије д̄ан̄а б̄идѐ н̄а уѐра, б̄идѐ д̄ѓсти жуто млијeko.

уѐрнат -а -о' сјернат` . а. 'јак, силан, с великим процентом масноће (о млијeku након тељења одн. јагњења)` . - Ј̄ако је уѐрнато млијeko. б. ' неопран (о вуни)` . - Кад ѣм̄аш з̄аушке, пр̄ив̄иј̄аш уѐрнату вўну.

уѐрњача ж' пита од ѓере, сјерњача` ; в. ѓера. - Кад се ѓтели, виђѐћеш к̄аќа је ѓѐрњача, пр̄авићу ти.

уѐсти ѓѐдѐм, свр. 'сјести` . - Јој, ја н̄ак̄ѓ ѓѐла на к̄ауч и п̄лаќала, п̄лаќала.

уѐтити (се) -ѣм се свр. 'сјетити (се)` . - Не м̄ѓгу се ѓѐтити.

сѣтовати - ујем несвр. савјетовати . - Сѣтовала сам га, ал нїшта.

сѣћи сѣчѣм несвр. сјећи . - Сѣкли јучѣ дрва.

сѹтра прил. сјутра, сутра . - Остави ма̀ло кваса да мо̀гу сѹтра укиселити.

ЛИТЕРАТУРА

- Бошњаковић, Ж. (1985). *Пастирска терминологија Срема*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Вуковић, Г. (1988). *Терминологија куће и покућства*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Вуковић, Г., Ж. Бошњаковић и Љ. Недељков (1984). *Војвођанска коларска терминологија*. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Вуковић, Ј. (1938-39). Говор Пиве и Дробњака. *Јужнословенски филолог*. XVII: 1-113.
- Ивић, П. (1962-63). Инвентар фонетске проблематике штокавских говора. *Годишњак филозофског факултета у Новом Саду*. VII.
- Ивић, П. (1994). Српскохрватски дијалекти. Њихова структура и развој. Прва књига. *Општа разматрања и штокавско наречје*. Целокупна дела. III. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књијарница Зорана Стојановића.
- Речник српскохрватског књијевног језика* (1967-1976). Нови Сад – Загреб: Матица српска - Матица хрватска.
- Филиповић, М. (1950). Гласинац, антропогеографско-етнолошка расправа. *Српски етнографски зборник*. LX: 177-463 (са картом).

Zoran Simić

FROM THE LEXICON OF GLASINAC

Summary

This paper offers an alphabetically arranged dictionary of about 1800 lexemes taken from the region of Glasinac in Eastern Bosnia. The region is situated between the mountains of Romanija, Bogovička planina, Rabar, Crni vrh and Kopito. This speech belongs to the southeast speeches of the Eastern Herzegovina dialect. The lexicon of material and spiritual culture has been collected from five informants, who are typical representatives of this speech.